

การมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร
ศุภนิมิตกระบือ จำกัด จังหวัดระนอง

นางสาววิไลลักษณ์ ว้าวทอง

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต
แขนงวิชาสหกรณ์ สาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

พ.ศ. 2556

**Participation in Business Activities of Members of Supanimit Kraburi
Agricultural Cooperative Ltd., Ranong Province**

Miss Wilailak Wowthong

An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Business Administration in Cooperatives

School of Agriculture and Cooperatives
Sukhothai Thammathirat Open University

2013

หัวข้อการศึกษาค้นคว้าอิสระ การมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร
ศุภนิมิตกระบือ จำกัด จังหวัดระนอง
ชื่อและนามสกุล นางสาววิไลลักษณ์ ว้าวทอง
แขนงวิชา สหกรณ์
สาขาวิชา เกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์สังเสริม หอมกลิ่น

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้ ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 1 พฤษภาคม 2557

คณะกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์สังเสริม หอมกลิ่น)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์กัญญา ประศาสน์วุฒิ)

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร. อังฉรา จิตตสตากร)
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์

ชื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ การมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร

ศุภนิมิตกระบุนรี จำกัด จังหวัดระนอง

ผู้ศึกษา นางสาววิไลลักษณ์ ว่าวทอง รหัสนักศึกษา 2559001587 **ปริญญา** บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต (สหกรณ์)

อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์สงเสริม หอมกลิ่น **ปีการศึกษา** 2556

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ปัจจัยส่วนบุคคลของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรศุภนิมิตกระบุนรี จำกัด 2) ความสัมพันธ์ของปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยด้านสหกรณ์กับการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรศุภนิมิตกระบุนรี จำกัด และ 3) ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรศุภนิมิตกระบุนรี จำกัด

ประชากรที่ศึกษาคือ สมาชิกสหกรณ์การเกษตรศุภนิมิตกระบุนรี จำกัด โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 272 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา คือแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติทดสอบไคสแควร์ และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการศึกษาพบว่า 1) สมาชิกส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุระหว่าง 51 - 60 ปี การศึกษาระดับประถมศึกษา สถานภาพสมรส ประกอบอาชีพเกษตรกรรวม รายได้เฉลี่ยต่อปี 50,000 - 100,000 บาท ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อปี 30,001 - 50,000 บาท การเข้าเป็นสมาชิกสหกรณ์ 6-10 ปี การมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสมาชิกในปีที่ผ่านมา ธุรกิจรับเงินฝาก ร้อยละ 52.6 ธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่าย ร้อยละ 66.2 ธุรกิจสินเชื่อ ร้อยละ 53.7 และ ธุรกิจรวบรวมผลผลิต ร้อยละ 26.5 ปัจจัยด้านสหกรณ์ที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสมาชิกโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยปัจจัยที่อยู่ในระดับมากที่สุดได้แก่ ความมั่นคงของสหกรณ์ ระดับมาก คือ ความเชื่อมั่นต่อคณะกรรมการบริหาร และผลตอบแทนที่ได้รับ 2) ความสัมพันธ์ของปัจจัยส่วนบุคคลของสมาชิกกับการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสมาชิกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 พบว่าอายุของสมาชิก มีความสัมพันธ์กับ ธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่าย สถานภาพ และรายได้เฉลี่ยต่อปี มีความสัมพันธ์กับ ธุรกิจรับฝากเงิน อาชีพหลัก มีความสัมพันธ์กับ ธุรกิจสินเชื่อ รายได้เฉลี่ยต่อปี มีความสัมพันธ์กับ ธุรกิจรวบรวมผลผลิต ระยะเวลาการเป็นสมาชิกสัมพันธ์กับ ธุรกิจรับฝากเงิน ธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่าย ธุรกิจสินเชื่อ และ ธุรกิจรวบรวมผลผลิต สำหรับปัจจัยด้านสหกรณ์พบว่า ความมั่นคงของสหกรณ์ และความเชื่อมั่นต่อคณะกรรมการมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ กับธุรกิจรับฝากเงิน และธุรกิจรวบรวมผลผลิต ผลตอบแทนที่ได้รับมีความสัมพันธ์กับ ธุรกิจรับฝากเงิน ธุรกิจสินเชื่อ และธุรกิจรวบรวมผลผลิต และสวัสดิการ มีความสัมพันธ์กับ ธุรกิจรับฝากเงิน 3) ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสมาชิกสหกรณ์โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ปัญหาสำคัญคือ ไม่มีเวลาเข้าร่วมการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ การให้บริการของคณะกรรมการ และ สหกรณ์มีธุรกิจให้บริการแก่สมาชิกไม่ครบถ้วนตามที่ต้องการ

คำสำคัญ การมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจ สหกรณ์การเกษตร จังหวัดระนอง

Independent Study title: Participation in Business Activities of Members of
Supanimit Kraburi Agricultural Cooperative Ltd., Ranong
Province

Author: Miss Wilailak Wowthong **ID:** 25590001587;

Degree: Master of Business Administration (Cooperatives);

Independent Study advisor: Songserm Homglin, Associate Professor;

Academic year: 2013

Abstract

The objectives of this research were to study 1) the personal factors of members of Supanimit Kraburi Agricultural Cooperative Ltd.; 2) the relationships between the members' personal factors and factors related to the cooperative with the members' participation in the cooperative's business activities; and 3) problems with the members' participation in the cooperative's business activities and recommendations for improvements.

The sample population consisted of 272 members of Supanimit Kraburi Agricultural Cooperative Ltd. Data were collected using a questionnaire and analyzed using frequency, percentage, mean, standard deviation, chi square test and content analysis.

The results showed that 1) the majority of samples were female, age 51-60, educated to primary school level, married and worked as farmers. Their average income was 50,000-100,000 baht a year and their average expenses were 30,001-50,000 baht a year. They had been members of the cooperative on average 6-10 years. They had participated in the cooperative's business activities in the past year, 52.6% they had participated in receiving deposits, 66.2% in acquiring merchandise for sale, 53.7% in the credit business, and 26.5% in the agricultural products consolidation business. Overall, all cooperative-related factors affected members' participation to a high level. The cooperative's stability was rated as the most important factor, followed by confidence in the board of directors and financial returns. 2) The following personal factors were related to members' participation to a statistically significant degree ($p > 0.05$): age was related to participation in acquiring merchandise for sale; marital status and annual income were related to participation in receiving deposits; career was related to participation in the credit business; annual income was related to participation in the agricultural products consolidation business; number of years of membership in the cooperative was related to participation in receiving deposits, acquiring merchandise for sale, the credit business and the agricultural products consolidation business. As for cooperative-related factors, the factors of stability and confidence in the board of directors were related to participation in receiving deposits and agricultural products consolidation to a statistically significant degree. The factor of financial returns was related to participation in receiving deposits, the credit business and agricultural products consolidation. The factor of benefits was related to participation in receiving deposits. 3) Overall, the samples reported that they had a medium level of problems with participating in the cooperative's business activities. The major problem was a lack of time to join in the cooperative's operations. The less important problems were dissatisfaction with the board of director's services and that the cooperative did not offer complete services as desired by its members.

Keywords : Cooperative business activities, Member participation, Agricultural cooperative, Ranong Province

กิตติกรรมประกาศ

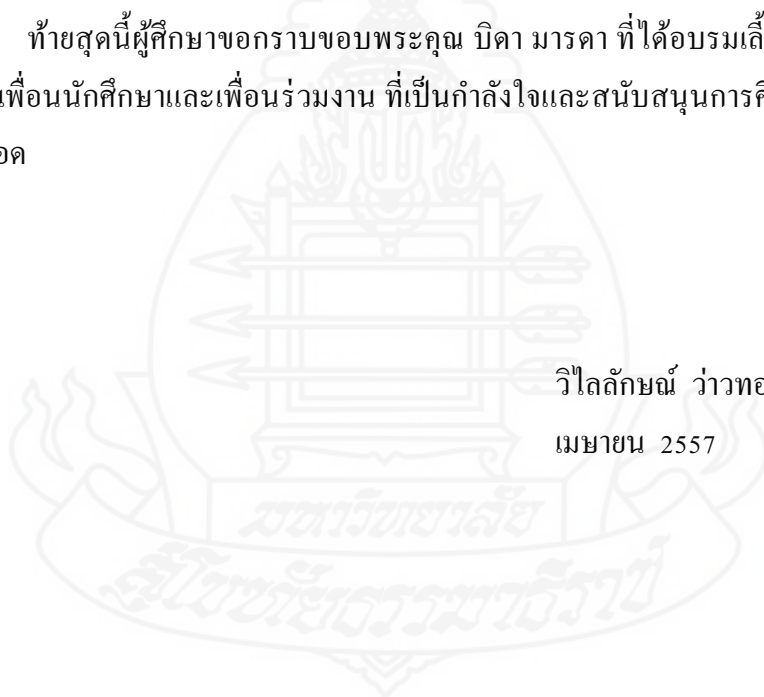
การศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่องนี้ สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี เนื่องจากได้รับความกรุณาเป็นอย่างยิ่งจากรองศาสตราจารย์ส่งเสริม หอมกลิ่น และอาจารย์จากมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช อีกหลายท่านที่กรุณาให้คำแนะนำและติดตามตรวจแก้ไข ตลอดจนให้ข้อเสนอแนะต่างๆ ในการศึกษาค้นคว้าอิสระครั้งนี้อย่างใกล้ชิด นับตั้งแต่เริ่มต้นจนสำเร็จเรียบร้อยสมบูรณ์ ผู้ศึกษาขอกราบขอบพระคุณท่านอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณประธานสหกรณ์ ผู้จัดการ เจ้าหน้าที่ และสมาชิกสหกรณ์การเกษตรศุภนิมิตกระบือ จำกัด ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล และผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ให้คำปรึกษาแนะนำเป็นอย่างดี รวมทั้งท่านที่ไม่ได้กล่าวนามที่มีส่วนช่วยให้การศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์

ท้ายสุดนี้ผู้ศึกษาขอกราบขอบพระคุณ บิดา มารดา ที่ได้อบรมเลี้ยงดูให้การอุปการะรวมไปถึงเพื่อนนักศึกษาและเพื่อนร่วมงาน ที่เป็นกำลังใจและสนับสนุนการศึกษาค้นคว้าอิสระนี้มาโดยตลอด

วิไลลักษณ์ ว้าวทอง

เมษายน 2557

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ณ
สารบัญภาพ	ญ
บทที่ 1 บทนำ	1
ที่มาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์การศึกษา	2
กรอบแนวคิดการศึกษา	3
ขอบเขตการศึกษา	4
คำนิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการศึกษา	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	5
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	6
แนวคิดเกี่ยวกับสหกรณ์การเกษตร	6
บริบทเกี่ยวกับสหกรณ์การเกษตรและสหกรณ์การเกษตรสุกนิมิตกระบือ จำกัด ...	16
แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับการมีส่วนร่วม	19
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	35
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการศึกษา	39
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	39
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา	40
การเก็บรวบรวมข้อมูล	41
การวิเคราะห์ข้อมูล	41

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	43
ปัจจัยส่วนบุคคลของสมาชิกสหกรณ์	43
การมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินธุรกิจ	48
ความสำคัญของปัจจัยด้านสหกรณ์ที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจ ของสมาชิก	51
ความสัมพันธ์ของปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสมาชิก ...	53
ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจ กับสหกรณ์	59
บทที่ 5 สรุปผลการศึกษา อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	62
สรุปผลการศึกษา	62
อภิปรายผล	65
ข้อเสนอแนะ	67
บรรณานุกรม	69
ภาคผนวก	74
ประวัติผู้ศึกษา	79

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 4.1 เพศของสมาชิก	43
ตารางที่ 4.2 อายุของสมาชิก	44
ตารางที่ 4.3 ระดับการศึกษาของสมาชิก	44
ตารางที่ 4.4 สถานภาพของสมาชิก	45
ตารางที่ 4.5 อาชีพหลักของสมาชิก	45
ตารางที่ 4.6 รายได้เฉลี่ยต่อปีของสมาชิก	46
ตารางที่ 4.7 ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อปีของสมาชิก	46
ตารางที่ 4.8 ระยะเวลาการเป็นสมาชิก	47
ตารางที่ 4.9 ธุรกิจที่ร่วมดำเนินงานกับสหกรณ์	47
ตารางที่ 4.10 การมีส่วนร่วมในธุรกิจรับฝากเงินของสมาชิกในปีที่ผ่านมา	48
ตารางที่ 4.11 การมีส่วนร่วมในธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่ายของสมาชิกในปีที่ผ่านมา	49
ตารางที่ 4.12 การมีส่วนร่วมในธุรกิจสินเชื่อของสมาชิกในปีที่ผ่านมา	50
ตารางที่ 4.13 การมีส่วนร่วมในธุรกิจรวบรวมผลผลิตของสมาชิกในปีที่ผ่านมา	51
ตารางที่ 4.14 ปัจจัยด้านสหกรณ์ที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสมาชิก	52
ตารางที่ 4.15 ความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับธุรกิจของสหกรณ์	53
ตารางที่ 4.16 ความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับธุรกิจของสหกรณ์	54
ตารางที่ 4.17 ความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษา กับธุรกิจของสหกรณ์	54
ตารางที่ 4.18 ความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพกับธุรกิจสหกรณ์	55
ตารางที่ 4.19 ความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพหลักกับธุรกิจของสหกรณ์	55
ตารางที่ 4.20 ความสัมพันธ์ระหว่างระดับรายได้เฉลี่ยต่อปีของครอบครัวสมาชิก กับธุรกิจสหกรณ์	56
ตารางที่ 4.21 ความสัมพันธ์ระหว่างค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อปีของครอบครัวสมาชิก กับธุรกิจของสหกรณ์	56
ตารางที่ 4.22 ความสัมพันธ์ระหว่างระยะเวลาการเป็นสมาชิกกับธุรกิจสหกรณ์	57
ตารางที่ 4.23 ความสัมพันธ์ของปัจจัยด้านสหกรณ์ที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการทำธุรกิจ ของสหกรณ์	57

ญ

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 4.24 ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนิน ธุรกิจกับสหกรณ์.....	60

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการศึกษา.....	3
ภาพที่ 2.1 โครงสร้างสหกรณ์การเกษตรทั่วไป.....	13
ภาพที่ 2.2 บันไดของการมีส่วนร่วม 8 ขั้น ของอาร์นสไตน์.....	27

บทที่ 1

บทนำ

1. ที่มาและความสำคัญของปัญหา

สหกรณ์เป็นองค์การทางธุรกิจและสังคมประเภทหนึ่งที่เกิดจากการรวมตัวกันของมวลสมาชิกที่มีวัตถุประสงค์ร่วมกันจัดตั้งสหกรณ์ขึ้นมาดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจและสังคมเพื่อประโยชน์ของมวลสมาชิก เน้นการแบ่งสรรผลประโยชน์อย่างเป็นธรรมตามสัดส่วนที่สมาชิกทำธุรกิจหรือบริการกับสหกรณ์ โดยยึดหลักการช่วยเหลือตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน สมาชิกเป็นทั้งเจ้าของ ผู้ใช้บริการหรือลูกค้าและเป็นผู้รับผลประโยชน์ การดำเนินธุรกิจสหกรณ์โดยหลักการแล้วมิได้เน้นการทำกำไรสูงสุด (Maximize Profit) เช่นองค์การธุรกิจอื่น แต่เน้นความพึงพอใจสูงสุดของสมาชิก การดำเนินงานและการควบคุมยึดหลักประชาธิปไตยหนึ่งคนหนึ่งเสียง สหกรณ์มีส่วนสำคัญในความรับผิดชอบต่อสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง สหกรณ์จึงเป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมไม่ว่าจะเป็นสังคมที่พัฒนาแล้วหรือกำลังพัฒนา

อุดมการณ์สหกรณ์กำหนดไว้ว่า การพึ่งตนเอง และการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ก่อให้เกิดการประหยัดในหมู่มวลสมาชิกที่ร่วมมือร่วมใจกันทำธุรกิจหรือกิจกรรมร่วมกัน จากอุดมการณ์ดังกล่าว แสดงให้เห็นว่าสมาชิกเป็นส่วนสำคัญสำหรับการดำเนินงานของสหกรณ์ การที่สหกรณ์จะเจริญก้าวหน้าได้จะขึ้นอยู่กับสมาชิกสหกรณ์เสมอ และมีผู้กล่าวไว้เสมอว่าหากสมาชิกสหกรณ์ซึ่งเป็นเจ้าของสหกรณ์ เป็นลูกค้าที่ดีของสหกรณ์แล้ว สหกรณ์แห่งนั้นจะประสบผลการดำเนินงานที่ดีเสมอ โดยการมีส่วนร่วมของสมาชิกในกิจกรรมของสหกรณ์ที่จัดให้มีขึ้นนั้นสามารถแบ่งเป็น 2 ประเภท คือ ธุรกิจที่มีค่าเป็นตัวเงิน และธุรกิจที่ไม่สามารถตีค่าเป็นเงินได้ (ชนวน เสือท้วม 2547 : 2)

สหกรณ์การเกษตรศุภนิมิตกระบือ จำกัด เป็นสหกรณ์หนึ่งที่ใช้หลักการบริหารจัดการสหกรณ์เช่นเดียวกันกับสหกรณ์ทั่วไป จดทะเบียนเมื่อวันที่ 8 ธันวาคม 2548 ทะเบียนเลขที่ 850000625586 ปัจจุบันมีสมาชิกทั้งหมด 844 ราย เป็นชาย 207 ราย เป็นหญิง 637 ราย ไม่มีสมาชิกสมทบ ปัจจุบันมีหุ้นทั้งหมด 385,925 หุ้น มูลค่าหุ้นละ 10 บาท จำนวนเงินค่าหุ้นรวมทั้งสิ้น 3,859,250 บาท ข้อมูลธุรกิจของสหกรณ์ได้ดำเนินธุรกิจหลักคือ ธุรกิจรับฝากเงิน ปริมาณธุรกิจ 2,545,178.59

บาท ธุรกิจสินเชื่อ ปริมาณธุรกิจ 13,181,010 บาท ธุรกิจรวบรวมผลผลิต ปริมาณธุรกิจ 3,930,147 บาท ธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่าย ปริมาณธุรกิจ 8,882,050 บาท โดยแบ่งจำนวนสมาชิกที่มีร่วมดำเนินธุรกิจกับสหกรณ์ตามประเภทธุรกิจดังนี้ จำนวนสมาชิกที่ร่วมทำธุรกิจรับฝากเงิน จำนวน 352 ราย จำนวนสมาชิกที่ร่วมทำธุรกิจสินเชื่อ จำนวน 338 ราย จำนวนสมาชิกที่ร่วมทำธุรกิจรวบรวมผลผลิต จำนวน 65 ราย จำนวนสมาชิกที่ร่วมทำธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่าย จำนวน 348 ราย (ข้อมูลจากรายงานกิจการประจำปี ณ วันที่ 31 มีนาคม 2556)

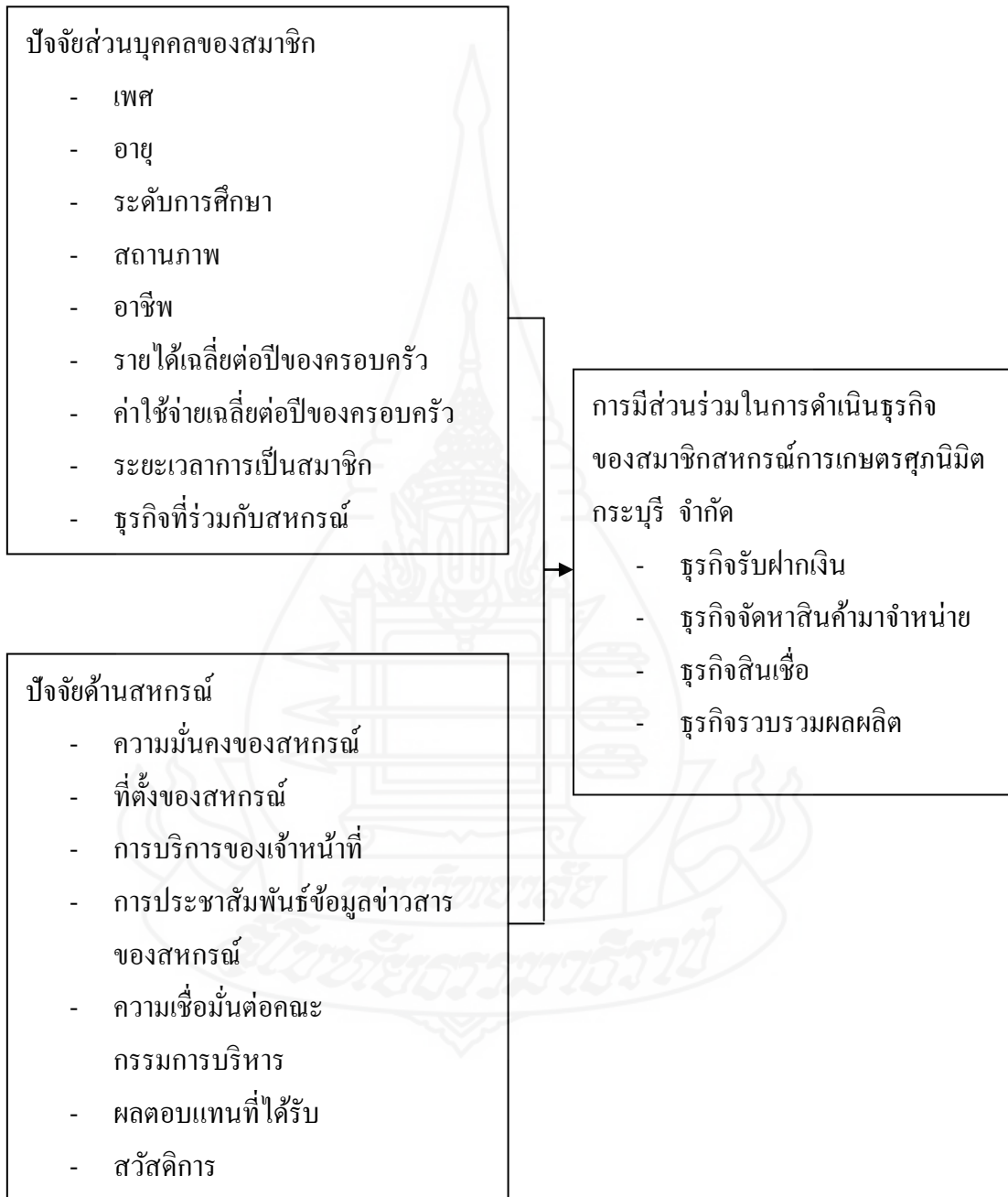
ดังนั้น ผู้ศึกษาในฐานะบุคลากรของสำนักงานสหกรณ์จังหวัดระนอง สังกัดกรมส่งเสริมสหกรณ์ และเป็นบุคคลในพื้นที่อำเภอกระบุรี จึงเกิดความสนใจที่จะทำการศึกษาคำถามมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรศุภนิมิตกระบุรี จำกัด เพื่อให้สหกรณ์สามารถให้บริการได้ตรงตามความต้องการของสมาชิก นอกจากนี้ ยังนำมาใช้เป็นแนวทางการแนะนำส่งเสริมสมาชิกสหกรณ์ให้มีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจมากขึ้น ซึ่งจะส่งผลให้ธุรกิจของสหกรณ์มีความเจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้นด้วย จึงทำการศึกษาคำถามมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรศุภนิมิตกระบุรี จำกัด

2. วัตถุประสงค์การศึกษา

- 2.1 เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรศุภนิมิตกระบุรี จำกัด
- 2.2 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยด้านสหกรณ์กับการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรศุภนิมิตกระบุรี จำกัด
- 2.3 เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรศุภนิมิตกระบุรี จำกัด

3. กรอบแนวคิดการศึกษา

จากการทบทวนวรรณกรรม แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องสามารถนำมา กำหนดกรอบแนวคิดการศึกษาได้ ดังนี้

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการศึกษา

4. ขอบเขตการศึกษา

ในการศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรศุภนิมิตกระบือ จำกัด จังหวัดระนอง ครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้กำหนดขอบเขตการศึกษาไว้ ดังต่อไปนี้

4.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยนี้มุ่งศึกษาในด้านของการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรศุภนิมิตกระบือ จำกัด ระหว่างปี ได้แก่ ธุรกิจรับฝากเงิน ธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่าย ธุรกิจสินเชื่อ และธุรกิจรวบรวมผลผลิต

4.2 ขอบเขตด้านพื้นที่หรือสหกรณ์

ศึกษาเฉพาะสหกรณ์การเกษตรศุภนิมิตกระบือ จำกัด จังหวัดระนอง

4.3 ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ศึกษา ได้แก่ สมาชิกสหกรณ์การเกษตรศุภนิมิตกระบือ จำกัด จังหวัดระนอง จำนวน 272 ราย

5. คำนิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการศึกษา

5.1 สหกรณ์ หมายถึง สหกรณ์การเกษตรศุภนิมิตกระบือ จำกัด

5.2 สมาชิกสหกรณ์ หมายถึง สมาชิกสหกรณ์การเกษตรศุภนิมิตกระบือ จำกัด

5.3 การมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินธุรกิจกับสหกรณ์

5.3.1 การมีส่วนร่วมในธุรกิจรับฝากเงิน หมายถึง สมาชิกที่ฝากเงินกับสหกรณ์ระหว่างปี อย่างน้อย 1 ครั้ง โดยไม่คำนึงถึงจำนวนเงินที่ฝากของสมาชิก เฉพาะในปีที่ผ่านมา

5.3.2 การมีส่วนร่วมในธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่าย หมายถึง สมาชิกซื้อสินค้าวัสดุ อุปกรณ์จากสหกรณ์ระหว่างปี อย่างน้อย 1 ครั้ง โดยไม่คำนึงถึงจำนวนเงินที่ซื้อสินค้า วัสดุของสมาชิกเฉพาะในปีที่ผ่านมา

5.3.3 การมีส่วนร่วมในธุรกิจสินเชื่อ หมายถึง สมาชิกที่กู้เงินจากสหกรณ์ระหว่างปี อย่างน้อย 1 ครั้ง โดยไม่คำนึงถึงจำนวนเงินที่กู้ของสมาชิกเฉพาะในปีที่ผ่านมา

5.3.4 การมีส่วนร่วมในธุรกิจรวบรวมผลผลิต หมายถึง สมาชิกที่ขายสินค้าหรือผลผลิตให้สหกรณ์ระหว่างปี อย่างน้อย 1 ครั้ง โดยไม่คำนึงถึงจำนวนเงินที่ขายสินค้าหรือผลผลิตของสมาชิกเฉพาะในปีที่ผ่านมา

5.4 ปัจจัยส่วนบุคคลของสมาชิก หมายถึง เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพ อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อปีของครอบครัว ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อปีของครอบครัว ระยะเวลาการเป็นสมาชิก และธุรกิจที่ร่วมดำเนินกับสหกรณ์

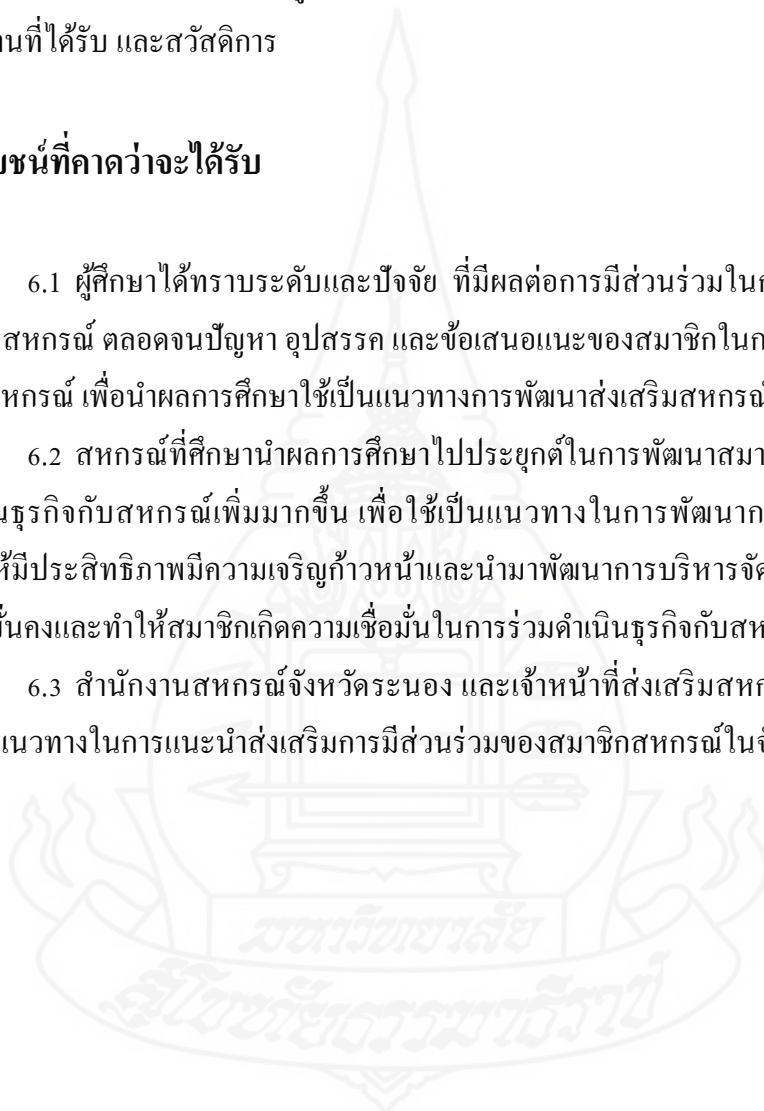
5.5 ปัจจัยด้านสหกรณ์ หมายถึง ความมั่นคงของสหกรณ์ ที่ตั้งของสหกรณ์ การบริการของเจ้าหน้าที่ การประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารของสหกรณ์ ความเชื่อมั่นต่อคณะกรรมการบริหาร ผลตอบแทนที่ได้รับ และสวัสดิการ

6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

6.1 ผู้ศึกษาได้ทราบระดับและปัจจัย ที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสมาชิกกับสหกรณ์ ตลอดจนปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะของสมาชิกในการมีส่วนร่วมดำเนินธุรกิจกับสหกรณ์ เพื่อนำผลการศึกษาใช้เป็นแนวทางการพัฒนาส่งเสริมสหกรณ์

6.2 สหกรณ์ที่ศึกษานำผลการศึกษาไปประยุกต์ในการพัฒนาสมาชิกให้มีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจกับสหกรณ์เพิ่มมากขึ้น เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ให้มีประสิทธิภาพมีความเจริญก้าวหน้าและนำมาพัฒนาการบริหารจัดการสหกรณ์เพื่อให้เกิดความมั่นคงและทำให้สมาชิกเกิดความเชื่อมั่นในการร่วมดำเนินธุรกิจกับสหกรณ์

6.3 สำนักงานสหกรณ์จังหวัดระนอง และเจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์นำผลการศึกษาไปใช้เป็นแนวทางในการแนะนำส่งเสริมการมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์ในจังหวัดระนอง

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรสุกนิมิตรกระบือ จำกัด จังหวัดระนอง ผู้ศึกษาได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งประกอบด้วยเนื้อหาต่างๆ ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับสหกรณ์การเกษตร
2. บริบทเกี่ยวสหกรณ์การเกษตรและสหกรณ์การเกษตรสุกนิมิตรกระบือ จำกัด
3. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับการมีส่วนร่วม
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดเกี่ยวกับสหกรณ์การเกษตร

1.1 ความหมายของสหกรณ์

ประพันธ์ เสวตนันท์ (2541 : 3-5) ได้สรุปความหมายของสหกรณ์ไว้ว่า สหกรณ์คือ สมาคมของบุคคลหลายๆ คนซึ่งมีฐานะยากจน ต่างสมัครใจที่จะมาร่วมกันบรรลุลู่วัตถุประสงค์ทางเศรษฐกิจ โดยการก่อตั้งองค์การธุรกิจ ที่มีการควบคุมแบบประชาธิปไตย ร่วมลงทุนกันอย่างเสมอภาค และยอมรับการเสี่ยงภัยและผลประโยชน์ทางธุรกิจอย่างยุติธรรม สมาชิกสหกรณ์ทุกคนมีภาระต้องนำเงินมาร่วมกัน

พระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 : ได้ให้ความหมายของคำว่าสหกรณ์ไว้ว่า “คณะบุคคลซึ่งร่วมกันดำเนินกิจการเพื่อประโยชน์ทางเศรษฐกิจและสังคม โดยช่วยตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกันและได้จดทะเบียนตามพระราชบัญญัตินี้”

โอภาวดี เข้มทอง (2549 : 1-5) กล่าวว่า “สหกรณ์เป็นองค์การธุรกิจหรือนิติบุคคลที่เกิดจากการรวมตัวของมวลสมาชิกที่มีวัตถุประสงค์ร่วมกัน มารวมตัวกันจัดตั้งสหกรณ์ขึ้นมาดำเนินกิจกรรมทางธุรกิจ เพื่อประโยชน์ของมวลสมาชิก โดยหลักการแล้วมิได้เน้นการทำกำไรสูงสุด (Maximize Profit) เช่นองค์การธุรกิจอื่นๆ แต่เน้นความพึงพอใจสูงสุดของสมาชิกและเน้นการแบ่งสรรผลประโยชน์อย่างเป็นธรรมในมวลสมาชิก (Maximize Wealthy)”

องค์การสัมพันธภาพสหกรณ์ระหว่างประเทศ (International Cooperative Alliance: ICA) กล่าวว่า สหกรณ์คือองค์กรที่ประชาชนมารวมกันโดยสมัครใจ ดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจและสังคมในฐานะเจ้าของร่วมกัน เพื่อผลประโยชน์ของมวลสมาชิกโดยไม่มุ่งหวังผลกำไร ในการดำเนินกิจการของสหกรณ์ต้องยึดหลักประชาธิปไตยและมีการจดทะเบียนตามกฎหมาย

1.2 อุดมการณ์สหกรณ์

โอภาวดี เข็มทองและคณะ (2551: 9-15) กล่าวว่า “ความรู้และความเชื่อพื้นฐานร่วมกันในเรื่องการนำวิธีการสหกรณ์มาช่วยแก้ปัญหาเศรษฐกิจและสังคมของมวลสมาชิกให้มีความอยู่ดีกินดีและมีสันติสุข โดยการช่วยเหลือตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน”

กรมส่งเสริมสหกรณ์ (2542) ระบุว่า ความเชื่อมั่นร่วมกันที่ว่าความช่วยเหลือและการช่วยเหลือซึ่งกันและกันตามหลักการสหกรณ์จะนำไปสู่การอยู่ดีกินดี มีความเป็นธรรมและสันติสุขในสังคม

1.3 หลักการสหกรณ์

กรมส่งเสริมสหกรณ์ (2542) ระบุว่า แนวทางที่สหกรณ์ยึดถือปฏิบัติเพื่อให้คุณค่าทางสหกรณ์เกิดผลเป็นรูปธรรม ประกอบด้วยหลักการที่สำคัญรวม 7 ประการ กล่าวคือ

หลักการที่ 1 การเป็นสมาชิกโดยสมัครใจและเปิดกว้าง (Voluntary and Open Membership)

(1) พึงตระหนักว่าการเข้าและออกจากการเป็นสมาชิก จะต้องเป็นไปตามความสมัครใจของบุคคล (คำว่า “บุคคล” หมายถึง ทั้งบุคคลธรรมดาและนิติบุคคล) ไม่ใช่ถูกชักจูง โน้มน้าว ล่อลวง บังคับ ข่มขู่จากผู้อื่น

(2) อย่างไรก็ดี การกำหนดคุณสมบัติของสมาชิกสหกรณ์ต่างๆ เพื่อให้บุคคลที่เข้าเป็นสมาชิกแล้วสามารถร่วมกันดำเนินกิจกรรมในสหกรณ์ได้ และไม่สร้างปัญหาความเดือดร้อนให้แก่เพื่อนสมาชิก และสหกรณ์ไม่ถือว่าขัดกับหลักสหกรณ์ข้อนี้

(3) สมาชิกสมทบนั้น ควรมีแต่เฉพาะกรณีของสหกรณ์บางประเภทที่มีลักษณะพิเศษและจำเป็นเท่านั้น ไม่ควรให้มีในสหกรณ์ทั่วไปหรือทุกประเภท เพราะตามปกติสมาชิกสมทบมาจากบุคคลซึ่งขาดคุณสมบัติที่จะเป็นสมาชิกธรรมดา หากสหกรณ์ได้รับสมาชิกสมทบจำนวนมาก ก็อาจกระทบต่อการส่งเสริมผลประโยชน์ของสมาชิกธรรมดาได้แม้ว่ากฎหมายจะได้อำนาจให้สมาชิกสมทบบมีสิทธิบางประการก็ตาม

หลักการที่ 2 การควบคุมโดยสมาชิกตามหลักประชาธิปไตย (Democratic Member Control)

พึงตระหนักว่าเป็นหน้าที่ของสมาชิกทุกคนที่จะต้องร่วมแรงกายใจ และสติปัญญา

ในการดำเนินการ และควบคุมดูแลการดำเนินงานของสหกรณ์ ตามวิถีทางประชาธิปไตยเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยผ่านช่องทางหรือองค์กรต่างๆ เช่น คณะกรรมการดำเนินการ ผู้ตรวจสอบกิจการและที่ประชุมใหญ่

หลักการที่ 3 การมีส่วนร่วมทางเศรษฐกิจของสมาชิก (Member Economic Participation)

(1) หลักการสหกรณ์ข้อนี้ มุ่งเน้นให้สมาชิกทุกคนพึงตระหนักว่าบทบาทที่สำคัญของตน คือ การที่ต้องเป็นทั้งเจ้าของและลูกค้าในคนเดียวกัน (Co-owners and Customers) จึงต้องทำหน้าที่เป็นทั้งผู้สมทบทุน ผู้ควบคุมและผู้อุดหนุนหรือผู้ใช้บริการสหกรณ์ มิใช่เป็นสมาชิกเพียงเพื่อมุ่งหวังได้รับประโยชน์จากสหกรณ์เท่านั้น

(2) ในการจัดสรรกำไรสุทธิเพื่อความเป็นธรรมแก่สมาชิก ส่วนหนึ่งต้องกันไว้เป็นทุนสำรอง ซึ่งจะนำไปแบ่งปันกันมิได้ แต่เป็นทุนเพื่อการพัฒนาสหกรณ์ของพวกเขาเอง ถือว่าเป็นทุนทางสังคม นอกนั้นก็อาจแบ่งเป็นเงินปันผลในอัตราจำกัด และเป็นเงินเฉลี่ยคืนตามส่วนแบ่งธุรกิจ

หลักการที่ 4 การปกครองตนเองและความเป็นอิสระ (Autonomy and Independence)

(1) สมาชิกกรรมการและพนักงานสหกรณ์ รวมทั้งหน่วยส่งเสริมสหกรณ์ ต้องตระหนักและสำนึกอยู่เสมอว่าสหกรณ์เป็นองค์กรช่วยตนเองปกครองตนเอง เพราะฉะนั้นสหกรณ์ต้องเป็นอิสระในการตัดสินใจ หรือทำสัญญาใดๆ ตามเงื่อนไขที่สหกรณ์ยอมรับได้กับบุคคลภายนอกหรือรัฐบาล

(2) การได้รับความช่วยเหลือหรือสนับสนุนจากรัฐ หรือบุคคลภายนอก ไม่ขัดกับหลักความเป็นอิสระของสหกรณ์ หากผู้ให้ความช่วยเหลือมุ่งหมายให้สหกรณ์ช่วยเหลือตนเองได้ และควบคุมตามหลักประชาธิปไตย รวมทั้งชำระไว้ซึ่งความเป็นตัวของตัวเองของสหกรณ์

หลักการที่ 5 การศึกษาฝึกอบรมและสารสนเทศ (Education Training and Information)

(1) หลักการข้อนี้เป็นจุดอ่อนของสหกรณ์ในประเทศไทยทุกระดับ ทั้งสหกรณ์ขั้นปฐมและสหกรณ์ขั้นสูง เพราะขาดแผนแม่บทในการพัฒนาการศึกษาทางการสหกรณ์ให้มีบทบาทและความรับผิดชอบของขบวนการสหกรณ์อย่างแท้จริง ทั้งๆที่ได้ริเริ่มให้จัดตั้งกองทุนสะสมจากสหภาพสหกรณ์จากกำไรของสหกรณ์มาตั้งแต่ พ.ศ.2492 และแม้จะมีการจัดตั้งสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทยและมีชุมนุมสหกรณ์ระดับชาติบ้างแล้วส่วนราชการที่ทำหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์ก็ยังคงดำเนินการให้การศึกษาศึกษาและฝึกอบรมทางสหกรณ์แทบจะเรียกได้ว่าซ้ำซ้อนกับขบวนการสหกรณ์โดยไม่มีเป้าหมายที่ชัดเจนให้ขบวนการสหกรณ์สามารถรับผิดชอบให้การศึกษาศึกษาและฝึกอบรมทางสหกรณ์ได้ด้วยตนเองในที่สุด โดยมีหน่วยงานของรัฐทำหน้าที่ให้การสนับสนุนอย่างเพียงพอตามความจำเป็นและเน้นการฝึกอบรมข้าราชการให้ปฏิบัติหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

(2) การศึกษา การฝึกอบรมและสารสนเทศมีความมุ่งหมายและเน้นกลุ่มเป้าหมาย ดังนี้

(2.1) การศึกษามุ่งให้สมาชิกและบุคคลทั่วไปซึ่งถือว่าเป็นผู้ที่จะเป็นสมาชิกในอนาคตมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการสหกรณ์ รวมทั้งมีความสำนึกและตระหนักในสิทธิและหน้าที่ของสมาชิกหรือให้เป็นผู้มีจิตวิญญาณสหกรณ์

(2.2) การฝึกอบรมมุ่งให้กรรมการ ผู้จัดการ และพนักงานสหกรณ์มีความรู้ความสามารถและทักษะ รวมทั้งความรับผิดชอบในบทบาทหน้าที่ของตน

(2.3) ส่วนสารสนเทศนั้นมุ่งให้บุคคลทุกกลุ่ม โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับเยาวชนและผู้นำด้านความคิดเห็น เช่น ผู้นำชุมชน ผู้นำองค์กร พัฒนาชุมชนโดยเน้นการติดต่อสื่อสาร 2 ทาง

(3) หลักสูตรและเนื้อหาของการศึกษาอบรม ควรครอบคลุมทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมืองและวัฒนธรรม

หลักการที่ 6 การร่วมมือกันระหว่างสหกรณ์ (Cooperation among Cooperatives)

(1) แท้จริงการร่วมมือระหว่างสหกรณ์เป็นหลักการเดียวกันกับการร่วมมือระหว่างบุคคลธรรมดาในการจัดตั้งสหกรณ์นั่นเอง ซึ่งจะก่อให้เกิดการประหยัดด้วยขนาด มีอำนาจการต่อรองสูงขึ้น และนำไปสู่การรับใช้สมาชิกอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

(2) การร่วมมือระหว่างสหกรณ์อาจทำได้ทั้งในแนวนอนและแนวตั้ง ในแนวนอนสหกรณ์ทุกสหกรณ์ไม่ว่าประเภทเดียวกันหรือไม่ สามารถร่วมมือกันได้ในทุกระดับเพื่อประโยชน์สูงสุดของสมาชิกและขบวนการสหกรณ์ในแนวตั้งสหกรณ์ท้องถิ่นประเภทเดียวกันควรรวมตัวกันทางธุรกิจเป็นชุมนุมสหกรณ์ระดับภูมิภาค หรือระดับประเทศ และระดับระหว่างประเทศ และสหกรณ์ทุกประเภท ทุกระดับ ทุกสหกรณ์ควรรวมตัวกันเป็นองค์กรสหกรณ์สูงสุด (Apex Organization) เพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมด้านอุดมการณ์ การศึกษา การฝึกอบรม การส่งเสริมแนะนำ การกำกับดูแล การตรวจสอบ การวิจัย และการพัฒนา ฯลฯ

(3) วัตถุประสงค์สำคัญของการร่วมมือระหว่างสหกรณ์ คือเพื่อให้สหกรณ์สามารถอำนวยความสะดวกทางเศรษฐกิจและสังคมแก่สมาชิกอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุดทำให้ขบวนการสหกรณ์เข้มแข็งและยั่งยืน มีชีวิตชีวา (Viable & Sustainable) และความร่วมมือกันในลักษณะของ “ระบบรวม” หรือเป็นเอกภาพ

หลักการที่ 7 การเอื้ออาทรต่อชุมชน (Concern for Community)

(1) สหกรณ์เป็นองค์กรทางเศรษฐกิจและสังคม และเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนที่สหกรณ์ตั้งอยู่ เพราะฉะนั้นการดำเนินงานของสหกรณ์ต้องเป็นไปเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนของชุมชน

นั้นๆ ซึ่งหมายความว่า เป็นการพัฒนาที่ไม่ทำลายทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและระบบนิเวศน์ หรือเป็นการพัฒนาที่สนองต่อความต้องการ และความใฝ่ฝันของคนรุ่นปัจจุบันโดยไม่ทำลายโอกาสความสามารถและอนาคตของคนรุ่นหลัง

(2) เนื่องจากสมาชิกสหกรณ์เป็นสมาชิกชุมชน สหกรณ์จึงควรมีส่วนร่วมช่วยเหลือในการพัฒนาชุมชนนั้นแบบยั่งยืน

1.4 วิธีการสหกรณ์

กรมส่งเสริมสหกรณ์ (2542) “การนำหลักการสหกรณ์มาประยุกต์ใช้ในการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจและสังคม เพื่อประโยชน์ของมวลสมาชิกและชุมชน โดยไม่ละเลยหลักการธุรกิจที่ดี”

1.5 คุณค่าสหกรณ์

โอภาวดี เข้มทองและคณะ (2551:9-24) กล่าวว่า จากหลักการสหกรณ์ทั้ง 7 ประการสามารถจำแนกให้เห็นถึงคุณค่าของสหกรณ์ที่แสดงออกถึงการพัฒนาตนเองโดยการช่วยตนเอง (Self-Help) และความรับผิดชอบต่อตนเอง (Self-Responsibility) ถือว่าเป็นการควบคุมตนเองให้ยึดมั่นในวิธีการปฏิบัติที่เหมาะสม โดยนำวิธีการแบบประชาธิปไตย (Democracy) มาใช้ควบคุมการดำเนินงานเพื่อให้เกิดความเสมอภาค (Equality) ความเที่ยงธรรม (Equity) ทำให้องค์การเกิดความพร้อมเป็นเอกภาพ (Solidarity) มีเจตนาให้เห็นถึงจริยธรรมแห่งความสุจริต (The Ethical Values of Honesty) ในการดำเนินงานที่โปร่งใสเป็นองค์กรแห่งความเปิดเผย (Openness) พร้อมรับผิดชอบต่อสังคม (Social Responsibility) แสดงความห่วงใยต่อผู้อื่น (Caring for Other) และสิ่งแวดล้อม ยินดีพร้อมรับใช้สังคมให้เกิดความร่มเย็นเป็นสุข

กรมส่งเสริมสหกรณ์ (2542) ระบุว่า คุณค่าสหกรณ์ คือสหกรณ์อยู่บนพื้นฐานแห่งคุณค่าของการช่วยเหลือตนเอง ความรับผิดชอบต่อตนเอง ความเป็นประชาธิปไตย ความเสมอภาค ความเที่ยงธรรม และความเป็นเอกภาพสมาชิก สหกรณ์เชื่อมั่นในคุณค่าทางจริยธรรมแห่งความสุจริต ความเปิดเผย ความรับผิดชอบต่อสังคมและความเอื้ออาทรต่อคนอื่นโดยสืบทอดประเพณีปฏิบัติของผู้ริเริ่มการสหกรณ์

1.6 สหกรณ์การเกษตร

กรมส่งเสริมสหกรณ์(2542)สหกรณ์การเกษตร คือ สหกรณ์ที่จัดตั้งขึ้นในหมู่ผู้มีอาชีพทางการเกษตร รวมกันจัดตั้งขึ้น และจดทะเบียนเป็นนิติบุคคลก่อนายทะเบียนสหกรณ์ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้สมาชิกดำเนินกิจการร่วมกันและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เพื่อแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนในการประกอบอาชีพของสมาชิก และช่วยยกฐานะความเป็นอยู่ของสมาชิกให้ดีขึ้น

1.6.1 วัตถุประสงค์ของสหกรณ์การเกษตร

สหกรณ์การเกษตรมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจและสังคมของบรรดาสมาชิก โดยมีวิธีช่วยตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกันตามหลักการสหกรณ์รวมทั้งในข้อต่อไปนี้ (สำนักจัดตั้งและส่งเสริมสหกรณ์ กรมส่งเสริมสหกรณ์ 2553)

- (1) จัดหาวัสดุการเกษตรและเครื่องอุปโภคบริโภคที่จำเป็นมาจำหน่ายแก่สมาชิก
- (2) รวบรวมผลิตผลการเกษตร ผลิตภัณฑ์และบริการของสมาชิกมาจัดการขายหรือแปรรูปโดยการซื้อหรือรวบรวมผลิตผลจากสมาชิกก่อนผู้อื่น
- (3) จัดให้มีเงินกู้หรือสินเชื่อแก่สมาชิกเพื่อการประกอบอาชีพและการดำรงชีพ
- (4) ส่งเสริมการออมทรัพย์ของสมาชิก
- (5) ส่งเสริมการเรียนรู้และการพัฒนาคุณภาพชีวิตของสมาชิกและชุมชน
- (6) ร่วมมือกับสหกรณ์อื่น สันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย ชุมนุมสหกรณ์ องค์กร ชุมชนภาคเอกชน และหน่วยงานของรัฐเพื่อส่งเสริมและปรับปรุงกิจการของสหกรณ์
- (7) ส่งเสริมและเผยแพร่อาชีพการเกษตร หัตถกรรม อุตสาหกรรมในครัวเรือนหรือการประกอบอาชีพอย่างอื่นในหมู่สมาชิกและครอบครัวสมาชิก รวมทั้งการส่งเสริมความรู้ในการผลิตทางอุตสาหกรรม เพื่อให้สมาชิกมีอาชีพและรายได้ที่มั่นคง

1.6.2 อำนาจกระทำการเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของสหกรณ์

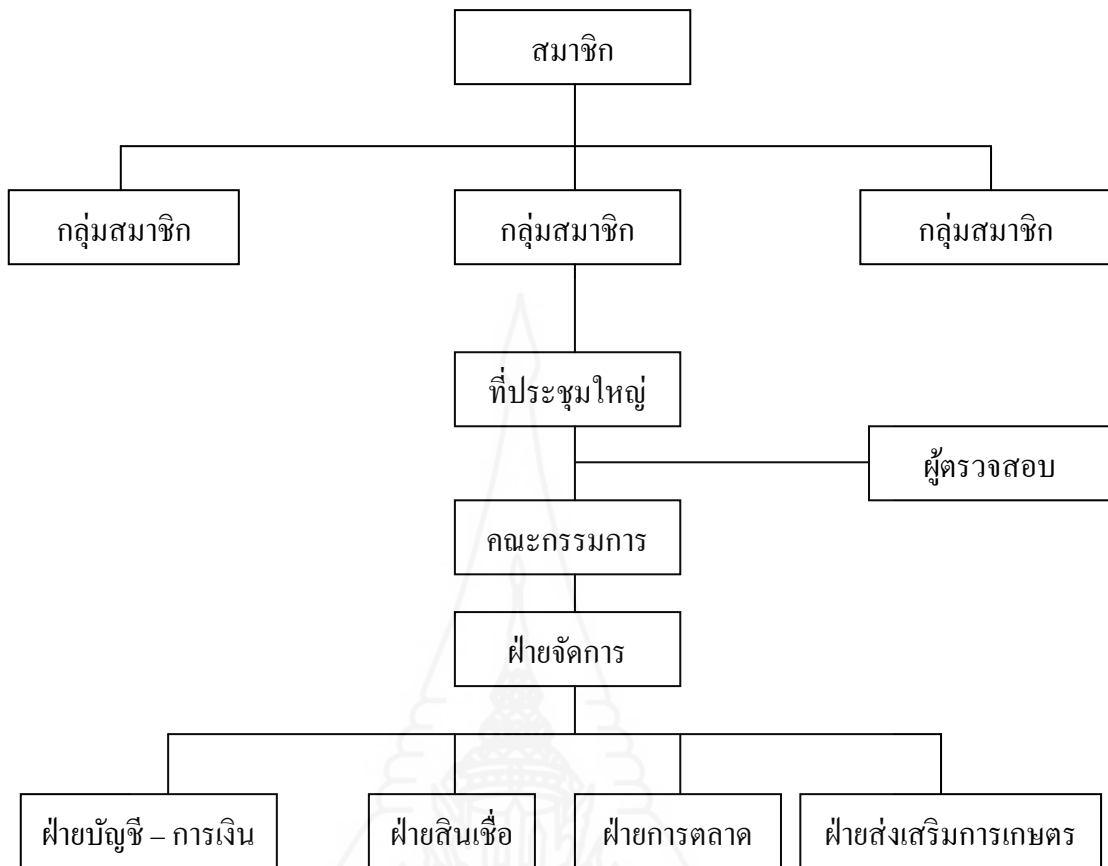
ให้สหกรณ์มีอำนาจกระทำการดังต่อไปนี้ (สำนักจัดตั้งและส่งเสริมสหกรณ์ กรมส่งเสริมสหกรณ์ 2553)

- (1) ติดตั้งเครื่องสูบน้ำ หรือปิดกั้นทำนบเหมืองฝายจัดระบบการส่งน้ำระบายน้ำและอำนวยความสะดวกการให้น้ำเพื่อประโยชน์แก่การเกษตร
- (2) จัดให้มีฉางหรือโรงเรือนการเกษตรเพื่อเก็บรักษาผลิตผลหรือผลิตภัณฑ์
- (3) จัดให้ยานพาหนะขนส่ง เครื่องมือ เครื่องจักรกล หรือปศุสัตว์ เกี่ยวกับการผลิตทางการเกษตรสำหรับให้บริการแก่สมาชิก
- (4) จัดให้มีโรงงานอุตสาหกรรมเพื่อแปรรูปผลิตผลหรือเพื่อผลิตสินค้าที่มีคุณภาพตามความต้องการของตลาด
- (5) จัดหาทุนเพื่อดำเนินกิจกรรมตามวัตถุประสงค์ของสหกรณ์
- (6) รับฝากเงินจากสมาชิกหรือสหกรณ์อื่น

- (7) ให้สหกรณ์อื่นกู้ยืมเงิน
- (8) ชื่อหุ้นของธนาคารซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่สหกรณ์
- (9) ชื่อหุ้นของชุมนุมสหกรณ์หรือสหกรณ์อื่น
- (10) ชื่อหุ้นของสถาบันที่ประกอบธุรกิจอันทำให้เกิดความสะดวกหรือส่งเสริมความเจริญ แก่กิจการของสหกรณ์
- (11) ออกตั๋วสัญญาใช้เงินและตราสารทางการเงิน
- (12) ฝากหรือลงทุนอย่างอื่นตามกฎหมายและตามที่คณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติกำหนด
- (13) ให้สวัสดิการและการสงเคราะห์ตามสมควรแก่สมาชิกและครอบครัว
- (14) ส่งเสริมกิจกรรมกลุ่มของสมาชิก กลุ่มสตรีสหกรณ์ กลุ่มเยาวชนสหกรณ์ กลุ่มผู้ใช้น้ำ กลุ่มรวมกันผลิต กลุ่มรวมกันซื้อ กลุ่มรวมกันขาย และกลุ่มออมทรัพย์ ฯลฯ
- (15) ให้ความช่วยเหลือทางวิชาการแก่สมาชิก
- (16) ขอหรือรับความช่วยเหลือทางวิชาการจากทางราชการหน่วยงานของต่างประเทศหรือบุคคลอื่นใด
- (17) การกระทำต่างๆ ตามที่อนุญาตไว้ในกฎหมายว่าด้วยสหกรณ์เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กล่าวข้างต้นรวมถึงการซื้อ ถือกรรมสิทธิ์หรือทรัพย์สินสิทธิครอบครอง กู้ยืม เช่าหรือให้เช่า เช่าซื้อหรือใช้เช่าซื้อ โอนหรือรับโอน สิทธิการเช่าหรือสิทธิการเช่าซื้อ ขายหรือจำหน่าย จำนองหรือรับ จำนอง จำนำหรือรับจำนำ ด้วยวิธีอื่นใด ซึ่งทรัพย์สินแก่สมาชิกหรือของสหกรณ์

1.6.3 โครงสร้างองค์การสหกรณ์การเกษตร

โครงสร้างองค์การสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดระนองเหมือนกับโครงสร้างสหกรณ์การเกษตรทั่วไป ประกอบด้วยสมาชิกสหกรณ์ กลุ่มสมาชิก ที่ประชุมใหญ่ คณะกรรมการดำเนินการ ประธานกรรมการ รองประธานกรรมการ เลขานุการ ทรัพย์สิน และกรรมการต่างๆ ผู้ตรวจสอบกิจการ และฝ่ายจัดการ ประกอบด้วย ผู้จัดการ พนักงานสินเชื่อ พนักงานการตลาด พนักงานบัญชี และลูกจ้างประจำ ดังภาพที่ 2.1

ภาพที่ 2.1 โครงสร้างสหกรณ์การเกษตรทั่วไป

1.6.4 ธุรกิจและการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตร

ปัญญา หิรัญรัมย์และคณะ (2551: 1-8) กล่าวว่า ปัจจุบันนี้การสหกรณ์ในประเทศไทยแบ่งออกเป็น 7 ประเภท ได้แก่ สหกรณ์การเกษตร สหกรณ์นิคม สหกรณ์ประมง สหกรณ์ออมทรัพย์ สหกรณ์ร้านค้า สหกรณ์บริการ และสหกรณ์เครดิตยูเนียน สหกรณ์แต่ละประเภทจะดำเนินธุรกิจที่แตกต่างกันไป แต่โดยทั่วไปธุรกิจของสหกรณ์ก็จะเหมือนกันซึ่งบางสหกรณ์สามารถทำธุรกิจได้เฉพาะบางด้านบางสหกรณ์สามารถทำธุรกิจได้ครบทุกด้านเพื่อบริการสมาชิกได้ครบวงจร

โดยสรุปสหกรณ์การเกษตรมีธุรกิจดังนี้

1) ธุรกิจด้านการเงิน เป็นธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการจัดหาเงินทุนมาให้ผู้แก่สมาชิกซึ่งเป็นการส่งเสริมการออมทรัพย์ของสมาชิกด้วยธุรกิจด้านการเงินของสหกรณ์ได้แก่ธุรกิจด้านสินเชื่อและธุรกิจด้านการรับฝากเงิน

(1) ธุรกิจด้านสินเชื่อ สหกรณ์จะจัดหาเงินทุนมาให้สมาชิกกู้ยืมเงินไม่ว่าจะเป็นเงินกู้ระยะสั้น ระยะปานกลางหรือระยะยาว โดยให้สมาชิกผ่อนชำระเป็นรายงวดเดือน

หรือรายปี ซึ่งสหกรณ์จะคิดดอกเบี้ยเงินกู้จากสมาชิกในอัตราที่เหมาะสม และเมื่อสิ้นปีสหกรณ์
ดำเนินธุรกิจมีกำไรอาจจะจัดสรรกำไรเป็นเงินเฉลี่ยคืนตามสัดส่วนธุรกิจได้

(2) ธุรกิจด้านเงินรับฝาก สหกรณ์จะจัดหาเงินฝากประเภทต่างๆ เพื่อการ
ระดมเงินออมจากสมาชิกทั้งเงินฝากระยะสั้นและเงินฝากระยะยาวหรือเงินฝากประเภทอื่นๆ ตาม
เงื่อนไขที่สหกรณ์กำหนดโดยสหกรณ์จ่ายดอกเบี้ยเงินฝากให้แก่สมาชิกเป็นผลตอบแทน

2) ธุรกิจด้านการซื้อหรือธุรกิจซื้อเป็นการจัดหาสิ่งของที่จำเป็นมาจำหน่าย
แก่สมาชิก เนื่องจากการรวมกันซื้อจำนวนมากๆ จะทำให้สหกรณ์มีอำนาจในการต่อรองเรื่องราคา
ได้จะทำให้สมาชิกสามารถซื้อสินค้าจากสหกรณ์ได้ในราคาเป็นธรรม ธุรกิจการซื้อสินค้าของ
สหกรณ์ได้แก่ การจัดหาวัสดุทางการเกษตรมาจำหน่ายให้สมาชิก การจัดหาสินค้าอุปโภคบริโภค
มาจำหน่ายให้สมาชิก เป็นต้น นอกจากนี้ยังรวมถึงธุรกิจปั้มน้ำมันของสหกรณ์ด้วย

3) ธุรกิจการตลาดหรือธุรกิจการขาย เป็นธุรกิจที่รวบรวมผลผลิตของ
สมาชิกมาจำหน่ายหรือการรับสินค้าของสมาชิกมาจำหน่าย เพื่อเพิ่มอำนาจต่อรองในด้านราคาของ
สมาชิกในการที่สหกรณ์จะเป็นผู้รวบรวมจำนวนมากเพื่อขายหรือแปรรูปต่อไปเช่น ธุรกิจรวบรวม
ข้าวเปลือก ข้าวโพด อ้อย น้ำมันดิบ เป็นต้น

4) ธุรกิจบริการ เป็นธุรกิจด้านบริการอื่นๆ ของสหกรณ์ เช่น บริการสูบน้ำ
สำหรับทำนาของสมาชิก บริการแนะนำส่งเสริมการเกษตรสำหรับสมาชิกปลูกกล้วยหอม หรือ
สมาชิกผู้เลี้ยงโคนม บริการเคาร์เตอร์เซอร์วิส บริการรถเกี่ยวข้าว บริการประกันภัยรถยนต์ผ่าน
สหกรณ์ บริการทัศนศึกษา เป็นต้น

สหกรณ์ทุกประเภทสามารถทำธุรกิจบริการเพื่อเป็นการส่งเสริมการ
ให้บริการแก่สมาชิกและเพิ่มรายได้ให้กับสหกรณ์

สหกรณ์ต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในข้อบังคับ
ของสหกรณ์โดยกำหนดระเบียบของสหกรณ์เพื่อเป็นกรอบแนวทางในการดำเนินธุรกิจหรือ
ดำเนินงานสหกรณ์และกรมส่งเสริมสหกรณ์ยก่างระเบียบไว้ เพื่อสหกรณ์นำไปปรับใช้ความ
เหมาะสมของแต่ละสหกรณ์ ร่างระเบียบต่างๆ ของสหกรณ์มีดังต่อไปนี้ (คลินิกกฎหมาย กรม
ส่งเสริมสหกรณ์ 2553)

ระเบียบ ว่าด้วยการรับเงินฝากออมทรัพย์และเงินฝากประจำ

ระเบียบ ว่าด้วยเงินฝากออมทรัพย์พิเศษ

ระเบียบ ว่าด้วยการรับฝากเงินจากสหกรณ์อื่น

ระเบียบ ว่าด้วยการให้สหกรณ์อื่นกู้ยืมเงิน

ประกาศ เรื่อง กำหนดอัตราดอกเบี้ยสำหรับเงินกู้ที่ให้กู้แก่สมาชิกสหกรณ์

- ระเบียบ ว่าด้วยการจัดหาสิ่งของที่สมาชิกต้องการมาจำหน่าย
- ระเบียบ ว่าด้วยการให้เงินทุนสะสมเพื่อการพัฒนากิจการของสหกรณ์
- ระเบียบ ว่าด้วยการใช้เงินทุนสะสมเพื่อการศึกษาอบรมทางสหกรณ์
- ระเบียบ ว่าด้วยการใช้ทุนสาธารณประโยชน์
- ระเบียบ ว่าด้วยการรวบรวมผลิตผลหรือผลิตภัณฑ์ของสมาชิก
- ระเบียบ ว่าด้วยการรับจ่ายและเก็บรักษาเงิน
- ระเบียบ ว่าด้วยการรวบรวมและการจำหน่ายยางพาราของสมาชิก
- ระเบียบ ว่าด้วยการให้ราคาน้ำนมดิบ
- ระเบียบ ว่าด้วยเจ้าหน้าที่และลูกจ้าง
- ระเบียบ ว่าด้วยการควบคุมสินค้า
- ระเบียบ ว่าด้วยการจัดตั้งกลุ่มบำรุงที่ดินและการบริหารธุรกิจบำรุงที่ดิน
- ระเบียบ ว่าด้วยการให้เงินทุนสะสมเพื่อการศึกษาอบรมทางสหกรณ์
- ระเบียบ ว่าด้วยการให้เงินทุนเพื่อการซ่อมและบำรุงรักษาระบบชลประทาน
ของสหกรณ์
- ระเบียบ ว่าด้วยการบริการให้น้ำและการบำรุงรักษาระบบชลประทานและ
ค่าบริการ
- ระเบียบ ว่าด้วยเงินทุนหมุนเวียนเพื่อซื้อขายรถจักรยานยนต์ผ่อนส่งแก่
พนักงานสหกรณ์
- ระเบียบ ว่าด้วยวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการดำเนินธุรกิจด้านสวัสดิการสังคม โดยใช้
เงินทุน ซี.ซี.เอฟ.
- ระเบียบ ว่าด้วยการให้เครื่องมือทุนแรง การให้บริการและการซ่อมแซม
เครื่องทุนแรง
- ระเบียบ ว่าด้วยกองทุนสะสมเพื่อเป็นเงินประกันการใช้ไฟฟ้าของสหกรณ์
- ระเบียบสหกรณ์.....จำกัด ว่าด้วยกลุ่มสตรีสหกรณ์ (หรือเยาวชน
สหกรณ์)
- ระเบียบ ว่าด้วยคณะอนุกรรมการ
- ระเบียบ ว่าด้วยการเงินกองทุนสงเคราะห์เจ้าหน้าที่สหกรณ์
- ระเบียบ ว่าด้วยเงินช่วยเหลือการศึกษานูตร
- ระเบียบ ว่าด้วยเงินช่วยเหลือค่ารักษาพยาบาล
- ระเบียบ ว่าด้วยที่ปรึกษาของสหกรณ์

ระเบียบ ว่าด้วยอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่สหกรณ์

ระเบียบ ว่าด้วยการให้เงินกู้และดอกเบี้ยเงินกู้

ระเบียบ ว่าด้วยกลุ่มสมาชิก

ระเบียบ ว่าด้วยข้อบังคับการทำงาน

ระเบียบ ว่าด้วยเงินกองทุนสงเคราะห์พนักงานสหกรณ์

ระเบียบ ว่าด้วยวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับทรัพย์สินของสหกรณ์

ระเบียบ ว่าด้วยการรับซื้อน้ำมันดิบ

ระเบียบ ว่าด้วยการให้เงินทุนสะสมเพื่อการบริการส่วนรวม

ระเบียบ ว่าด้วยการดำเนินงานของร้านสหกรณ์

ระเบียบ สหกรณ์ประมงว่าด้วยการให้เงินกู้

2. บริบทเกี่ยวกับสหกรณ์การเกษตรและสหกรณ์การเกษตรสุกนิมิตรบุรี จำกัด

2.1 บริบทเกี่ยวกับสหกรณ์การเกษตร

กรมส่งเสริมสหกรณ์ (2542) ระบุว่า สหกรณ์การเกษตร คือสหกรณ์ที่จัดตั้งขึ้นใน หมู่ผู้มีอาชีพทางการเกษตรรวมตัวกันจัดตั้งและจดทะเบียนเป็นนิติบุคคลต่อนายทะเบียนสหกรณ์ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้สมาชิกดำเนินกิจการร่วมกันและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เพื่อแก้ไขความเดือดร้อนในการประกอบอาชีพของสมาชิก และยกฐานะความเป็นอยู่ของสมาชิกให้ดีขึ้น

วัตถุประสงค์ สหกรณ์การเกษตรดำเนินธุรกิจแบบอนเนกประสงค์ เพื่อส่งเสริมให้สมาชิกดำเนินธุรกิจร่วมกัน ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และช่วยเหลือส่วนรวม โดยใช้หลักคุณธรรม จริยธรรมอันดีงามตามพื้นฐานของมนุษย์เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่สมาชิกและส่วนรวมให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีทั้งทางเศรษฐกิจและสังคมตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับของสหกรณ์

ประโยชน์ที่สมาชิกจะได้รับ ทำให้สมาชิกมีปัจจัยการผลิตเพิ่มขึ้นจากการกู้เงิน สหกรณ์ในอัตราดอกเบี้ยต่ำมาประกอบอาชีพ ทำให้มีที่ดินทำกินเป็นของตนเอง หรือมีที่ดินทำกินมากกว่าเดิม ทั้งได้รับความรู้เกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีการผลิต ตั้งแต่การใช้พันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ การ ใช้น้ำ การใช้ยาปราบศัตรูพืช การเก็บรักษาผลผลิตอย่างมีคุณภาพ ผลผลิตที่ได้จึงเป็นไปตามความต้องการของตลาด ส่งผลให้สหกรณ์และบุคคลในครอบครัวมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นทั้งด้าน เศรษฐกิจ สังคม การศึกษาและการอนามัย

2.2 บริบทเกี่ยวกับสหกรณ์การเกษตรศุภนิมิตกระบือ จำกัด จังหวัดระนอง

รายงานกิจการสหกรณ์การเกษตรศุภนิมิตกระบือ จำกัด ประจำปี 2556 สหกรณ์การเกษตรศุภนิมิตกระบือ จำกัด อำเภอกระบือ จังหวัดระนอง ได้จดทะเบียนตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ.2511 เมื่อวันที่ 8 ธันวาคม 2548 ทะเบียนเลขที่ 850000625586 เป็นสหกรณ์ประเภทสหกรณ์การเกษตร ที่ตั้งสหกรณ์ เลขที่ 125/1 ถนนเพชรเกษม หมู่ที่ 2 ตำบลลำเลียง อำเภอกระบือ จังหวัดระนอง วันสิ้นปีทางบัญชี ณ วันที่ 31 ธันวาคม ของทุกปี มีคณะกรรมการจำนวน 9 คน คือ ประธานกรรมการ รองประธานกรรมการ เลขานุการ เหรัญญิก ที่เหลือเป็นกรรมการ

จำนวนสมาชิกและฐานะทางการเงิน ณ วันที่ 31 มีนาคม 2556

สมาชิก	จำนวน	844	คน
สินทรัพย์ทั้งสิ้น	จำนวน	16,999,949.68	บาท
หนี้สินทั้งสิ้น	จำนวน	11,417,944.93	บาท
เงินรับฝาก	จำนวน	1,153,455.54	บาท
เงินให้กู้ยืม	จำนวน	13,504,966.00	บาท
หนี้สินหมุนเวียน	จำนวน	11,079,879.70	บาท
หนี้สินไม่หมุนเวียน	จำนวน	338,065.23	บาท
ทุนของสหกรณ์	จำนวน	5,582,004.68	บาท
ทุนเรือนหุ้น	จำนวน	3,856,330.00	บาท
กำไรสุทธิ	จำนวน	333,444.51	บาท
ทุนสะสมและอื่นๆ	จำนวน	793,061.87	บาท
ผลการดำเนินงานรอบปีบัญชี			
ขาย/บริการ	จำนวน	9,887,883.34	บาท
ค่าใช้จ่ายทั้งสิ้น	จำนวน	9,554,438.83	บาท
กำไร(ขาดทุน)สุทธิ	จำนวน	703,842.27	บาท

การดำเนินธุรกิจของสหกรณ์

1. ธุรกิจรับฝากเงิน ได้แก่ เงินฝากออมทรัพย์ เงินฝากออมทรัพย์สัจจะ
2. ธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่าย ได้แก่ สินค้าประเภทการเกษตร ได้แก่ ปุ๋ย วัสดุทางการเกษตร เคมีภัณฑ์ทางการเกษตร ข้าวสาร เครื่องเขียนแบบพิมพ์และสินค้าอุปโภคบริโภค
3. ธุรกิจสินเชื่อ ได้แก่ เงินกู้ระยะสั้น เงินกู้ระยะปานกลาง เงินกู้ระยะสั้นวัสดุฯ และเงินกู้ระยะสั้นวัสดุฯ โครงการ

4. ธุรกิจรวบรวมผลผลิตผลการเกษตร ได้แก่ ขางพารา และเมล็ดกาแฟตากแห้ง ความสามารถในการบริหารจัดการ

จากรายงานผู้สอบบัญชี สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2556 สหกรณ์การเกษตร
ศุภนิมิตกระบือ จำกัด จังหวัดระนอง มีมูลค่าธุรกิจรวมทั้งสิ้น จำนวน 22,592,501.18 บาท เฉลี่ย
เดือนละ 1,882,708.43 บาท มีอัตราการเจริญเติบโตร้อยละ 20.84 บาท โดยเป็นธุรกิจให้กู้เงินแก่
สมาชิกมากที่สุดร้อยละ 57.28 รองลงมาเป็นการจัดหาสินค้ามาจำหน่ายร้อยละ 33.40 ธุรกิจ
รวบรวมผลผลิต ร้อยละ 4.66 และธุรกิจรับฝากเงินร้อยละ 4.66 การบริหารธุรกิจแต่ละด้านสรุป
ได้ ดังนี้

1. ธุรกิจเงินรับฝาก

ระหว่างปีสหกรณ์รับฝากเงินทั้งสิ้น 1,052,843.84 บาท ประกอบด้วย รับฝาก
เงินจากสมาชิก 1,051,037.97 และรับฝากเงินจากสหกรณ์อื่น 1,805.87 บาท วันสิ้นปีมีเงินรับฝาก
ออมทรัพย์ของสมาชิกคงเหลือ 398 บัญชี เป็นเงิน 441,663.65 บาท เงินรับฝากออมทรัพย์จาก
สหกรณ์อื่น 4 สหกรณ์ เป็นเงิน 46,952.73 บาท และเงินรับฝากออมทรัพย์พิเศษ 24 บัญชี เป็น
เงิน 45,286.35 บาท

2. ธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่าย

สหกรณ์จัดหาสินค้ามาจำหน่าย 7,545,846.34 บาท ลดลงจากปีก่อน
1,336,203.66 บาท หรือร้อยละ 15.04 โดยจำหน่ายให้สมาชิก 7,212,765.00 บาท มีสมาชิกรับ
บริการ 340 ราย คิดเป็นร้อยละ 40.67 ของจำนวนสมาชิกวินสิ้นปี ถือได้ว่าสหกรณ์สามารถ
อำนวยความสะดวกให้กับสมาชิกได้พอควร ผลการดำเนินงานมีกำไรเฉพาะธุรกิจ 142,691.02 ลดลง
จากปีก่อน 61,082.64 บาท หรือร้อยละ 29.98 เนื่องจากมีเงินเดือนค่าจ้างเพิ่มขึ้นจากปีก่อน

3. ธุรกิจสินเชื่อ

ระหว่างปีสหกรณ์จ่ายเงินกู้ให้กับสมาชิก จำนวน 321 ราย เป็นเงิน 12,940,830
บาท ลดลงจากปีก่อน 240,180.00 หรือร้อยละ 1.82 ลูกหนี้เงินให้กู้สามารถชำระหนี้ได้ร้อยละ
91.25 ของหนี้ถึงกำหนดชำระ วันสิ้นปีมีลูกหนี้เงินให้กู้คงเหลือ 363 ราย เป็นเงิน 13,504,966.00
บาท มีดอกเบี้ยเงินให้กู้ค้างรับ 1,079,618.00 บาท มีลูกหนี้ผิดนัดการชำระหนี้ 49 ราย เป็นเงิน
1,228,010.00 บาท ผลการดำเนินงานมีผลกำไรเฉพาะธุรกิจ 909,398.85 บาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อน
149,741.81 บาทหรือร้อยละ 19.71

4. ธุรกิจรวบรวมผลผลิต

สหกรณ์รวบรวมผลผลิตทั้งสิ้น เป็นเงิน 1,052,981.00 บาทเป็นเมล็ดกาแฟ
จำนวน 928,911.00 บาท แผ่นขางพารา จำนวน 124,070.00 บาท โดยเป็นการรวบรวมจากสมาชิก

65 ราย คิดเป็นร้อยละ 7.78 ของจำนวนสมาชิกวันสิ้นปี ผลการดำเนินงานมีกำไรเฉพาะธุรกิจ 21,228.33 บาท หรือร้อยละ 1.96 ของยอดขายผลผลิต ปีก่อนมีกำไรเฉพาะธุรกิจ 3,642.97 (ที่มา รายงานกิจการประจำปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2556)

3. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

3.1 ความหมายของการมีส่วนร่วม

นักวิชาการได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมไว้หลายลักษณะซึ่งพอประมวลได้ดังต่อไปนี้

แก้ว นิมะเริง (2540 : 10) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนหมายถึง การที่ประชาชนในชนบทได้เข้าร่วมกิจกรรมการพัฒนากิจกรรมส่วนรวมของชุมชน เช่น การมีส่วนร่วมในการคิดเสนอแนะ แก้ไขปัญหาการดำเนินงานตามกิจกรรม การมีส่วนร่วมในการวางแผน หรือเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงการพัฒนาและร่วมปฏิบัติโดยร่วมบริจาคเงิน วัสดุ สิ่งของ การสละแรงงานเพื่อพัฒนาหมู่บ้าน และการร่วมติดตามผลการพัฒนา บำรุงรักษาสาธารณประโยชน์ต่างๆ ในเขตหมู่บ้าน

เจริญ ภัสระ (2540 : 1-3) ได้กล่าวถึงการมีส่วนร่วมของประชาชน (People's participation) หรือการมีส่วนร่วมของชุมชน ว่าหมายถึงความพร้อมและโอกาสที่ทั้งฝ่ายรัฐบาลและฝ่ายประชาชนหรือชุมชนยอมรับผิชอบและกระทำกิจกรรมต่างๆ ร่วมกัน และ เจริญ ภัสระ ยังได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง การที่กลุ่มประชาชนหรือขบวนการของประชาชน ซึ่งตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาเป็นผู้ที่อยู่ในวงนอกระบบราชการ ได้เพิ่มความสามารถในการควบคุมทรัพยากรและสถาบันต่างๆ ตามสถานะสังคมที่เป็นอยู่

1) การมีส่วนร่วมของประชาชน คือการที่ประชาชนหรือชุมชนพัฒนาขีดความสามารถของตนในการจัดการและควบคุมการใช้และกระจายทรัพยากรและปัจจัยการผลิตการค้าทางเศรษฐกิจและสังคม ตามความจำเป็นอย่างสมศักดิ์ศรีในฐานะสมาชิกสังคมและในการมีส่วนร่วมของประชาชนได้พัฒนาการรับรู้และภูมิปัญญาซึ่งแสดงออกในรูปการตัดสินใจในการกำหนดชีวิตของตนเองอย่างเป็นตัวของตัวเอง

2) การมีส่วนร่วมของประชาชน คือกระบวนการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงานพัฒนา ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจแก้ปัญหของตนเอง ร่วมใช้ความคิดสร้างสรรค์ ความรู้และความชำนาญร่วมกับการใช้วิทยาการที่เหมาะสมและสนับสนุนติดตามผลการปฏิบัติขององค์กรและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง

3) การมีส่วนร่วมของประชาชน คือกระบวนการที่ประชาชนกลุ่มเป้าหมายได้รับโอกาสและได้ใช้โอกาสที่ได้รับ แสดงออกซึ่งความรู้สึกนึกคิด แสดงออกซึ่งสิ่งที่มี แสดงออกซึ่งสิ่งที่เขาต้องการ แสดงออกซึ่งปัญหาที่กำลังเผชิญและแสดงถึงซึ่งวิธีแก้ปัญหาลงมือปฏิบัติโดยการช่วยเหลือของหน่วยงานภายนอกน้อยที่สุด

พัชรี ลิโรธ (2546 : 2-4) ได้สรุปความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชน คือกระบวนการซึ่งประชาชนหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้มีโอกาสแสดงทัศนะแลกเปลี่ยนข้อมูลและความคิดเห็นเพื่อแสวงหาทางเลือกและการตัดสินใจต่างๆ เกี่ยวกับโครงการที่เหมาะสมและเป็นที่ยอมรับร่วมกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง จึงเข้าร่วมในกระบวนการนี้ตั้งแต่เริ่มจนกระทั่งถึงการติดตามและประเมินผล เพื่อให้เกิดความเข้าใจและการรับรู้ เรียนรู้การปรับเปลี่ยน โครงการร่วมกัน ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อทุกฝ่าย โดยองค์ประกอบสำคัญของการมีส่วนร่วมของประชาชนคือ

1) การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นกระบวนการที่มีความต่อเนื่องมีการเรียนรู้ร่วมกันของผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งฝ่ายรัฐ องค์กรเอกชนและประชาชนทั่วไป โดยเน้นการสื่อสารสองทาง ทั้งช่องทางที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ ไม่ใช้การทำครั้งเดียวจบ และควรเกิดขึ้นตลอดโครงการ

2) เป้าหมายของการมีส่วนร่วมไม่ใช่เพียงการจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นตามกฎหมายหรือการทำให้ไม่มีความขัดแย้ง หากแต่กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนควรมองให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมอย่างกว้างขวางและเป็นวิธีการเพื่อทำให้การตัดสินใจของรัฐดีขึ้นและเป็นที่ยอมรับของประชาชน

ศกุนต์ สายบุญลี อังใน สาวิตรี ช่างสาร (2546 : 22) ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมว่า หมายถึง การร่วมกันของสมาชิกชุมชนในการพัฒนาชุมชนหรือหมู่บ้านของตนเอง ระหว่าง สมาชิกด้วยกัน ระหว่างสมาชิกกับองค์กร ทั้งนี้ด้วยข้อเท็จจริงและความเชื่อที่ว่า งานจะสำเร็จได้ก็ด้วยการมีส่วนร่วมของสมาชิกซึ่งจะนำไปสู่ความร่วมมือแห่งการดำรงชีวิตในสังคมเดียวกันโดยร่วมกระทำในด้านต่างๆ ดังนี้

1) ร่วมในการรับรู้ ในการได้รับข่าวสาร ซึ่งเป็นสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐานอย่างหนึ่ง ที่จะรู้ข่าวสารความเป็นไปของบ้านเมือง ความรู้หรือวิชาการต่างๆ ถือว่าเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าทางวัฒนธรรม เป็นการตกทอดทางสติปัญญาของมนุษย์จากรุ่นหนึ่งไปสู่อีกรุ่นหนึ่ง สังคมหนึ่งสู่สังคมหนึ่งเป็นสิ่งสาธารณะ

2) ร่วมคิดจากการได้รับรู้ นำมาสู่การคิดพิจารณา มีโอกาสแสดงความเห็น เสนอแนะแลกเปลี่ยนในรูปแบบต่างๆ ซึ่งจะนำไปสู่การตัดสินใจที่มีคุณภาพ

3) ร่วมตัดสินใจ มีโอกาสที่จะตัดสินใจรับหรือไม่รับกิจการใดๆ ที่เกี่ยวข้องกับชุมชนกับชีวิตของตน อันถือว่ามนุษย์มีส่วนร่วมในการตัดสินใจร่วมกันแล้วผลที่เกิดขึ้นย่อมเป็นสิ่งที่สอดคล้องกับความต้องการ สอดคล้องกับปัญหาเกิดความรักความหวงแหนมีความรู้สึกเป็นเจ้าของและต้องดูแลรักษา

4) ร่วมวางแผนและดำเนินการ การวางแผนร่วมกันและการดำเนินการร่วมกันย่อมเกิดพลังมหาศาลในการทำให้โครงการ หรือกิจกรรมต่างๆ ได้รับความสำเร็จอย่างรวดเร็ว

5) ร่วมประเมินผล ประเมินภาพกิจกรรมต่างๆ ที่ดำเนินการแล้วหรือกิจกรรมที่จะดำเนินการต่อไป

6) ร่วมรับผิดชอบ การคงอยู่ของกิจกรรมนั้น ไม่มีใครปฏิเสธว่าเป็นผลมาจากการรับผิดชอบและการปฏิบัติดูแลรักษาร่วมกัน สำหรับสิ่งที่เกิดผลเสียหายหากมีการรับ “ผิด” ก็จะพบกับสิ่งที่ “ชอบ” พลวัตของกิจกรรมก็จะต่อเนื่องต่อไป

7) ร่วมรับผลประโยชน์ในงานพัฒนาชุมชนผลของกิจกรรมย่อมตกแก่สมาชิกชุมชนส่วนชุมชนจะกระจายผลประโยชน์ไปสู่สมาชิกแต่ละคนได้อย่างไร ก็ขึ้นอยู่กับหลักเกณฑ์ของชุมชนนั้น

อัศวิน ศรีเทพ (2551 : 22) สรุปว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึงกระบวนการที่ทำให้ประชาชนที่มีความคิดเห็นในลักษณะเดียวกันมีแนวคิดคล้ายๆกันเข้ามามีส่วนร่วมรับผิดชอบการทำงาน โดยร่วมกันคิด ตัดสินใจ ร่วมลงมือปฏิบัติ ร่วมในการรับผลประโยชน์ และร่วมในการติดตามและประเมินผล

กล่าวโดยสรุปว่าการมีส่วนร่วมหมายถึง การทำให้บุคคลได้เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของกลุ่ม ในด้านความคิดริเริ่ม การพิจารณาตัดสินใจ การร่วมวางแผน ร่วมประเมินผล ร่วมรับผิดชอบร่วมปฏิบัติกิจกรรมด้านต่างๆ ของกลุ่ม เพื่อนำไปสู่การพัฒนาและการเปลี่ยนแปลงในทิศทางที่ดีขึ้นของกลุ่มต่อไป

3.2 ความสำคัญของการมีส่วนร่วม

กฤษิน ศรีมงคล (2542 : 55) กล่าวถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้ดังนี้

1) การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานอันชอบธรรมของคนทุกคนที่ต้องให้การเคารพ ขอมรับและยกย่อง โดยการให้ประชาชนเข้าร่วมในการแสดงออกเกี่ยวกับการปรับปรุงวิถีชีวิตของเขา

2) งานพัฒนาเป็นงานที่ต้องเกี่ยวข้องกับประชาชนเป็นจำนวนมาก จำเป็นจะต้องให้คนหมู่มากเหล่านี้มีสิทธิ์มีเสียงในการแสดงออก

3) กลยุทธ์ทั้งหลายในการพัฒนาที่ผ่านมายังไม่สามารถส่งผลถึงกลุ่มประชาชนด้อยโอกาสและยากจน และในทางตรงกันข้ามกลับส่งผลให้กลุ่มคนผู้ได้เปรียบมีโอกาสมากขึ้น จึงจำเป็นต้องปรับกลยุทธ์ในการพัฒนาใหม่โดยให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนมากขึ้น

4) มีโครงการจำนวนไม่น้อยที่ประสบความสำเร็จ โดยอาศัยวิธีให้ประชาชนมีส่วนร่วมในรูปของการรวมกลุ่ม และจัดตั้งองค์กรประชาชน ในขณะที่เดียวกันก็มีโครงการที่ล้มเหลวจำนวนมากเนื่องจากไม่เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม

5) การมีส่วนร่วมของประชาชน เป็นเรื่องของปฏิบัติการเป็นกลุ่มหรือของกลุ่ม (group action) อันเป็นผลมาจากความรู้สึกผูกพันของสมาชิกแต่ละคนที่เข้ามาร่วม เพื่อพิทักษ์ประโยชน์ของเขาและในขณะเดียวกันก็ได้ประโยชน์แก่ส่วนรวมด้วย การมีส่วนร่วมจึงเป็นสิ่งที่จำเป็น

6) การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นตัวชี้วัดของการพัฒนาชุมชน ยิ่งประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมมากเท่าใด ยิ่งแสดงว่าประชาชนจะได้รับประโยชน์จากการพัฒนามากยิ่งขึ้น

7) ประชาชนย่อมรู้ดีว่าตนเองกำลังทำอะไร มีปัญหาอะไร และอยากจะแก้ปัญหาอย่างไร ให้โอกาสแก่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมการพัฒนา ย่อมช่วยให้โครงการต่าง ๆ สอดคล้องความต้องการที่แท้จริงของประชาชนได้ดีกว่า

ณรงค์ ฌ เชียงใหม่ (2545 : 1-7) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน (Public Participation) มีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งต่อการพัฒนาเริ่มตั้งแต่ การรับรู้ รับทราบนโยบายและแผนงาน รับทราบปัญหาของเขาเอง ร่วมคิดร่วมตัดสินใจแก้ไขปัญหาของตนเอง ร่วมดำเนินการ ร่วมประเมินผลและร่วมรับผลประโยชน์

3.3 กระบวนการของการมีส่วนร่วม

ปาริชาติ วลัยเสถียรและคณะ (2543 : 141) กล่าวว่า กระบวนการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชนบทมี 4 ขั้นตอน คือ

1) การศึกษาชุมชน คือการค้นหาปัญหาและความต้องการของชุมชน โดยนักพัฒนาศึกษาและเรียนรู้สภาพความเป็นอยู่ของชาวบ้าน ทรัพยากร สิ่งแวดล้อมต่างๆในชุมชนร่วมกับประชาชน โดยใช้วิธีการสังเกตและสัมภาษณ์ทั้งทางตรงและทางอ้อม ข้อมูลบางส่วนอาจหาได้ทั้งจากเอกสารและงานวิจัย

2) การวางแผนเพื่อแก้ปัญหามีการร่วมกับอภิปรายกลุ่ม แสดงความคิดเห็น นักพัฒนาเป็นผู้ประสานงาน โดยคอยจัดลำดับผู้อภิปราย ให้ข้อเท็จจริงและข้อสรุปประเด็นสำคัญเป็นหลัก ส่วนชาวบ้านควรได้มีโอกาสเข้าร่วมอภิปรายแสดงความคิดเห็นอย่างเต็มที่ นักพัฒนาต้องกระตุ้นเร่งเร้าให้ชาวบ้านแสดงความคิดเห็นมากที่สุด

3) การลงมือปฏิบัติตามแผนหรือวิธีการที่ได้ร่วมตัดสินใจกันแล้วจากขั้นตอนที่ 2 โดยชาวบ้านมีส่วนร่วมในขั้นตอนนี้จะต้องได้ร่วมด้วยความศรัทธาและเชื่อมั่นในตนเองที่จะพัฒนาชุมชน

4) การประเมินผลโดยชาวบ้านและนักพัฒนาจะช่วยกันกำหนดขั้นตอนย่อยต่างๆ ในการทำงานประเมินผล ตลอดจนดูแลแก้ปัญหาที่อาจเกิดขึ้นในระหว่างประเมินผลเพื่อที่จะได้แก้ไขได้ทันที

ณรงค์ ฌ เชียงใหม่ (2545 : 1-7) กล่าวว่า หลักการมีส่วนร่วมของประชาชนโดยทั่วไปประกอบด้วย 4 ขั้นตอนหรือ 4 ร่วม ได้แก่

1) ร่วมรับรู้ ได้แก่ รับรู้ รับทราบปัญหาของตนเองนโยบายและแผนงาน ฯลฯ เป็นขั้นตอนการมีส่วนร่วมตั้งแต่แรกเริ่ม ประชาชนและชุมชนมีสิทธิ์รับรู้ข้อมูลข่าวสารตามรัฐธรรมนูญ (People and Community Right to Know) การรับรู้ รับทราบเป็นกระบวนการหรือขั้นตอนที่สำคัญต่อการเริ่มต้นของการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง ทั้งนี้ข้อมูลข่าวสารที่ประชาชนได้รับจะต้องชี้แจงโดยละเอียดทั้งข้อดีข้อเสียของโครงการนโยบายหรือแผนงานนั้น

2) ร่วมคิด ได้แก่ ร่วมกันคิด ร่วมกันแก้ปัญหา ร่วมกันตัดสินใจ (Decision-Making) เป็นการมีส่วนร่วมในการแสดงออกด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดระบบการประเมินปัญหาหรือทางเลือกที่จะสามารถเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ โดยการประเมินสภาพที่เป็นอยู่ และสาเหตุของปัญหา แบ่งเป็น 3 ขั้นตอน

2.1) การมีส่วนร่วมขั้นต้น (Initial Decision) เป็นการค้นหาความต้องการที่แท้จริง วิธีการที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมของโครงการ

2.2) การมีส่วนร่วมในขั้นเตรียมการ (Ongoing Decision) เป็นการหาโอกาสหรือช่องทางในการแก้ปัญหา รวมทั้งลำดับความสำคัญของโครงการที่จะต้องดำเนินการ

2.3) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจปฏิบัติการ (Operation Decision) เป็นการสรรหาบุคลากรเข้ามาปฏิบัติการ ได้แก่อาสาสมัคร ผู้ประสานงาน หรือกลุ่มที่รวมกันตามประเพณี

3) ร่วมทำ ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ (Implementation) เป็นการดำเนินงานตามโครงการและแผนงานและเป็นการก่อให้เกิดความรู้สึกร่วมในการเป็นเจ้าของกิจการและผลงานที่ปรากฏ คือ

3.1) การมีส่วนร่วมในการสละทรัพยากร (Resource Contribution) ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการสละแรงกาย การสละเงิน ร่วมลงทุน การให้วัสดุอุปกรณ์และการให้คำแนะนำ ซึ่งทรัพยากรเหล่านี้จะให้ด้วยความเต็มใจ

3.2) การมีส่วนร่วมในการเข้าเป็นผู้ปฏิบัติในโครงการ (Programmer Enlistment Activities) หากเป็นการบังคับให้เข้าปฏิบัติงานในโครงการ การมีส่วนร่วมจะต่างไปจากการให้ความร่วมมือ เพราะการบังคับนั้นผลประโยชน์ (Benefits) จะไม่ใช่สิ่งสำคัญแต่ถ้าเป็นการร่วมด้วยความเต็มใจจะมีการคำนึงถึงผลประโยชน์ที่จะได้รับหลังจากเกิดการมีส่วนร่วม

3.3) การมีส่วนร่วมในการติดตามตรวจสอบและประเมินผล (Monitoring and Evaluation) เป็นขั้นตอนสุดท้ายที่สำคัญ เพราะหากการติดตามตรวจสอบและการประเมินผลขาดการมีส่วนร่วมของประชาชนแต่ดำเนินการ โดยบุคคลภายนอกประชาชนย่อมไม่ทราบถึงผลงานของตนว่าดีหรือมีประโยชน์หรือไม่อย่างไร การดำเนินกิจกรรมต่างๆ อาจจะประสบความสำเร็จได้ยาก

4) ร่วมรับผลประโยชน์ ได้แก่ การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ (Benefits) ในโครงการหรือกิจกรรมแบ่งเป็น 3 ส่วน ดังนี้

4.1) การมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ในด้านวัตถุ (Material Benefits) ได้แก่ การมีส่วนร่วมการเพิ่มผลผลิต รายได้ ทรัพย์สิน เป็นต้น

4.2) การมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ในด้านสังคม (Social Benefits) ได้แก่ ผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นแก่สังคม เช่น โรงเรียน สถานที่สาธารณะหรือส่วนกลางของชุมชน เช่น การเพิ่มคุณภาพชีวิตประชาชนมีสุขภาพชีวิตประชาชนมีสุขภาพที่สมบูรณ์ทั้งกาย สังคม จิตใจและจิตวิญญาณ การเกิดระบบน้ำประปา ระบบบำบัดน้ำเสีย ชุมชนมีอำนาจต่อรองมากขึ้น

4.3) การมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ในด้านบุคคล (Personal Benefits) ได้แก่ ความนับถือตนเอง (Self-Esteem) พลังอำนาจทางการเมือง(Political Power) ความคุ้มค่าของผลประโยชน์ (Sense of Efficacy) เป็นต้น

รามเมศร์ พรหมชาติ (2545 : 10) ได้กำหนดการมีส่วนร่วม 4 ขั้นตอน ประกอบด้วย

1) การวางแผน ประชาชนจะต้องมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ปัญหา จัดลำดับความสำคัญของเป้าหมาย กำหนดการใช้ทรัพยากร กำหนดวิธีการติดตามและประเมินผล และประการสำคัญคือ การตัดสินใจด้วย

2) การดำเนินกิจกรรมประชากรจะต้องมีส่วนร่วมในการจัดสรรควบคุมทางการเงินและการบริหาร

3) การใช้ประโยชน์ ประชาชนจะต้องมีความสามารถในการนำเอากิจกรรมมาใช้ให้เกิดประโยชน์ได้ ซึ่งเป็นการเพิ่มระดับของการพึ่งพาตนเองและการควบคุมทางสังคม

4) การได้รับประโยชน์ ประชาชนต้องได้รับการแจกจ่ายผลประโยชน์จากชุมชนในพื้นที่ทำเทียมกัน ซึ่งอาจเป็นผลประโยชน์ส่วนตัว สังคมหรือวัตถุก็ได้

ณรงค์ศักดิ์ จักรกรณ (2548 : 26) กระบวนการมีส่วนร่วม หมายถึง การมีส่วนร่วมที่เป็นอิสระโดยความสมัครใจ ในการร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมลงมือปฏิบัติ ร่วมประเมินผลและร่วมรับผลประโยชน์ กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนามิได้หมายถึงการให้ประชาชนเข้าร่วมกิจกรรมการพัฒนาของรัฐตามที่รัฐกำหนด แต่หมายถึงการให้ประชาชน กลุ่มชุมชน ร่วมกันคิดและตัดสินใจกำหนดทิศทางการพัฒนาดำรงชีวิต ร่วมปฏิบัติตามแผนของกลุ่มหรือของชุมชนและรับประโยชน์ร่วมกัน โดยรัฐเป็นเพียงผู้สนับสนุน

3.4 ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วม

นิรันดร์ จงวุฒิเวศน์ (อ้างใน เกียรติศักดิ์ เอื้อเฟื้อ, 2546 : 13) ได้อธิบายและกล่าวถึงปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมคือ

1) ความศรัทธา ที่มีความเชื่อถือนุคคลสำคัญและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมกิจกรรมต่าง เช่น การลงแขก การบำเพ็ญประโยชน์ การสร้างโบสถ์ วิหาร

2) ความเกรงใจ ที่มีต่อบุคคลที่เคารพนับถือหรือมีเกียรติยศ ตำแหน่ง ทำให้ประชาชนเกิดความเกรงใจที่จะมีส่วนร่วมด้วย ทั้งๆ ที่ยังไม่มีความศรัทธา หรือความเต็มใจอย่างเต็มเปี่ยมที่จะกระทำ เช่น ผู้ใหญ่ออกปากขอร้อง ผู้น้อยก็ช่วยออกแรง

3) การใช้อำนาจบังคับที่เกิดจากบุคคลที่มีอำนาจเหนือกว่า ทำให้ประชาชนถูกบีบบังคับให้มีส่วนร่วมในการกระทำต่าง ๆ เช่น การบีบบังคับให้ทำงานเยี่ยงทาส

Reeders (อ้างใน เกียรติศักดิ์ เอื้อเฟื้อ, 2546 : 16) ได้สรุปปัจจัยต่างๆ ที่มีผลต่อการรักษาการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้ 11 ประการ ดังนี้

1) การปฏิบัติตามให้คล้อยตามความเชื่อพื้นฐาน กล่าวคือ บุคคลและกลุ่มบุคคลคูเหมื่อนจะเลือกแบบวิธีการปฏิบัติ ซึ่งสอดคล้องและคล้ายคลึงกับความเชื่อพื้นฐานของตนเอง

2) มาตรฐานคุณค่าและกลุ่มบุคคลคูเหมื่อนจะปฏิบัติในลักษณะที่สอดคล้องกับมาตรฐานคุณค่าของตนเองส่งเสริมปกป้องและรักษาเป้าหมายของตนเอง

3) เป้าหมายบุคคลและกลุ่มบุคคลคูเหมื่อนจะส่งเสริมปกป้องและรักษาเป้าหมายของตนเอง

4) ประสบการณ์ที่ผิดปกติธรรมดาพฤติกรรมของบุคคลหรือกลุ่มบุคคลบางครั้งมีรากฐานมาจากประสบการณ์ที่ผิดปกติธรรมดา

5) ความคาดหวัง บุคคลและกลุ่มบุคคลจะประพฤติตามแบบที่ตนคาดหวังว่า จะต้องประพฤติด้านการณเช่นนั้น ทั้งยังชอบปฏิบัติต่อผู้อื่นในลักษณะที่ตนคาดหวังจากผู้อื่นด้วยเช่นกัน

6) การมองแต่ตนเอง บุคคลและกลุ่มบุคคลมันจะทำงานต่างๆ ซึ่งคิดว่าตนเองควรกระทำเช่นนั้น

7) การบีบบังคับ บุคคลและกลุ่มบุคคลมันจะทำงานต่างๆ ด้วยความรู้สึคิดว่าตนถูกบีบบังคับให้กระทำ

8) นิสัยและประเพณี บุคคลและกลุ่มบุคคลมันจะทำงานต่างๆ ซึ่งเรามีนิสัยชอบกระทำเมื่ออยู่ในสถานการณ์นั้น ๆ

9) โอกาสบุคคลและกลุ่มบุคคลมันจะเข้ามามีส่วนร่วม ในรูปแบบการปฏิบัติของสังคมโดยเฉพาะในทางที่เกี่ยวข้องกับจำนวนและชนิดของโอกาสซึ่งโครงสร้างของสังคมเอื้ออำนวยเข้ามามีส่วนร่วมกัน ในการกระทำเช่นนั้นเท่าที่พวกเขาได้รับรู้มา

10) ความสามารถ บุคคลและกลุ่มบุคคลมันจะเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมบางอย่าง ที่ตนเห็นว่าสามารถทำ ในสิ่งที่ต้องการให้เขาทำในสถานการณ์เช่นนั้น

11) การสนับสนุน บุคคลและกลุ่มบุคคลมันจะเริ่มปฏิบัติเมื่อเขาารู้สึกว่าเขาได้รับการสนับสนุนที่ดีพอให้กระทำเช่นนั้น

สรุป ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วม มีหลายปัจจัย เช่น ความศรัทธา ความเกรงใจ การใช้อำนาจบีบบังคับ นิสัยและประเพณี เป้าหมาย ประสพการณ์ โอกาส การปฏิบัติตามความเชื่อพื้นฐาน

3.5 ระดับของการมีส่วนร่วม

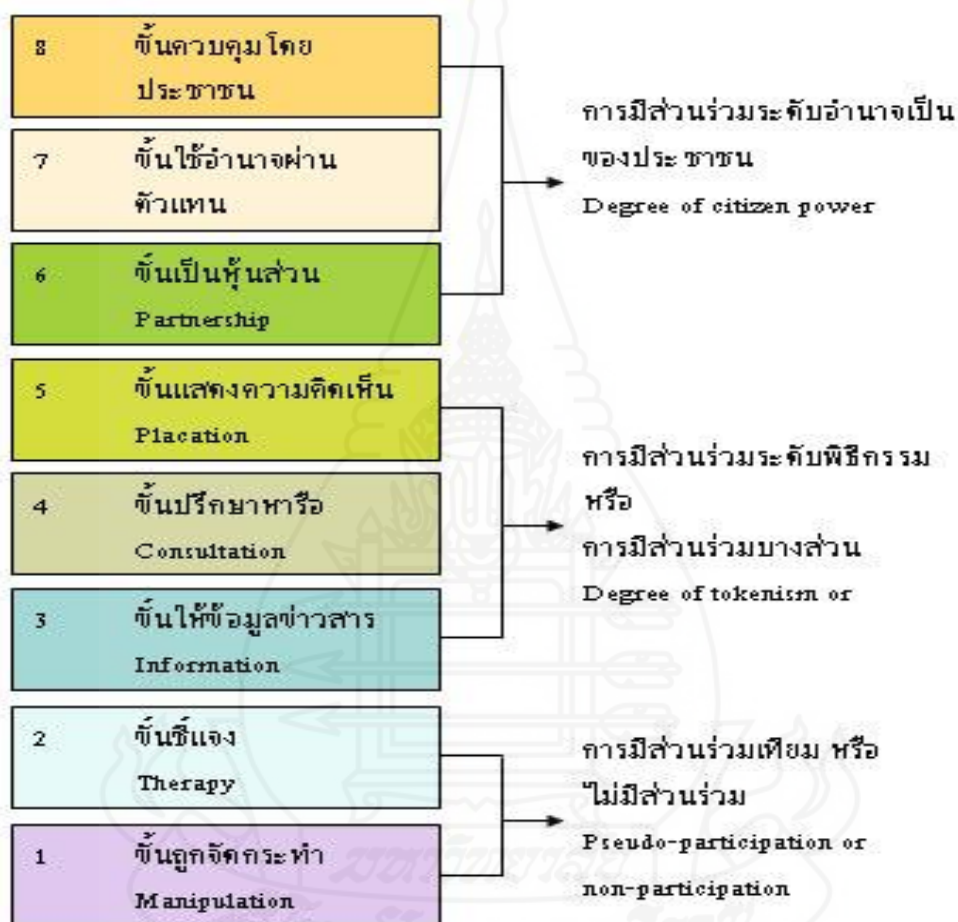
ซีระพงษ์ แก้วหาญ (2543 : 154) การแบ่งระดับของการมีส่วนร่วมสามารถแยกได้ตามระดับความเข้มของการมีส่วนร่วมตามแนวคิดสมาคมสาธารณสุขของอเมริกา ได้กล่าวไว้ว่าการมีส่วนร่วมนั้นไม่ได้มีความแปรเปลี่ยนเฉพาะชนิด (Kinds) และปริมาณของกิจกรรมที่กระทำเท่านั้น แต่ยังมีความแปรเปลี่ยนในระดับความเข้ม (Degree) ในการเข้าไปมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการริเริ่มและวางแผนกิจกรรม ดังนั้นพิสัยของการมีส่วนร่วม อาจจะมีตั้งแต่ระดับการยอมรับบริการที่จัดไว้ให้แล้วไปจนถึงการรวมกลุ่มเพื่อตัดสินใจและริเริ่มโครงการพัฒนาเอง ซึ่งระดับความเข้มของการมีส่วนร่วม หรือระดับการมีส่วนร่วมตามแนวคิดของสมาคมสาธารณสุขของอเมริกานั้น อาจจำแนกได้ 3 ระดับ คือ

1) ระดับการตัดสินใจ (Decision making) ในระดับนี้ประชาชนจะเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผน และจัดการกับกิจกรรมการพัฒนาด้วยตัวของเขาเอง (Level of responsibility by themselves)

2) ระดับการร่วมมือ (Cooperation) ในระดับนี้ประชาชนจะให้ความร่วมมือต่อแผนงานที่ริเริ่ม โดยหน่วยงานภายนอก ซึ่งอาจต้องการความเสียดลจากประชาชน ในด้านเวลา

ทรัพยากร และแรงงาน เพื่อช่วยให้โครงการประสบผลสำเร็จ การมีส่วนร่วมในระดับนี้ถือว่าเป็นการมีส่วนร่วมในระดับที่ยอมรับได้ (Acceptable level of participation)

3) ระดับการใช้ประโยชน์ (Utilization) ในระดับนี้ประชาชนจะยอมรับและใช้ประโยชน์จากบริการที่ได้วางโครงการไว้ให้เป็นการมีส่วนร่วมในระดับการยอมรับบริการเท่านั้น ส่วนความคิดของอาร์นสไตน์ (Arnstein) นั้น เห็นว่าการมีส่วนร่วมมีลักษณะเป็นรูปของบันไดการมีส่วนร่วม (Participation ladder) 8 ขั้น ดังภาพที่ 2.2

ภาพที่ 2.2 บันไดของการมีส่วนร่วม 8 ขั้น ของอาร์นสไตน์

ที่มา : ธีระพงษ์ แก้วหาญ, 2543 : 154

ในขั้นต่ำของบันไดคือขั้นถูกจัดกระทำ และขั้นที่สองคือขั้นชี้แจงนั้น เรียกว่า การมีส่วนร่วมเทียมหรือไม่มีส่วนร่วม เป็นขั้นที่ประชาชนเข้าไม่ถึงการมีส่วนร่วมที่แท้จริงในการตัดสินใจ ในกรณีนี้ จะมีกลุ่มบุคคลจำนวนน้อยที่อยู่ในอำนาจเท่านั้นทำหน้าที่ตัดสินใจ โดยไม่มีการพูดถึงเนื้อหา วิธีการของการตัดสินใจหรือตำแหน่งและอำนาจหน้าที่ของผู้มีอำนาจตัดสินใจนั้น

ขั้นที่สองนี้สร้างขึ้นมาก็เพื่อที่จะทดแทนการมีส่วนร่วมที่แท้จริง วัตถุประสงค์ที่แท้จริงของสองขั้นนี้ ไม่ใช่เป็นการทำให้ประชาชนเข้าถึงการมีส่วนร่วมในการวางแผนหรือควบคุมโครงการ แต่จะช่วยให้ผู้กุมอำนาจอยู่ดำเนินการให้การศึกษา (Educate) หรือการชี้แจงแก่ผู้ที่เข้าร่วม

บันไดขั้นที่ 3 ถึง 5 ก้าวหน้าถึงระดับที่เรียกว่า การมีส่วนร่วมแบบพิธีกรรมหรือการมีส่วนร่วมบางส่วน โดยขั้นที่ 3 ขั้นให้ข้อมูลข่าวสาร และขั้นที่ 4 ขั้นปรึกษาหารือ นั่น ความเห็น หรือข้อคิดของประชาชน ได้รับการรับฟังจากผู้กุมอำนาจมากขึ้น แต่ภายใต้เงื่อนไขเหล่านี้พวกเขาไม่มีอำนาจที่จะรับประกันได้ว่า ความคิดเป็นของพวกเขาจะได้รับการเอาใจใส่จากผู้มีอำนาจเต็ม เมื่อการมีส่วนร่วมถูกจำกัดอยู่ที่ระดับเหล่านี้ จึงไม่มีทางที่จะทำการเปลี่ยนแปลงสภาพตามข้อเรียกร้อง ของผู้มีส่วนร่วมบางส่วนนี้ คือ ขอมให้คนไร้อำนาจ (Have-nots) ให้คำแนะนำได้ แต่ก็ยังคงไว้ซึ่งสิทธิในการตัดสินใจ ของผู้มีอำนาจต่อไป

บันไดลำดับสูงขึ้นไปเป็นระดับที่เรียกว่า อำนาจเป็นของประชาชนซึ่งเพิ่มระดับของการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจมากขึ้น ประชาชนสามารถเข้าไปสู่ขั้นที่ 6 ขั้นเป็นหุ้นส่วน ซึ่งจะทำได้สามารถเข้าร่วมในการเจรจาเพื่อผลได้ผลเสีย (Trade-offs) กับผู้มีอำนาจดั้งเดิม ส่วนในขั้นที่ 7 ขั้นใช้อำนาจผ่านตัวแทน และขั้นที่ 8 ขั้นควบคุม โดยประชาชน เป็นการใช้อำนาจตัดสินใจของประชาชนโดยผ่านตัวแทนหรือประชาชนเป็นผู้ใช้อำนาจนั่นเอง

แนวคิดการมีส่วนร่วมของอาร์นสไตน์ มองความเข้มของการมีส่วนร่วมในแง่ของการมีอำนาจในการตัดสินใจของประชาชน ซึ่งมีพิสัยของความเข้มตั้งแต่การไม่มีอำนาจในการตัดสินใจเลยไปจนถึงการมีอำนาจในการตัดสินใจอย่างเต็มที่

นรินทร์ชัย พัฒนพงศา (2546 : 17) ได้กล่าวถึงระดับของการมีส่วนร่วมตามหลักการทั่วไปว่าแบ่งเป็น 5 ระดับ คือ

- 1) การมีส่วนร่วมเป็นผู้ให้ข้อมูล ของตน/ครอบครัว/ชุมชนของตน
- 2) การมีส่วนร่วมรับข้อมูลข่าวสาร
- 3) การมีส่วนร่วมตัดสินใจ โดยเฉพาะในโครงการที่ตนมีส่วนได้เสีย โดยแบ่งเป็น 3

กรณีแล้วแต่กิจกรรมในตนอยู่ในขั้นตอนใดต่อไปนี้

- ตนมีน้ำหนักการตัดสินใจน้อยกว่าเจ้าของโครงการ
- ตนมีน้ำหนักการตัดสินใจเท่ากับเจ้าของโครงการ
- ตนมีน้ำหนักการตัดสินใจมากกว่าเจ้าของโครงการ
- การมีส่วนร่วมทำ คือร่วมในขั้นตอนการดำเนินงานทั้งหมด
- การมีส่วนร่วมสนับสนุน คืออาจไม่มีโอกาสร่วมทำ แต่มีส่วนร่วมช่วยเหลือ

ในด้านอื่นๆ

โกวิทช์ พวงงาม (2545 : 8) ได้สรุปถึงการมีส่วนร่วมที่แท้จริงของประชาชน ในการพัฒนา ควรจะมี 4 ขั้นตอน คือ

1) การมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหาของแต่ละท้องถิ่น กล่าวคือ ถ้าหากชาวชนบทยังไม่สามารถทราบถึงปัญหาและเข้าใจถึงสาเหตุของปัญหา ในท้องถิ่นของตนเป็นอย่างดีแล้ว การดำเนินงานต่างๆ เพื่อแก้ปัญหาของท้องถิ่นย่อมไร้ประโยชน์ เพราะชาวชนบทจะไม่เข้าใจและมองไม่เห็นถึงความสำคัญของการดำเนินงานเหล่านั้น

2) การมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินกิจกรรม เพราะการวางแผนดำเนินงาน เป็นขั้นตอนที่จะช่วยให้ชาวชนบทรู้จักวิธีการคิด การตัดสินใจอย่างมีเหตุผล รู้จักการนำเอาปัจจัยข่าวสารข้อมูลต่างๆ มาใช้ในการวางแผน

3) การมีส่วนร่วมในการลงทุนและการปฏิบัติงาน แม้ชาวชนบทส่วนใหญ่จะมีฐานะยากจน แต่ก็มีความสามารถที่สามารถใช้เข้าร่วมได้ การร่วมลงทุนและปฏิบัติงาน จะทำให้ชาวชนบทสามารถคิดค้นทุนดำเนินงานได้ด้วยตนเอง ทำให้ได้เรียนรู้การดำเนินกิจกรรมอย่างใกล้ชิด

4) การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลงาน ถ้าหากการติดตามงานและประเมินผลงานขาดการมีส่วนร่วมแล้วชาวชนบทย่อมจะไม่ทราบด้วยตนเองว่างานที่ทำ ไปนั้น ได้รับผลดี ได้รับประโยชน์หรือไม่อย่างไร การดำเนินกิจกรรมอย่างเดียวกันในโอกาสต่อไป จึงอาจจะประสบความสำเร็จลำบาก

สำนักมาตรฐานการศึกษา สำนักงานสภาพัฒนาการศึกษาระดับสูง กระทรวง ศึกษาธิการ สำนักมาตรฐานอุดมศึกษา และทบวงมหาวิทยาลัย (2545 : 116) ได้กล่าวถึงการมีส่วนร่วมในขั้นตอนของการพัฒนา 5 ขั้น ดังนี้

1) ขั้นมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหาในชุมชนตลอดจน กำหนดความต้องการของชุมชน และมีส่วนร่วมในการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการ

2) ขั้นมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนา โดยประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและวัตถุประสงค์ของโครงการ กำหนดวิธีการและแนวทางการดำเนินงาน ตลอดจนกำหนดทรัพยากรและแหล่งทรัพยากรที่ใช้

3) ขั้นมีส่วนร่วมในการดำเนินงานพัฒนา เป็นขั้นตอนที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการสร้างประโยชน์โดยการสนับสนุนทรัพยากร วัสดุอุปกรณ์และแรงงาน หรือเข้าร่วมบริหารงานประสานงานและดำเนินการขอความช่วยเหลือจากภายนอก

4) ขั้นการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์จากการพัฒนา เป็นขั้นตอนที่ ประชาชนมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ที่พึงได้รับจากการพัฒนาหรือยอมรับ ผลประโยชน์อันเกิดจากการพัฒนาทั้งด้านวัตถุและจิตใจ

5) ขั้นการมีส่วนร่วมในการประเมินผลการพัฒนา เป็นขั้นที่ประชาชนเข้าร่วม ประเมินว่าการพัฒนาที่ได้กระทำไปนั้นสำเร็จตามวัตถุประสงค์เพียงใด

สรุป ระดับของการมีส่วนร่วม การแบ่งระดับของการมีส่วนร่วม สามารถแบ่งระดับความเข้มของการมีส่วนร่วมได้หลายระดับขึ้นอยู่กับการให้ความสำคัญของแต่ละปัจจัย เช่น ระดับการตัดสินใจ ระดับความร่วมมือ ระดับการวางแผน ระดับการแก้ไขปัญหาและสาเหตุของปัญหา ระดับการลงทุน ระดับการร่วมรับข้อมูลข่าวสาร

3.6 ปัจจัยที่เป็นปัญหาอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วม

เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง (อ้างใน สวัสดิ์ ชาญสถาน 2546 : 28) ได้สรุปปัญหาเกี่ยวกับตัวชุมชนบท ตัวเจ้าหน้าที่ และระบบราชการ ที่เป็นอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วม ดังนี้

1) ในอดีตสังคมไทยเป็นสังคมที่มีความมั่นคง จึงไม่มีความจำเป็นในการเสริมสร้างการทำงานร่วมกัน ต่างคนต่างทำก็เพียงพอแก่การยังชีพ ชวชนบทจึงขาดนิสัยการทำงานร่วมกันอย่างจริงจังและถาวร จะมีแต่การทำงานร่วมกันเป็นครั้งคราวเท่านั้น

2) ชวชนบทที่มีทัศนคติในแนวทางลัทธิปฏิบัตินิยม ซึ่งจะยอมรับความคิดริเริ่มหรือของแปลกใหม่ก็ต่อเมื่อเห็นว่าจะได้ประโยชน์โดยตรงในระยะสั้น

3) ชวชนบทไม่ชอบแสดงตัวเป็นศัตรูกันซึ่งหน้า รวมทั้งไม่ชอบโต้เถียงกันกับบุคคล ภายนอก เขาจึงรับทุกอย่างโดยไม่คัดค้าน แต่ในใจอาจจะไม่เห็นด้วย เมื่อถึงเวลาดำเนินการเราจะไม่เข้าไปมีส่วนร่วมหรือเข้าไปตอนแรกแล้วขาดหายไป

4) นโยบายในระบบราชการมักมาจากเบื้องบน จึงเป็นการยากลำบากที่ผู้ปฏิบัติงานในชนบท จะให้ประชาชนมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง และให้ประชาชนเป็นผู้ตัดสินใจดำเนินการเอง เมื่อระบบบริหารงานถูกสั่งการมาจากเบื้องต้น การประสานงานของเจ้าหน้าที่ระดับสนามของแต่ละกรม จึงเป็นไปได้ด้วยความยากลำบาก แนวทางการมีส่วนร่วมของชวชนบทที่เจ้าหน้าที่แต่ละฝ่ายเข้าใจจึงแตกต่างกัน และการดำเนินงานก็แตกต่างกันตามไปด้วย

5) เจ้าหน้าที่ราชการมีแนวโน้มชอบทำงานในสำนักงาน โดยเฉพาะงานในด้านเอกสารจะเสนอผู้บังคับบัญชามากกว่างานสนามอันเนื่องมาจากที่ราชการต้องปฏิบัติหน้าที่ตอบสนองเบื้องบน ซึ่งจะมีผลต่อระบบการให้ความคิดความชอบ การละเลยงานในภาคสนามดังกล่าวส่งผลให้ขาดความเข้าใจชนบทและข้อมูลของชุมชนอย่างแท้จริง และไม่สามารถกระตุ้นชุมชนให้มามีส่วนร่วมได้ในที่สุด

6) เจ้าหน้าที่บางคน บางหน่วยงานยังมีความคิดไม่ต้องการให้ชวชนบทร่วมมือกัน และรวมตัวกันอย่างจริงจัง เพราะมีความเชื่อว่าจะทำให้ปกครองชวบ้านได้ยากขึ้น ซึ่งเป็นการแสดงถึงทัศนคติที่ควรได้รับการแก้ไขอย่างเร่งด่วน

สรุป ปัจจัยที่เป็นปัญหา อุปสรรคต่อการมีส่วนร่วม คือ ผลประโยชน์ที่จะได้รับ นโยบาย สังคม ทัศนคติ อุปนิสัยในการทำงาน ความคิด

3.7 แนวคิดและทฤษฎีทางสังคมศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วม

3.7.1 ทฤษฎีทางจิตวิทยาสังคม

รูสโซ Rousseau (อ้างถึงใน ประสาน เบงเพชร 2548: 12-13) ได้เขียนทฤษฎีของการมีส่วนร่วมแบบประชาธิปไตย ดังนี้

- 1) การมีส่วนร่วม ต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานของเสรีภาพในการตัดสินใจว่าจะเลือกในการมีส่วนร่วมหรือไม่ ที่สำคัญจะต้องไม่มีใครเป็นนายใครหรือเป็นนายแห่งชีวิตใคร
- 2) กระบวนการมีส่วนร่วมต้องอยู่บนพื้นฐานของความเสมอภาคและความสามารถที่พึ่งพาตนเอง ซึ่งจะทำให้เกิดการตระหนักรู้ในความสำคัญของการมีส่วนร่วมของตนเอง

สำหรับทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางจิตวิทยา รูสโซได้เสนอแนะว่าการเปลี่ยนแปลงทางทัศนคติและการเปลี่ยนแปลงทางพฤติกรรมทำให้เกิดขึ้นได้ โดยการสร้างสถานการณ์ให้เกิดการมีส่วนร่วมในกลุ่มบุคคลอย่างมีประสิทธิภาพ เทคนิคในการก่อให้เกิดการมีส่วนร่วมได้แก่ การกระตุ้นให้เกิดแรงจูงใจหรือการให้แรงเสริม จึงอาจสรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมทางจิตวิทยาประกอบด้วย การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การเกิดความรู้สึกผูกพันต่อกิจกรรมหรือเรื่องนั้นๆ และการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรม

แมกซ์ เวเบอร์ Max Weber (อ้างถึงใน เมตต์ เมตต์การุณจิต, 2541 : 38) ได้กล่าวถึงทฤษฎีการกระทำทางสังคม ได้ศึกษาเกี่ยวกับการกระทำของมนุษย์และให้คำจำกัดความการกระทำว่าเป็นพฤติกรรมของมนุษย์ทั้งที่เป็นแบบเปิดเผยและแบบลึกลับ ซึ่งบุคคลเป็นผู้กำหนดความหมายเป็นการส่วนตัว ซึ่งความหมายตามแนวคิดของจอนเวเบอร์ ย่อมเกิดขึ้นได้ 2 ประการ คือ

- 1) ความหมายส่วนตัว เกิดจากการกระทำของบุคคลหนึ่งซึ่งสามารถเข้าใจได้จากการสังเกตโดยตรง
- 2) การเข้าใจสิ่งเร้า หมายความว่า ถ้าการกระทำของบุคคลไม่มีเหตุผล อาจเป็นเพราะอารมณ์โดยตรง

เวเบอร์ยังได้กล่าวอีกว่า การกระทำอาจเกิดขึ้นโดยการเข้าไปมีส่วนร่วมและมีความเห็นใจกัน ซึ่งพฤติกรรมและสถานการณ์เหล่านี้อาจทำความเข้าใจได้ด้วยสติปัญญาไม่จำเป็นต้องอาศัยแนวคิดทฤษฎี จุดมุ่งหมายขั้นสูงสุดหรือค่านิยมของผู้นำ อีกนัยหนึ่งการกระทำบางอย่างเกิดขึ้นจากแรงกระตุ้น การเข้าใจแรงกระตุ้นถือได้ว่าเป็นการอธิบายสาเหตุที่แท้จริงของ

การกระทำเพราะว่าแรงกระตุ้นจะมีอยู่ในส่วนลึกของจิตใจผู้กระทำและสำหรับสิ่งเก่านั้น แรงกระตุ้นเป็นพื้นฐานที่เหมาะสมสำหรับการศึกษาพฤติกรรมต่างๆ

ดังนั้นอาจสรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมอาจเกิดจากแนวความคิดดังต่อไปนี้

- 1) ความศรัทธาที่มีต่อความเชื่อถือบุคคลสำคัญและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ เช่น การลงแขก การบำเพ็ญประโยชน์ เป็นต้น
- 2) ความเกรงใจที่มีต่อบุคคลที่เคารพนับถือหรือมีเกียรติตำแหน่ง ทำให้ประชาชนเกิดความเกรงใจที่จะมีส่วนร่วมด้วย ทั้งๆที่ยังไม่มีความศรัทธาหรือความเต็มใจกระทำ
- 3) อำนาจบังคับ เกิดจากบุคคลที่มีอำนาจทำให้ประชาชนเกิดความเกรงใจในการกระทำต่างๆ เช่น การถูกบังคับให้กระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่ไม่เต็มใจกระทำ เป็นต้น

3.7.2 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการติดต่อสื่อสาร

1) ทฤษฎีอำนาจหน้าที่-การติดต่อสื่อสารของ Chester Bernard Barnard (อ้างถึงใน สมยศ 2544 : 11-12) ได้พิมพ์หนังสือเล่มหนึ่งชื่อ The Function of the Executive แสดงให้เห็นถึงแนวความคิดสมัยใหม่ เขาเสนอแนะว่าองค์การเป็นระบบของบุคคล ไม่ใช่โครงสร้างทางวิศวกรรมกลไก โครงสร้างทางกลไกที่ดีและชัดเจนยังไม่เพียงพอ กลุ่มตามธรรมชาติภายในโครงสร้างแบบราชการมีผลกระทบต่อสิ่งที่เกิดขึ้น การติดต่อจากเบื้องล่างสู่เบื้องบนมีความสำคัญและอำนาจหน้าที่มาจากข้างล่างแทนที่จะเป็นข้างบน

ความหมายขององค์การที่เป็นทางการของ Barnard คือระบบกิจกรรมที่ประสานกันของบุคคลสองคนหรือมากกว่า ซึ่งให้เห็นถึงแนวความคิดของระบบและบุคคล ไม่ใช่ตำแหน่งที่ประกอบกันขึ้นเป็นองค์การที่เป็นทางการ การให้ความสำคัญกับความร่วมมือของเขาจะสะท้อนให้เห็นถึงการให้ความสำคัญกับบุคคล Barnard กล่าวว่าการดำรงอยู่ขององค์การ (ในฐานะที่เป็นระบบของความร่วมมือ) ขึ้นอยู่กับความสามารถของบุคคลที่จำเป็นต้องติดต่อสื่อสารและความเต็มใจที่จะปฏิบัติงานมุ่งไปสู่เป้าหมายร่วมกัน ดังนั้นเขาได้สรุปว่าหน้าที่ประการแรกของผู้บริหารคือการพัฒนาและบำรุงรักษาระบบของการติดต่อสื่อสาร Barnard ซึ่งให้เห็นว่าอำนาจหน้าที่ขึ้นอยู่กับความเต็มใจยอมรับของบุคคลด้วย บุคคลจะยอมรับข่าวสารเมื่อเป็นไปตามเงื่อนไขดังต่อไปนี้คือ

- ก) บุคคลสามารถเข้าใจข่าวสารได้
- ข) บุคคลเชื่อว่าข่าวสารสอดคล้องกับความมุ่งหมายขององค์การ
- ค) บุคคลเชื่อว่าข่าวสารสอดคล้องกับผลประโยชน์ส่วนบุคคลของเขา
- ง) บุคคลสามารถปฏิบัติตามข่าวสารได้ทั้งร่างกายและจิตใจ

เงื่อนไขเหล่านี้เป็นพื้นฐานที่สำคัญของทฤษฎีอำนาจหน้าที่ที่เกิดจากการยอมรับอำนาจหน้าที่ที่เริ่มจากระดับสูงขององค์กรเป็นอำนาจที่แท้จริงต่อเมื่อถูกยอมรับเท่านั้น Barnard ยอมรับว่าข่าวสารหลายอย่างไม่ได้ถูกวิเคราะห์ พิจารณาและยอมรับหรือไม่ยอมรับอย่างเจตนา ข่าวสารเหล่านี้จะอยู่ภายในขอบเขตของการมองไม่เห็นความแตกต่าง (Zone of Indifference) ของบุคคล

ในการพิจารณาถึงแนวความคิดของขอบเขตการมองไม่เห็นความแตกต่าง เราจะใช้เส้นตรงตามแนวนอนที่มีมาตราส่วน 0 เปอร์เซ็นต์ที่จุดศูนย์กลาง และ 100 เปอร์เซ็นต์ที่ปลายทั้งสองของเส้นความเต็มใจทำตาม 100 เปอร์เซ็นต์ แสดงให้เห็นถึงขอบเขตที่ขยายออกไปทั้งสองทิศทางไปยังจุด 100 เปอร์เซ็นต์ การไม่ยอมรับข่าวสารอย่างเต็มที่ (คำสั่ง คำแนะนำ คำขอ) แสดงให้เห็นถึงขอบเขตที่จุดทั้งสองอยู่ทางศูนย์

ข่าวสารหลายอย่างในองค์กรถูกสร้างขึ้นมาเพื่อขยายขอบเขตของการมองไม่เห็นความแตกต่างของพนักงานให้กว้างขึ้น ความกว้างของขอบเขตการมองไม่เห็นความแตกต่างของผู้อยู่ได้บังคับบัญชาแตกต่างกันตามแต่ละข่าวสาร ในบางกรณีผู้อยู่ได้บังคับบัญชาจะเต็มอกเต็มใจยอมรับคำขอร้องเป็นอย่างมากแต่ในบางกรณีผู้อยู่ได้บังคับบัญชาอาจจะไม่สู้เต็มใจ ถึงแม้ว่าจะไม่ยื่นกรณปฏิบัติ ในขณะที่บางกรณีผู้อยู่ได้บังคับบัญชาอาจจะปฏิเสธคำขอร้องอย่างสิ้นเชิง

Barnard เปรียบเทียบอำนาจหน้าที่กับการติดต่อสื่อสาร การไม่ยอมรับการติดต่อสื่อสารเท่ากับการไม่ยอมรับอำนาจหน้าที่ของผู้ติดต่อสื่อสาร ดังนั้น Tannenbaum ได้กล่าวอ้างว่า “ขอบเขตของอำนาจหน้าที่ของผู้บังคับบัญชาถูกกำหนดโดยขอบเขตของการยอมรับของผู้อยู่ได้บังคับบัญชาของเขา”

นอกเหนือจากความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดระหว่างอำนาจหน้าที่การติดต่อสื่อสาร Barnard มองเทคนิคของการติดต่อสื่อสารว่าเป็นสิ่งสำคัญต่อการบรรลุถึงเป้าหมายขององค์กรและเป็นแหล่งที่มาของปัญหาในองค์กร

2) ทฤษฎีเกี่ยวกับบทบาท

ทฤษฎีเกี่ยวกับบทบาทที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย จากการรวบรวมของ สุกัลักษณ์ อิงคินันท์ (2537 : 38-39) มีดังนี้

1) ทฤษฎีของพาร์สันส์ (Parson's Role Theory) พาร์สันส์เป็นนักสังคมวิทยา เขากล่าวว่า ความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ในสังคมทำให้มนุษย์ต้องเพิ่มบทบาทของตน เช่น บุคคลที่มีเพื่อนมากก็ต้องแสดงบทบาทมากขึ้นเป็นเงาตามตัว จากทฤษฎีของพาร์สันส์จะเห็นได้ชัดเจน เช่น จากสังคมเล็กๆ ในบทบาททุกคนจะต้องรู้จักและติดต่อกันอยู่ตลอดเวลา มีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิดรู้จักปฏิบัติตนต่อบิดามารดา ญาติพี่น้องให้เกิดความรักใคร่กลมเกลียวกันมีความสามัคคีต่อกัน

ส่วนในสังคมที่กว้างขึ้น เช่น สถาบันการศึกษา สถานที่ทำงาน ฯลฯ บุคคลในสถานที่ดังกล่าวจะต้องมีมนุษย์สัมพันธ์ซึ่งกันและกัน เพื่อให้สะดวกแก่การทำงานร่วมกัน ทุกคนในสังคม ยิ่งรู้จักกันมากเท่าใด ความคล่องตัวและความเป็นปึกแผ่นของสังคมยิ่งมากขึ้นเท่านั้น

2) ทฤษฎีของมอร์ดัน (Morton's Role Theory) มอร์ดัน เป็นนักสังคมวิทยา เขากล่าวว่า บุคคลแต่ละคนจะต้องมีตำแหน่งและบทบาทควบคู่กันไป ซึ่งไม่เหมือนกัน บทบาทจะมีมากน้อยเพียงใดขึ้นกับลักษณะของสังคมที่เขาสังกัดอยู่ ตลอดจนลักษณะของบุคคลในสังคมนั้น

3) ทฤษฎีของราล์ฟ ลินตัน (Larf's Rinton Role Theory) ราล์ฟ ลินตัน เป็นนักมนุษยวิทยาที่มีชื่อเสียงมาก เขากล่าวว่าตำแหน่งหรือสถานภาพเป็นผู้กำหนดบทบาท เช่น บุคคลที่มีตำแหน่งเป็นครูต้องแสดงพฤติกรรมเป็นตัวอย่างที่ดีแก่ลูกศิษย์ ผู้มีตำแหน่งจะปฏิบัติหน้าที่ได้สมบทบาทหรือไม่ ย่อมขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายๆ อย่าง เช่น บุคลิกภาพของผู้สวมบทบาท ลักษณะของสังคมตลอดจนขนบธรรมเนียม ประเพณีและวัฒนธรรมของสังคมด้วย

4) ทฤษฎีของโฮมันส์ (Homann's Role Theory) โฮมันส์ เป็นนักสังคมวิทยา เขากล่าวว่า บุคคลจะเปลี่ยนบทบาทไปตามตำแหน่งเสมอ เช่น ตอนกลางวันแสดงบทบาทสอนหนังสือเพราะมีตำแหน่งเป็นครู ตอนเย็นแสดงบทบาทเรียนหนังสือเพราะมีตำแหน่งเป็นนิสิตภาคสมทบ เป็นต้น

5) ทฤษฎีของกู๊ด (Goog's Role Theory) กู๊ด เป็นนักสังคมวิทยา เขากล่าวว่า บทบาทคือแบบแผนของพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับหน้าที่ของแต่ละบุคคลและบทบาทดังกล่าวควรเป็นไปตามข้อตกลงที่มีต่อสังคมนั้นๆ

6) ทฤษฎีของกัสกิน (Guskin's Role Theory) กัสกิน เป็นนักสังคมวิทยา เขากล่าวว่า พฤติกรรมของแต่ละบุคคลคือผลที่ได้จากตำแหน่งทางสังคมของเขานั้นเอง และทฤษฎีบทบาทจัดเป็นข้อตกลงประการแรกที่สถาบันต่างๆ ในสังคมคาดหวังว่าบุคคลที่ได้รับตำแหน่งต่างๆ ควรปฏิบัติอย่างไรบ้าง

จากทั้ง 6 ทฤษฎีเกี่ยวกับบทบาท สรุปได้ว่า

- 1) ตำแหน่งหรือสถานภาพในสังคม มีความสัมพันธ์กับบทบาทหรือการ แสดงพฤติกรรมของบุคคล
- 2) บุคคลแต่ละคนจะต้องมีตำแหน่งและบทบาทควบคู่กันไป

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ชนวน เสือท่อม (2547: 67) ได้ศึกษา “ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของ สมาชิกสหกรณ์ในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์การเกษตรสาม โลก จำกัด” ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการทำธุรกิจของสหกรณ์ ได้แก่ อายุ รายได้ สุทธิของครอบครัวต่อปี โอกาสของการมีส่วนร่วม การได้รับข่าวสารเกี่ยวกับกิจกรรมสหกรณ์ ค่านิยมการรวมกลุ่ม ค่านิยมพึ่งตนเอง และค่านิยมการศึกษาหาความรู้และสนใจในข่าวสาร โดย พบว่าสมาชิกที่มีอายุไม่เกิน 30 ปี มีแนวโน้มที่จะมีส่วนร่วมในการทำธุรกิจสหกรณ์มากกว่ากลุ่มที่มีอายุมากกว่า ส่วนสมาชิกที่มีการศึกษาในระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่า มีแนวโน้มที่จะมีส่วนร่วม ในการเสนอความคิดเห็นในการแก้ไขปัญหาและวางแผนพัฒนาสหกรณ์มากกว่ากลุ่มที่มีการศึกษา ในระดับต่ำกว่า และสมาชิกที่มีรายได้สุทธิของครอบครัวต่อปีน้อย จะมีส่วนร่วมในการทำธุรกิจ สหกรณ์มากกว่าสมาชิกสหกรณ์ที่มีรายได้มากกว่า

ดารณี แยมศรีสุข (2545 : 81) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิก สหกรณ์ในการขายข้าวให้กับสหกรณ์การเกษตร มีจำนวน 7 ปัจจัย โดยเป็นปัจจัยที่มีผลเชิงบวก คือ ระดับการศึกษา ขนาดที่ดินทำกิน รางวัลที่ได้รับ การได้รับข่าวสารประชาสัมพันธ์ ความรู้ความ เข้าใจในหลักการสหกรณ์ ความคาดหวังประโยชน์และเจตคติที่มีต่อสหกรณ์

ทัศนีย์ เมืองแก้ว (2542 : 148) ได้ศึกษาความสัมพันธ์แบบตอบโต้ระหว่างการมีส่วนร่วม และการพึ่งตนเองของสมาชิกกับการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตร ในจังหวัดสงขลา พบว่า ตัว แปรด้านกายภาพและเศรษฐกิจสังคม ได้แก่ รายได้สุทธิจากการทำเกษตร ระยะทางจากบ้านถึง สหกรณ์ และระยะเวลาในการเป็นสมาชิกของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรระโนด จำกัด มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมรับประโยชน์ในแต่ละลักษณะการดำเนินงานของสหกรณ์ ส่วนสมาชิกสหกรณ์การเกษตรเมืองสงขลา จำกัด มีตัวแปรด้านกายภาพและเศรษฐกิจสังคม คือ รายได้สุทธิจากการทำการเกษตร และระยะเวลาในการเป็นสมาชิก มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมรับประโยชน์ในแต่ละลักษณะการดำเนินงานของสหกรณ์ ส่วนตัวแปรด้านเศรษฐกิจสังคมอื่น

ๆ คือ จำนวนเงินกู้จากสหกรณ์ รวมทั้งจำนวนเงินฝากและมูลค่าหุ้น ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมรับประโยชน์ในแต่ละลักษณะการดำเนินงานของสหกรณ์

นรุท พิงสุข (2547 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมกลุ่มสมาชิกสหกรณ์การเกษตรพัฒนา จำกัด จังหวัดอุบลราชธานี เป็นการวิจัยเชิงสหสัมพันธ์ ประชากรที่ศึกษาคือสมาชิกสหกรณ์ในจังหวัดอุบลราชธานี ผลการวิจัย พบว่า

1) สมาชิกส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในกิจกรรมกลุ่ม ได้แก่ การกู้เงินระยะสั้น การไปร่วมประชุมใหญ่สามัญ การซื้อสินค้าที่กลุ่มนำมาจำหน่าย การบำเพ็ญสาธารณประโยชน์ซึ่งกลุ่มจัดขึ้น การรับบริการเผยแพร่ความรู้จากเจ้าหน้าที่หรือผู้เกี่ยวข้องที่กลุ่มจัดขึ้น ซึ่งสมาชิกจำนวนน้อยที่สุดมีส่วนร่วมในกิจกรรมการรวบรวมผลผลิตหรือผลิตภัณฑ์เพื่อให้กลุ่มนำมาขายร่วมกันตามลำดับ

2) ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของกลุ่มของสมาชิก ได้แก่ ตำแหน่งทางสังคม การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ การติดต่อผู้นำท้องถิ่น

3) ประเด็นปัญหาของการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของกลุ่มของสมาชิกมากที่สุดคือการรวบรวมผลผลิตและผลิตภัณฑ์เพื่อให้กลุ่มนำมาขายร่วมกัน

ปกาศิต สมานธิ (2540 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัจจัยทางการเกษตร เศรษฐกิจและสังคมที่มีผลต่อความต้องการร่วมพัฒนาการผลิตยางพารา ของสมาชิกสหกรณ์ผู้ผลิตยางพารา อำเภอห้วยยอด จังหวัดตรัง พบว่ามีตัวแปรอิสระ จำนวน 3 ตัว ที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ คือ การใช้เทคโนโลยีการผลิตยางแผ่นชั้นดี พื้นที่ปลูกยางพารา ความรู้ความเข้าใจในหลักและวิธีการสหกรณ์ ส่วนปัจจัยอื่นๆ คือ รายได้ หนี้สินของสมาชิก อายุ และการส่งเสริมจากทางราชการ พบว่าไม่มีความสัมพันธ์กับความต้องการร่วมพัฒนาการผลิตยางพาราแต่อย่างใด

พงษ์พันธ์ เอกอัครชัย (2554: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยปัจจัยที่ส่งผลให้สมาชิกมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจกับสหกรณ์ กรณีศึกษา : สหกรณ์การเกษตรบ้านตาก จำกัด อำเภอบ้านตาก จังหวัดตาก พบว่าประชากรกลุ่มและเลขานุการกลุ่มสมาชิกสหกรณ์ส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 41-50 ปี รองลงมาอายุระหว่าง 51-60 ปี ส่วนใหญ่มีการศึกษาในระดับประถมศึกษา ระยะเวลาการเป็นสมาชิก 6-10 ปี รองลงมาคือ 11-15 ปี ระยะเวลาการดำรงตำแหน่งประธานกลุ่มและเลขานุการกลุ่ม 1-3 ปี รองลงมาคือ 4-6 ปี ส่วนใหญ่มีที่ดินทำการเกษตรไม่เกิน 15 ไร่ 2) การมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินธุรกิจกับสหกรณ์ ธุรกิจรับฝากเงินร้อยละ 76.10 ธุรกิจให้เงินกู้ร้อยละ 85.90 ธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่ายร้อยละ 88.00 และธุรกิจรวบรวมผลผลิต ร้อยละ 80.40 3) ปัจจัยส่วนบุคคล คือ เพศ ระยะเวลาการเป็นสมาชิก และระยะเวลาการดำรงตำแหน่งประธานกลุ่มและเลขานุการกลุ่ม และปัจจัยด้านเศรษฐกิจ คือ ขนาดที่ดินทำการเกษตร และการลงทุนด้านการเกษตร มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการทำธุรกิจของสมาชิกในระดับน้อยมาก ส่วน

รายได้ในครัวเรือนมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการทำธุรกิจของสมาชิกในระดับน้อย สำหรับอายุ ระดับการศึกษา และรายจ่ายในครัวเรือนไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการทำธุรกิจของสมาชิก 4) ปัจจัยด้านสหกรณ์ที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการทำธุรกิจของสมาชิก มากที่สุด คือ ความสะอาดเป็นระเบียบเรียบร้อยของสถานที่ รองลงมาคือ ความมั่นคงของสหกรณ์และการให้บริการของเจ้าหน้าที่

สุวิทย์ ม่วงเกษม (2540 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกในกิจกรรมสหกรณ์การเกษตรสันป่าตอง จำกัด จังหวัดเชียงใหม่ สรุปผลการศึกษาว่า ขนาดเนื้อที่ถือครองที่ดินเพื่อการเกษตรและระยะเวลาการเป็นสมาชิกสหกรณ์ เป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกในกิจกรรมสหกรณ์ โดยพบว่าสมาชิกที่มีเนื้อที่ถือครองที่ดินเพื่อการเกษตรมากจะมีส่วนร่วมในกิจกรรมสหกรณ์มากกว่าสมาชิกที่มีขนาดเนื้อที่ถือครองที่ดินเพื่อการเกษตรน้อย และสมาชิกที่มีระยะเวลาการเป็นสมาชิกมาก จะมีส่วนร่วมในกิจกรรมสหกรณ์มากกว่าสมาชิกที่มีขนาดเนื้อที่ถือครองที่ดินเพื่อการเกษตรน้อย ส่วนปัจจัยเกี่ยวกับเพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ และความรู้ความเข้าใจในหลักวิธีการสหกรณ์ พบว่าเป็นปัจจัยที่ไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกในกิจกรรมสหกรณ์ สำหรับในด้านทัศนคติของสมาชิกที่มีต่อสหกรณ์ พบว่า ทัศนคติของสมาชิกที่มีต่อบุคคล ระเบียบ ข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับสหกรณ์และทัศนคติของสมาชิกที่มีต่อประโยชน์ที่ได้รับจากสหกรณ์ จะมีผลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกในกิจกรรมสหกรณ์ ส่วนทัศนคติของสมาชิกที่มีต่อการดำเนินงานของสหกรณ์ไม่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกในกิจกรรมสหกรณ์ แต่ถ้าพิจารณาโดยรวมแล้วจะเห็นได้ว่าทัศนคติของสมาชิกไม่เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกในกิจกรรมสหกรณ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

อัศวิน ศรีเทพ (2551 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล เศรษฐกิจและสังคมกับการมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรเพื่อการตลาดลูกค้า ช.ก.ส. จังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรเพื่อการตลาดลูกค้า ช.ก.ส. จังหวัดเชียงใหม่ ได้แก่

1) เพศของผู้ให้ข้อมูลมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรเพื่อการตลาดลูกค้า ช.ก.ส. จังหวัดเชียงใหม่ ในภาพรวมและด้านการวางแผน

2) อายุของผู้ให้ข้อมูลมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรเพื่อการตลาดลูกค้า ช.ก.ส. จังหวัดเชียงใหม่ ในด้านการปฏิบัติ ดำเนินการ ด้านการร่วมติดตามและประเมินผลและด้านการร่วมรับผลประโยชน์

3) สถานภาพสมรสของผู้ให้ข้อมูลมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับระดับการมีส่วนร่วม ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรเพื่อการตลาดลูกค้า ธ.ก.ส. จังหวัดเชียงใหม่ ในด้านการปฏิบัติดำเนินการ และด้านการร่วมรับผลประโยชน์

4) ขนาดพื้นที่ทำการเกษตรของผู้ให้ข้อมูลมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับระดับการมีส่วนร่วม ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรเพื่อการตลาดลูกค้า ธ.ก.ส. จังหวัดเชียงใหม่ ในด้านการวางแผน

5) สภาพถือครองที่ดินของผู้ให้ข้อมูลมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับระดับการมีส่วนร่วม ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรเพื่อการตลาดลูกค้า ธ.ก.ส. จังหวัดเชียงใหม่ ในด้านการวางแผน ด้านการร่วมติดตามและประเมินผลในภาพรวม

ส่วนระดับการศึกษา จำนวนสมาชิกในครอบครัว จำนวนพื้นที่ถือครอง ระยะเวลาในการเป็นสมาชิกสหกรณ์ รายได้ ตำแหน่งทางสังคม การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ ประสิทธิภาพการฝึกอบรมและการเป็นสมาชิกสถาบันการเกษตรของผู้ให้ข้อมูล ไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรเพื่อการตลาดลูกค้า ธ.ก.ส. จำกัด จังหวัดเชียงใหม่ในทุกด้าน

อภิชาติ มนัสตรง (2542 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรหนองม่วงไข่ จำกัด อำเภอหนองม่วงใหญ่ จังหวัดแพร่ ผลการศึกษาพบว่าปัจจัยสำคัญที่จำเป็นและสำคัญต่อการมีส่วนร่วมในกิจกรรมสหกรณ์ ได้แก่ สมาชิกสหกรณ์ที่เป็นครอบครัวและหารายได้ให้แก่ครอบครัว เพศชายจึงเข้ามาเป็นสมาชิกสหกรณ์มากกว่าเพศหญิง สมาชิกที่มีที่ดินทำการเกษตรมาก มีรายได้มาก มีความรู้ความเข้าใจในหลักและวิธีการสหกรณ์มาก มีทัศนคติที่ดีต่อสหกรณ์และที่สมัครเข้าเป็นสมาชิกนานจะมีส่วนร่วมและเข้าร่วมในกิจกรรมสหกรณ์มากกว่าสมาชิกที่มีที่ดินทำการเกษตรน้อย มีรายได้น้อย มีความรู้ความเข้าใจในหลักและวิธีการสหกรณ์น้อย มีทัศนคติที่ไม่ดีต่อสหกรณ์และที่สมัครเข้ามาเป็นสมาชิกสหกรณ์ที่ยังไม่นาน ส่วนปัจจัยเกี่ยวกับเพศและอายุพบว่า เป็นปัจจัยที่ไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกในกิจกรรมสหกรณ์

ถวิล อินทรโม (2544 : 101) ได้ศึกษาเรื่อง “การมีส่วนร่วมในกิจกรรมกลุ่มของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร กิ่งอำเภอศรีนครินทร์ จังหวัดพัทลุง” ผลการศึกษาพบว่า ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมกลุ่มอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ คือ ขนาดพื้นที่ทำการเกษตร สถานภาพภายในกลุ่ม ระยะเวลาของการเป็นสมาชิก และการได้รับข่าวสารจากสื่อบุคคล

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการศึกษา

การศึกษามีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรศุภนิมิตกระบือ จำกัด จังหวัดระนอง ครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ซึ่งดำเนินการวิจัยดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร (Population) ที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ ได้แก่ สมาชิกสหกรณ์การเกษตรศุภนิมิตกระบือ จำกัด จังหวัดระนอง จำนวน 844 คน (ข้อมูลจากรายงานกิจการประจำปี ณ วันที่ 31 มีนาคม 2556)

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

คำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ Taro Yamane กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 หรือมีความคลาดเคลื่อน 5 % จะได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 272 ตัวอย่าง

$$n = \frac{N}{1+N(e)^2}$$

n = ขนาดของตัวอย่าง

N = จำนวนประชากรทั้งหมด

e = ความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้

$$\begin{aligned} n &= \frac{844}{1+844(0.05)^2} \\ &= 271.382 \\ &= 272 \text{ ตัวอย่าง} \end{aligned}$$

2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

2.1 การสร้างเครื่องมือ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาคั้งนี้คือแบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้นจากการทบทวนแนวความคิดทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของสมาชิก

ข้อมูลทั่วไปส่วนบุคคลได้แก่ข้อมูลเกี่ยวกับ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพอาชีพหลักของครอบครัว รายได้เฉลี่ยต่อปีของครอบครัว ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อปีของครอบครัว ระยะเวลาการเป็นสมาชิกสหกรณ์ และธุรกิจที่ร่วมดำเนินงานกับสหกรณ์ ซึ่งเป็นคำถามปลายปิด

ตอนที่ 2 การมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินธุรกิจกับสหกรณ์ ได้แก่ ธุรกิจรับฝากเงิน ธุรกิจสินเชื่อ ธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่าย ธุรกิจรวบรวมผลผลิตจากสมาชิกในระหว่างปี เป็นคำถามปลายปิด

ตอนที่ 3 ปัจจัยด้านสหกรณ์ ที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ ได้แก่ ความมั่นคงของสหกรณ์ ทำเลที่ตั้งของสหกรณ์ การให้บริการของเจ้าหน้าที่ การประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสาร ความเชื่อมั่นต่อคณะกรรมการบริหาร ผลตอบแทนที่ได้รับ และสวัสดิการของสหกรณ์ ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

ตอนที่ 4 ข้อมูลปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจกับสหกรณ์ ได้แก่ ไม่มีเวลาเข้าร่วมในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ สหกรณ์มีธุรกิจให้บริการแก่สมาชิกไม่ครบถ้วนตามความต้องการของสมาชิก การให้บริการของเจ้าหน้าที่ การให้บริการของคณะกรรมการ การเดินทางไม่สะดวก และสินค้าหรือบริการไม่ตรงกับความต้องการลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

2.2 การทดสอบเครื่องมือ การทดสอบแบบสอบถามก่อนการนำไปใช้ ผู้ศึกษานำแบบสอบถามสำหรับสมาชิกสหกรณ์ที่สร้างขึ้นไปทดสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) และทดสอบความเชื่อมั่น (Reliability) ดังนี้

2.2.1 การทดสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content validity) ผู้ศึกษาได้สร้างแบบคำถามจากแนวทางในการตรวจเอกสารและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อจะรวบรวมข้อมูลตาม

วัตถุประสงค์ของการวิจัย จากนั้นได้นำเสนอผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อตรวจสอบความชัดเจนและความเหมาะสมของข้อความ แล้วนำมาปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ

2.2.2 การทดสอบความเชื่อมั่น (Reliability) ผู้ศึกษานำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขไปทดลองใช้กับสมาชิกที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา โดยนำเครื่องมือที่ได้ไปทดลองกับสมาชิกสหกรณ์การเกษตรกระบี่ จำกัด จำนวน 30 ราย เพื่อนำมาวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบัก (Crobach) ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.740

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บข้อมูลในการศึกษานี้ มีขั้นตอนในการดำเนินการดังนี้

3.1 ขอความร่วมมือกับสหกรณ์ โดยการเข้าไปร่วมประชุมคณะกรรมการสหกรณ์เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ในการให้สมาชิกตอบแบบสอบถาม และขอให้กรรมการสหกรณ์แต่ละคนประสานความรับผิดชอบในการตอบแบบสอบถามของสมาชิกสหกรณ์ในพื้นที่ ที่กรรมการแต่ละคนรับผิดชอบ

3.2 ประสานงานและติดตามความก้าวหน้าในการเก็บรวบรวมแบบสอบถามซึ่งกรอกข้อมูลเรียบร้อยแล้ว เพื่อให้ได้แบบสอบถามครบถ้วน

3.3 ขอความร่วมมือเจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์ที่รับผิดชอบสหกรณ์ ในการติดตามและรวบรวมแบบสอบถามนำส่งผู้ศึกษา

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อรวบรวมข้อมูลที่ได้รับจากแบบสอบถามทั้งหมด ผู้ศึกษาได้นำข้อมูลมาตรวจสอบความสมบูรณ์เรียบร้อย และความถูกต้องแม่นยำ เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อคำนวณค่าต่างๆ

4.1 ใช้ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าความถี่ (Frequency) สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลสมาชิก

4.2 ใช้ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) กับข้อมูลที่เป็นการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินธุรกิจกับสหกรณ์

4.3 วิเคราะห์ข้อมูลหาความสัมพันธ์ของปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ ใช้สถิติทดสอบไคสแควร์ Chi-Square (χ^2) เพื่อหาความสัมพันธ์

4.4. การวิเคราะห์ข้อมูลสภาพทั่วไปของสหกรณ์ จากรายงานประจำปีของสหกรณ์

4.5 การแปลความหมายค่าคะแนน

ปัจจัยด้านสหกรณ์ที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการทำธุรกิจของสมาชิกกับสหกรณ์ ในตอนที่ 3 และปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะ ในตอนที่ 4 เป็นคำถามปลายปิด ซึ่งได้สอบถามสมาชิกสหกรณ์การเกษตรสุกนิมิตกระบุรี จำกัด จำนวน 272 คน

เกณฑ์การให้คะแนนมีดังนี้

- มีผลต่อการมีส่วนร่วมมากที่สุด ให้ 5 คะแนน
- มีผลต่อการมีส่วนร่วมมาก ให้ 4 คะแนน
- มีผลต่อการมีส่วนร่วมปานกลาง ให้ 3 คะแนน
- มีผลต่อการมีส่วนร่วมน้อย ให้ 2 คะแนน
- มีผลต่อการมีส่วนร่วมน้อยที่สุด ให้ 1 คะแนน

การแปลค่าเฉลี่ยที่ได้ ใช้เกณฑ์การแบ่งความถี่ตามแนวทางให้เกณฑ์ของ บุญชม ศรีสะอาด และบุญส่ง นิลแก้ว (2535 : 23-24)

เกณฑ์ในการวิเคราะห์ผลเพื่อแบ่งระดับที่มีผลต่อการมีส่วนร่วม

คะแนนเฉลี่ย	ความหมาย
4.21 – 5.00	มีผลต่อการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากที่สุด
3.41 – 4.20	มีผลต่อการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก
2.61 – 3.40	มีผลต่อการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง
1.81 – 2.60	มีผลต่อการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย
1.00 – 1.80	มีผลต่อการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อยที่สุด

4.6 การนำเสนอข้อมูล

ผู้ศึกษานำเสนอข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย และการวิเคราะห์เชิงปริมาณด้วยค่าสถิติต่างๆ

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง การมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสมาชิกสหกรณ์ การเกษตรศุภนิมิตกระบือ จำกัด ผู้ศึกษาได้นำเสนอผลการศึกษาจากการเก็บรวบรวมแบบสอบถามจากสมาชิกจำนวน 272 คน ซึ่งได้แบ่งการศึกษาออกเป็น

1. ปัจจัยส่วนบุคคลของสมาชิกสหกรณ์
2. การมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินธุรกิจ
3. ความสำคัญของปัจจัยด้านสหกรณ์ที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสมาชิก
4. ความสัมพันธ์ของปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสมาชิก
5. ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจกับสหกรณ์ ดังจะได้เสนอข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

1. ปัจจัยส่วนบุคคลของสมาชิกสหกรณ์

ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ ข้อมูลเกี่ยวกับเพศ อายุ ระดับการศึกษา ระยะเวลาการเป็นสมาชิก ตำแหน่งในปัจจุบัน รายได้ในครัวเรือนต่อปี และรายจ่ายในครัวเรือนต่อปี ผลการวิเคราะห์ปรากฏดังตารางที่ 4.1 ถึงตารางที่ 4.9

ตารางที่ 4.1 เพศของสมาชิก

n = 272

เพศ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ชาย	87	32.00
หญิง	185	68.00
รวม	272	100.00

จากตารางที่ 4.1 พบว่าสมาชิกเป็นเพศชายจำนวน 87 คน คิดเป็นร้อยละ 32.00 และเป็นเพศหญิงจำนวน 185 คน คิดเป็นร้อยละ 68.00 โดยผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย

ตารางที่ 4.2 อายุของสมาชิก

n = 272		
อายุ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ต่ำกว่า 30 ปี	9	3.3
30 - 40 ปี	66	24.3
41 - 50 ปี	75	27.6
51 - 60 ปี	106	39.0
61 ปีขึ้นไป	16	5.9
รวม	272	100.00

จากตารางที่ 4.2 พบว่าสมาชิกมีอายุอยู่ระหว่าง 51-60 ปี จำนวน 106 คน คิดเป็นร้อยละ 39.0 รองลงมาอายุอยู่ระหว่าง 41-50 ปี คิดเป็นร้อยละ 27.6 อายุระหว่าง 30-40 ปี จำนวน 66 คน คิดเป็นร้อยละ 24.3 และน้อยที่สุดอยู่ในช่วงอายุต่ำกว่า 30 ปี จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 3.3

ตารางที่ 4.3 ระดับการศึกษาของสมาชิก

n = 272		
ระดับการศึกษา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ไม่ได้ศึกษา	13	4.8
ประถมศึกษา	160	58.8
มัธยมศึกษา	91	33.5
ปริญญา	8	2.9
รวม	272	100.00

จากตารางที่ 4.3 พบว่าสมาชิกมีการศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษาจำนวน 160 คน คิดเป็นร้อยละ 58.8 รองลงมามีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาจำนวน 91 คน คิดเป็นร้อยละ 33.5

เป็นสมาชิกที่ไม่ได้ศึกษา จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 4.8 และน้อยที่สุดระดับปริญญา จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 2.9

ตารางที่ 4.4 สถานภาพของสมาชิก

n = 272

สถานภาพ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
โสด	13	4.8
สมรส	250	91.9
หย่าร้าง	9	3.3
รวม	272	100.00

จากตารางที่ 4.4 พบว่าสมาชิกอยู่ในสถานภาพสมรส จำนวน 250 คน คิดเป็นร้อยละ 91.9 รองลงมาอยู่ในสถานภาพโสด จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 4.8 และน้อยที่สุดอยู่ในสถานภาพหย่าร้าง จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 3.3

ตารางที่ 4.5 อาชีพหลักของสมาชิก

n = 272

อาชีพหลัก	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เกษตรกรกรรม	240	88.2
รับจ้าง	20	7.4
ค้าขาย	9	3.3
อื่นๆ	3	1.1
รวม	272	100.00

จากตารางที่ 4.5 พบว่าสมาชิกมีอาชีพเกษตรกรกรรม จำนวน 240 คน คิดเป็นร้อยละ 88.2 รองลงมามีอาชีพรับจ้าง จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 7.4 อาชีพค้าขาย จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 3.3 และน้อยที่สุดเป็นอาชีพอื่นๆ ซึ่งสมาชิกไม่ได้ระบุ จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 1.1

ตารางที่ 4.6 รายได้เฉลี่ยต่อปีของสมาชิก

n = 272

รายได้เฉลี่ยต่อปี	จำนวน (คน)	ร้อยละ
50,000-100,000 บาท	135	49.6
100,001-200,000 บาท	55	20.2
200,001-300,000 บาท	66	24.6
300,001 บาท ขึ้นไป	16	5.9
รวม	272	100.00

จากตารางที่ 4.6 พบว่าสมาชิกมีรายได้เฉลี่ยต่อปี 50,000 – 100,000 บาท จำนวน 135 คน คิดเป็นร้อยละ 49.6 รองลงมา มีรายได้เฉลี่ย 200,001 – 300,000 บาท จำนวน 66 คน คิดเป็นร้อยละ 24.6 รายได้เฉลี่ย 100,001 – 200,000 บาท จำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 20.2 และน้อยที่สุดมีรายได้เฉลี่ย 300,001 บาท จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 5.9

ตารางที่ 4.7 ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อปีของสมาชิก

n = 272

ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อปี	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ต่ำกว่า 30,000 บาท	23	8.5
30,000-50,000 บาท	103	37.9
50,001-100,000 บาท	59	21.7
100,001 บาท ขึ้นไป	87	32.0
รวม	272	100.00

จากตารางที่ 4.7 พบว่าสมาชิกมีค่าใช้จ่ายเฉลี่ย 30,000-50,000 บาท จำนวน 103 คน คิดเป็นร้อยละ 37.9 รองลงมา ค่าใช้จ่ายเฉลี่ย 100,001 ขึ้นไป จำนวน 87 คน คิดเป็นร้อยละ 32.0 มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ย 50,001 – 100,000 บาท จำนวน 59 คน คิดเป็นร้อยละ 21.7 และน้อยที่สุดมีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่ำกว่า 30,000 บาท จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 8.5

ตารางที่ 4.8 ระยะเวลาการเป็นสมาชิก

n = 272

ระยะเวลาการเป็นสมาชิก	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ต่ำกว่า 3 ปี	37	13.6
3-5 ปี	59	21.7
6-10 ปี	171	32.9
11-20 ปี	5	1.8
รวม	272	100.00

จากตารางที่ 4.8 พบว่าสมาชิกมีระยะเวลาการเข้าเป็นสมาชิก 6-10 ปี จำนวน 171 คน คิดเป็นร้อยละ 32.9 รองลงมามีระยะเวลาการเป็นสมาชิก 3-5 ปี จำนวน 59 คน คิดเป็นร้อยละ 21.7 ระยะเวลาการเป็นสมาชิก ต่ำกว่า 3 ปี จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 13.6 และน้อยที่สุดระยะเวลาการเป็นสมาชิก 11-20 ปี จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 1.8

ตารางที่ 4.9 ธุรกิจที่ร่วมดำเนินงานกับสหกรณ์

n = 272

ธุรกิจที่ร่วมดำเนินงานกับสหกรณ์	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ธุรกิจรับฝากเงิน	185	68.0
ธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่าย	181	66.5
ธุรกิจสินเชื่อ	194	71.3
ธุรกิจรวบรวมผลผลิต	121	44.5

หมายเหตุ 1. ธุรกิจที่ร่วมดำเนินงานกับสหกรณ์ในช่วงการเป็นสมาชิกไม่เฉพาะในปีที่ผ่านมา
2. ตอบได้หลายข้อ

จากตารางที่ 4.9 พบว่าสมาชิกร่วมดำเนินธุรกิจรับฝากเงินกับสหกรณ์ จำนวน 185 คน คิดเป็นร้อยละ 68.0 และไม่ได้ร่วมดำเนินธุรกิจรับฝากเงิน จำนวน 87 คน คิดเป็นร้อยละ 32

2. การมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินธุรกิจ

การมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินธุรกิจของสมาชิกกับสหกรณ์ในปีที่ผ่านมา ได้แก่ ธุรกิจรับฝากเงิน ธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่าย ธุรกิจสินเชื่อ และธุรกิจรวบรวมผลผลิต ซึ่งผลการวิเคราะห์ปรากฏดังตารางที่ 4.10 ถึง 4.13

ตารางที่ 4.10 การมีส่วนร่วมในธุรกิจรับฝากเงินของสมาชิกในปีที่ผ่านมา

n = 272		
การฝากเงินกับสหกรณ์	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ไม่ได้ฝาก	129	47.4
ฝาก	143	52.6
น้อยกว่า 10,000	126	46.3
10,000 - 20,000	10	3.7
20,001 - 30,000	5	1.8
30,001 - 50,000	-	-
50,001 บาทขึ้นไป	2	0.7

จากตารางที่ 4.10 พบว่าในปีที่ผ่านมาสมาชิกร่วมดำเนินธุรกิจรับฝากเงินกับสหกรณ์จำนวน 143 คน คิดเป็นร้อยละ 52.6 และไม่ได้ร่วมดำเนินธุรกิจรับฝากเงินกับสหกรณ์จำนวน 129 คน คิดเป็นร้อยละ 47.4

โดยสมาชิกร่วมดำเนินธุรกิจรับเงินฝากกับสหกรณ์ น้อยกว่า 10,000 บาท จำนวน 126 คน คิดเป็น ร้อยละ 46.3 รองลงมาสมาชิกร่วมดำเนินธุรกิจรับฝากเงินกับสหกรณ์ 10,000 – 20,000 บาท จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 3.7 ร่วมดำเนินธุรกิจรับฝากเงินกับสหกรณ์ 20,001 - 30,000 บาท จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 1.8 และน้อยที่สุดคือ ร่วมดำเนินธุรกิจรับฝากเงินกับสหกรณ์ 50,001 บาทขึ้นไป จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 0.7 ส่วนการร่วมดำเนินธุรกิจรับฝากเงินกับสหกรณ์ 30,001-50,000 บาทไม่มีสมาชิกท่านใดให้ข้อมูล

ตารางที่ 4.11 การมีส่วนร่วมในธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่ายของสมาชิกในปีที่ผ่านมา

n = 272

การซื้อสินค้าวัสดุกับสหกรณ์	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ไม่ได้ซื้อ	92	33.8
ซื้อ	180	66.2
น้อยกว่า 10,000	85	31.2
10,000 - 20,000	50	18.4
20,001 - 30,000	33	12.1
30,001 - 40,000	6	2.2
40,001 บาทขึ้นไป	6	2.2

จากตารางที่ 4.11 พบว่ามีสมาชิกร่วมดำเนินธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่ายกับสหกรณ์จำนวน 180 คน คิดเป็นร้อยละ 66.2 และไม่ได้ร่วมดำเนินธุรกิจรับฝากเงินกับสหกรณ์ จำนวน 92 คน คิดเป็นร้อยละ 33.8

โดยสมาชิกร่วมดำเนินธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่ายกับสหกรณ์ น้อยกว่า 10,000 บาท จำนวน 85 คน คิดเป็น ร้อยละ 31.2 รองลงมาสมาชิกร่วมดำเนินธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่ายกับสหกรณ์ 10,001 – 20,000 บาท จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 18.4 ร่วมดำเนินธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่ายกับสหกรณ์ 20,001 - 30,000 บาท จำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 12.1 และน้อยที่สุดคือ ร่วมดำเนินธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่ายกับสหกรณ์ 30,001 - 40,000 บาท และ 40,001 บาทขึ้นไป อย่างละ 6 คน คิดเป็นร้อยละ 2.2

ตารางที่ 4.12 การมีส่วนร่วมในธุรกิจสินเชื่อของสมาชิกในปีที่ผ่านมา

n = 272

การกู้เงินกับสหกรณ์	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ไม่ได้กู้	126	46.3
กู้	146	53.7
น้อยกว่า 50,000	122	44.9
50,000 - 100,000	21	7.7
100,001 - 130,000	2	0.7
130,001 - 150,000	-	-
150,001 บาทขึ้นไป	1	0.4

จากตารางที่ 4.12 พบว่ามีสมาชิกร่วมดำเนินธุรกิจสินเชื่อกับสหกรณ์ จำนวน 146 คน คิดเป็นร้อยละ 53.7 และไม่ได้ร่วมดำเนินธุรกิจรับฝากเงินกับสหกรณ์ จำนวน 126 คน คิดเป็นร้อยละ 46.3

โดยสมาชิกร่วมดำเนินธุรกิจสินเชื่อกับสหกรณ์ น้อยกว่า 50,000 บาท จำนวน 122 คน คิดเป็น ร้อยละ 44.9 รองลงมาสมาชิกร่วมดำเนินธุรกิจสินเชื่อกับสหกรณ์ 50,000 - 100,000 บาท จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 7.7 ร่วมดำเนินธุรกิจสินเชื่อกับสหกรณ์ 100,001 - 130,000 บาท จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 0.7 และน้อยที่สุดคือ ร่วมดำเนินธุรกิจสินเชื่อกับสหกรณ์ 150,001 บาทขึ้นไป จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.4 ส่วนการร่วมดำเนินธุรกิจสินเชื่อกับสหกรณ์ 130,001-150,000 บาทไม่มีสมาชิกท่านใดให้ข้อมูล

ตารางที่ 4.13 การมีส่วนร่วมในธุรกิจรวบรวมผลผลิตของสมาชิกในปีที่ผ่านมา

n = 272

การขายผลผลิตให้กับสหกรณ์	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ไม่ได้ขาย	200	73.5
ขาย	72	26.5
น้อยกว่า 50,000	41	15.1
50,000 - 100,000	23	8.5
100,001 - 150,000	7	2.6
150,001 - 200,000	1	0.4

จากตารางที่ 4.13 พบว่ามีสมาชิกร่วมดำเนินธุรกิจรวบรวมผลผลิตกับสหกรณ์ จำนวน 72 คน คิดเป็นร้อยละ 26.5 และไม่ได้ร่วมดำเนินธุรกิจรวบรวมผลผลิตกับสหกรณ์ จำนวน 200 คน คิดเป็นร้อยละ 73.5

โดยสมาชิกร่วมดำเนินธุรกิจรวบรวมผลผลิตกับสหกรณ์ น้อยกว่า 50,000 บาท จำนวน 41 คน คิดเป็น ร้อยละ 15.1 รองลงมาสมาชิกร่วมดำเนินธุรกิจรวบรวมผลผลิตกับสหกรณ์ 50,000 - 100,000 บาท จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 8.5 ร่วมดำเนินธุรกิจรวบรวมผลผลิตกับสหกรณ์ 100,001 - 150,000 บาท จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 2.6 และน้อยที่สุดคือ ร่วมดำเนินธุรกิจรวบรวมผลผลิตกับสหกรณ์ 150,001 - 200,000 บาท จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.4

3. ความสำคัญของปัจจัยด้านสหกรณ์ที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสมาชิก

ปัจจัยด้านสหกรณ์ที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสมาชิกสหกรณ์ การเกษตรสุกนิมิตกระบุรี จำกัด ได้แก่ ความมั่นคงของสหกรณ์ ที่ตั้งของสหกรณ์ การให้บริการของเจ้าหน้าที่ของสหกรณ์ และการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารของสหกรณ์ ความเชื่อมั่นต่อคณะกรรมการบริหาร ผลตอบแทนที่ได้รับ และสวัสดิการต่างๆ ของสหกรณ์ ผลการวิเคราะห์ปรากฏดังตารางที่ 4.14

ตารางที่ 4.14 ปัจจัยด้านสหกรณ์ที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสมาชิก

ด้านสหกรณ์	ระดับปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วม						— X	S.D.	การ แปลผล
	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด				
	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)				
1. ความมั่นคงของ สหกรณ์	109	122	40	1	-	4.25	0.709	มากที่สุด	
2. ที่ตั้งของสหกรณ์	59	111	84	16	2	3.77	0.881	มาก	
3. การให้บริการของ เจ้าหน้าที่สหกรณ์	55	124	75	16	2	3.79	0.858	มาก	
4. การประชาสัมพันธ์ ข้อมูลข่าวสารของ สหกรณ์	48	109	83	25	7	3.61	0.965	มาก	
5. ความเชื่อมั่นต่อคณะ กรรมการบริหาร	93	103	60	6	-	4.08	0.804	มาก	
6. ผลตอบแทนที่ได้รับ	91	85	71	25	-	3.89	0.977	มาก	
7. สวัสดิการ (ค่ารักษา, ทุนการศึกษา)	51	57	70	46	48	3.06	1.355	ปานกลาง	
	รวม						3.78	0.646	มาก

จากตารางที่ 4.14 พบว่า ปัจจัยด้านสหกรณ์ที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสมาชิกโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับดังนี้ ความมั่นคงของสหกรณ์ มีค่าเฉลี่ย 4.25 รองลงมาคือ ความเชื่อมั่นต่อคณะกรรมการบริหาร มีค่าเฉลี่ย 4.08 ผลตอบแทนที่ได้รับ มีค่าเฉลี่ย 3.89 การให้บริการของเจ้าหน้าที่สหกรณ์ 3.79 ที่ตั้งของสหกรณ์ มีค่าเฉลี่ย 3.77 การประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารของสหกรณ์ มีค่าเฉลี่ย 3.61 และสวัสดิการ (ค่ารักษา, ทุนการศึกษา) มีค่าเฉลี่ย 3.06

4. ความสัมพันธ์ของปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสมาชิก

การศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยส่วนบุคคลกับการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสมาชิก การมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินธุรกิจกับสหกรณ์ ได้แก่ ธุรกิจรับฝากเงิน ธุรกิจสินเชื่อ ธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่าย ธุรกิจรวบรวมผลผลิตให้สหกรณ์ในระหว่างปี โดยใช้สถิติทดสอบไคสแควร์ Chi-Square (χ^2) เพื่อวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ของปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยด้านสหกรณ์ ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพ อาชีพหลัก รายได้เฉลี่ยต่อปีของครอบครัว ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อปีของครอบครัว ระยะเวลาการเป็นสมาชิก และธุรกิจที่ร่วมดำเนินงานกับสหกรณ์ ปัจจัยด้านสหกรณ์และด้านอื่นๆ ที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ ได้แก่ ความมั่นคงของสหกรณ์ ที่ตั้งของสหกรณ์ การให้บริการของเจ้าหน้าที่สหกรณ์ การประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารของสหกรณ์ ความเชื่อมั่นต่อคณะกรรมการบริหาร ผลตอบแทนที่ได้รับ และสวัสดิการต่างๆ ผลการวิเคราะห์ปรากฏดังตารางที่ 4.15 ถึงตารางที่ 4.23

ตารางที่ 4.15 ความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับธุรกิจของสหกรณ์

ธุรกิจของสหกรณ์	เพศ		
	χ^2	df	Sig
ธุรกิจรับฝากเงิน	0.782	1	0.377
ธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่าย	0.061	1	0.806
ธุรกิจสินเชื่อ	1.288	1	0.256
ธุรกิจรวบรวมผลผลิต	3.644	1	0.056

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.15 พบว่าเพศไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจรับฝากเงิน ธุรกิจสินเชื่อ ส่วนธุรกิจรวบรวมผลผลิต และธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่าย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.16 ความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับธุรกิจของสหกรณ์

n = 272

ธุรกิจของสหกรณ์	อายุ		
	χ^2	df	Sig
ธุรกิจรับฝากเงิน	6.087	4	0.193
ธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่าย	12.812	4	0.012*
ธุรกิจสินเชื่อ	6.640	4	0.156
ธุรกิจรวบรวมผลผลิต	6.154	4	0.188

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.16 พบว่าอายุไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจรับฝากเงิน ธุรกิจสินเชื่อ ธุรกิจรวบรวมผลผลิต อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่ายพบว่าอายุของสมาชิกมีผลต่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.17 ความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษากับธุรกิจของสหกรณ์

n = 272

ธุรกิจของสหกรณ์	ระดับการศึกษา		
	χ^2	df	Sig
ธุรกิจรับฝากเงิน	4.292	3	0.232
ธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่าย	4.517	3	0.211
ธุรกิจสินเชื่อ	3.176	3	0.365
ธุรกิจรวบรวมผลผลิต	0.658	3	0.883

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.17 พบว่าระดับการศึกษาไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจรับฝากเงิน ธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่าย ธุรกิจสินเชื่อ และธุรกิจรวบรวมผลผลิต อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.18 ความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพกับธุรกิจของสหกรณ์

n = 272

ธุรกิจของสหกรณ์	สถานภาพ		
	χ^2	df	Sig
ธุรกิจรับฝากเงิน	14.159	2	0.001*
ธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่าย	4.771	2	0.092
ธุรกิจสินเชื่อ	1.410	2	0.494
ธุรกิจรวบรวมผลผลิต	4.200	2	0.122

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.18 พบว่าสถานภาพไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่าย ธุรกิจสินเชื่อ ธุรกิจรวบรวมผลผลิต อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนธุรกิจรับฝากเงินพบว่าสถานภาพของสมาชิกมีผลต่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.19 ความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพหลักกับธุรกิจของสหกรณ์

n = 272

ธุรกิจของสหกรณ์	อาชีพหลัก		
	χ^2	df	Sig
ธุรกิจรับฝากเงิน	2.863	3	0.413
ธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่าย	1.296	3	0.730
ธุรกิจสินเชื่อ	8.606	3	0.035*
ธุรกิจรวบรวมผลผลิต	5.019	3	0.170

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.19 พบว่าอาชีพหลักของสมาชิกไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจรับฝากเงิน ธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่าย ธุรกิจรวบรวมผลผลิต อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนธุรกิจสินเชื่อพบว่าอาชีพของสมาชิกมีผลต่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.20 ความสัมพันธ์ระหว่างรายได้เฉลี่ยต่อปีของครอบครัวสมาชิกกับธุรกิจของสหกรณ์

n = 272

ธุรกิจของสหกรณ์	รายได้เฉลี่ยต่อปีของสมาชิก		
	χ^2	df	Sig
ธุรกิจรับฝากเงิน	3.993	3	0.262
ธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่าย	7.414	3	0.060
ธุรกิจสินเชื่อ	6.396	3	0.094
ธุรกิจรวบรวมผลผลิต	10.180	3	0.017*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.20 พบว่ารายได้เฉลี่ยต่อปีของครอบครัวสมาชิกไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจรับฝากเงิน ธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่าย ธุรกิจสินเชื่อ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนธุรกิจรวบรวมผลผลิตพบว่ารายได้ของสมาชิกมีผลต่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.21 ความสัมพันธ์ระหว่างค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อปีของครอบครัวสมาชิกกับธุรกิจของสหกรณ์

n = 272

ธุรกิจของสหกรณ์	ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อปีของสมาชิก		
	χ^2	df	Sig
ธุรกิจรับฝากเงิน	11.195	3	0.011*
ธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่าย	3.624	3	0.305
ธุรกิจสินเชื่อ	3.850	3	0.278
ธุรกิจรวบรวมผลผลิต	3.582	3	0.310

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.21 พบว่าค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อปีของครอบครัวสมาชิกไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการดำเนิน ธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่าย ธุรกิจสินเชื่อ และธุรกิจรวบรวมผลผลิต อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนธุรกิจรับฝากเงิน พบว่าค่าใช้จ่ายของสมาชิกมีผลต่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.22 ความสัมพันธ์ระหว่างระยะเวลาการเป็นสมาชิกกับธุรกิจของสหกรณ์

n = 272

ธุรกิจของสหกรณ์	ระยะเวลาการเป็นสมาชิก		
	χ^2	df	Sig
ธุรกิจรับฝากเงิน	10.217	3	0.017*
ธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่าย	25.822	3	0.000*
ธุรกิจสินเชื่อ	18.472	3	0.000*
ธุรกิจรวบรวมผลผลิต	14.536	3	0.002*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.22 พบว่าระยะเวลาการเป็นสมาชิกมีผลต่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจรับฝากเงิน ธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่าย ธุรกิจสินเชื่อ และธุรกิจรวบรวมผลผลิต อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.23 ความสัมพันธ์ของปัจจัยด้านสหกรณ์ที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการทำธุรกิจของสหกรณ์

n = 272

ด้านสหกรณ์	ธุรกิจของสหกรณ์											
	ธุรกิจรับฝากเงิน			ธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่าย			ธุรกิจสินเชื่อ			ธุรกิจรวบรวมผลผลิต		
	χ^2	df	sig	χ^2	df	sig	χ^2	df	sig	χ^2	df	sig
1. ความมั่นคงของสหกรณ์	27.490	3	0.000*	3.677	3	0.299	3.327	3	0.334	8.990	3	0.029*
2. ที่ตั้งของสหกรณ์	7.688	4	0.104	5.813	4	0.214	5.600	4	0.231	9.336	4	0.053
3. การให้บริการของเจ้าหน้าที่	7.575	4	0.108	1.509	4	0.825	3.876	4	0.423	3.047	4	0.550
4. การประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารของสหกรณ์	6.861	4	0.143	3.379	4	0.496	3.583	4	0.472	7.723	4	0.102

ตารางที่ 4.23 (ต่อ)

n = 272

ด้านสหกรณ์	ธุรกิจของสหกรณ์											
	ธุรกิจรับฝากเงิน			ธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่าย			ธุรกิจสินเชื่อ			ธุรกิจรวบรวมผลผลิต		
	χ^2	df	sig	χ^2	df	sig	χ^2	df	sig	χ^2	df	sig
5. ความเชื่อมั่นต่อคณะกรรมการบริหาร	16.666	3	0.001*	2.415	3	0.491	4.754	3	0.191	11.855	3	0.008*
6. ผลตอบแทนที่ได้รับ	20.648	3	0.000*	3.459	3	0.326	11.258	3	0.010*	16.114	3	0.001*
7. สวัสดิการ	10.213	4	0.037*	3.372	4	0.498	1.470	4	0.832	5.403	4	0.248

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.23 พบว่า ปัจจัยด้านความมั่นคงของสหกรณ์มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจรับฝากเงินและธุรกิจรวบรวมผลผลิต อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนการมีส่วนร่วมทางธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่ายและธุรกิจสินเชื่อ ปัจจัยด้านความมั่นคงของสหกรณ์ไม่มีผลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ปัจจัยด้านที่ตั้งของสหกรณ์ไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจรับฝากเงิน ธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่าย ธุรกิจสินเชื่อ และธุรกิจรวบรวมผลผลิตจากสมาชิกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ปัจจัยด้านการให้บริการของเจ้าหน้าที่สหกรณ์ไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจรับฝากเงิน ธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่าย ธุรกิจสินเชื่อ และธุรกิจรวบรวมผลผลิตจากสมาชิกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ปัจจัยด้านการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารของสหกรณ์ไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจรับฝากเงิน ธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่าย ธุรกิจสินเชื่อ และธุรกิจรวบรวมผลผลิตจากสมาชิกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ปัจจัยด้านความเชื่อมั่นต่อคณะกรรมการบริหารมีผลต่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจรับฝากเงินและธุรกิจรวบรวมผลผลิตอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่ายและธุรกิจสินเชื่อ ปัจจัยด้านความเชื่อมั่นต่อคณะกรรมการบริหารไม่มีผลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ปัจจัยด้านผลตอบแทนที่ได้รับมีผลต่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจรับฝากเงิน ธุรกิจสินเชื่อและธุรกิจรวบรวมผลผลิตอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่าย ปัจจัยด้านผลตอบแทนที่ได้รับไม่มีผลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ปัจจัยด้านสวัสดิการ (ค่ารักษา,ทุนการศึกษา) มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจรับฝากเงินอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่าย ธุรกิจสินเชื่อ และธุรกิจรวบรวมผลผลิตจากสมาชิก ปัจจัยด้านสวัสดิการ (ค่ารักษา,ทุนการศึกษา) ไม่มีผลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5. ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจกับสหกรณ์

5.1 ปัญหา อุปสรรค ในการเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสมาชิกสหกรณ์ การเกษตรศุนนิมิตกระบรี จำกัด ได้แก่ ไม่มีเวลาเข้าร่วมในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ สหกรณ์มีธุรกิจให้บริการแก่สมาชิกไม่ครบถ้วนตามความต้องการของสมาชิก การให้บริการของเจ้าหน้าที่ การให้บริการของคณะกรรมการ การเดินทางไม่สะดวก และสินค้าหรือบริการของสหกรณ์ไม่ตรงตามความต้องการของสมาชิก ผลการวิเคราะห์ปรากฏดังตารางที่ 4.24

ตารางที่ 4.24 ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจ
กับสหกรณ์

n = 272

ปัญหา อุปสรรค	ระดับของปัญหาและอุปสรรค					— X	S.D.	การแปล ผล	
	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด				
	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)				
1. ไม่มีเวลาเข้าร่วมใน การดำเนินธุรกิจของ สหกรณ์	39	69	84	62	18	2.82	1.136	ปานกลาง	
2. สหกรณ์มีธุรกิจ ให้บริการแก่สมาชิก ไม่ครบถ้วนตาม ความต้องการ	42	70	94	59	7	2.70	1.053	ปานกลาง	
3. การให้บริการของ เจ้าหน้าที่	53	64	82	57	16	2.70	1.173	ปานกลาง	
4. การให้บริการของ คณะกรรมการ	52	62	85	60	13	2.71	1.150	ปานกลาง	
5. การเดินทางไม่ สะดวก	47	64	112	36	13	2.65	1.062	ปานกลาง	
6. สินค้าหรือบริการไม่ ตรงตามความ ต้องการของสมาชิก	63	60	94	41	14	2.57	1.150	ปานกลาง	
						รวม	2.69	0.955	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.24 พบว่า ปัญหาและอุปสรรคในการเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนิน
ธุรกิจของสมาชิกคือสินค้าหรือบริการของสหกรณ์ไม่ตรงตามความต้องการของสมาชิก รองลงมา
คือ การให้บริการของเจ้าหน้าที่ การให้บริการของคณะกรรมการ และน้อยที่สุดคือไม่มีเวลาเข้า
ร่วมในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ โดยปัญหา อุปสรรค ที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการดำเนิน
ธุรกิจของสมาชิกมีดังนี้ สมาชิกไม่มีเวลาเข้าร่วมในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ มีค่าเฉลี่ย 2.82

การให้บริการของคณะกรรมการ มีค่าเฉลี่ย 2.71 สหกรณ์มีธุรกิจให้บริการแก่สมาชิกไม่ครบถ้วนตามความต้องการ มีค่าเฉลี่ย 2.70 การให้บริการของเจ้าหน้าที่ มีค่าเฉลี่ย 2.70 การเดินทางไม่สะดวก มีค่าเฉลี่ย 2.65 และสินค้าหรือบริการของสหกรณ์ไม่ตรงตามความต้องการของสมาชิก มีค่าเฉลี่ย 2.57

5.2 ข้อเสนอแนะ

- 1) สหกรณ์ควรตรวจสอบความต้องการซื้อสินค้าจากสมาชิกเพื่อที่จะจัดหาสินค้ามาให้ตรงตามความต้องการของสมาชิก
- 2) สหกรณ์ควรมีการส่งเสริมการเป็นเจ้าของและให้สมาชิกยึดมั่นในอุดมการณ์สหกรณ์
- 3) ห้องน้ำของสหกรณ์ยังไม่เพียงพอต่อความต้องการของสมาชิก

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษา อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง “การมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรศุภนิมิตกระบือ จำกัด จังหวัดระนอง” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรศุภนิมิตกระบือ จำกัด ศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยด้านสหกรณ์กับการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรศุภนิมิตกระบือ จำกัด ศึกษาปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะในการมีส่วนร่วมดำเนินธุรกิจของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรศุภนิมิตกระบือ จำกัด การศึกษามีข้อสรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. สรุปผลการศึกษา

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ประชากรศึกษา คือ สมาชิกสหกรณ์การเกษตรศุภนิมิตกระบือ จำกัด นับถึงวันสิ้นปีทางบัญชี 31 มีนาคม 2556 จำนวน 844 คน กำหนดกลุ่มตัวอย่างจากประชากรด้วยวิธียามานะ (Yamane's Method) ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 272 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม การเก็บรวบรวมข้อมูล โดยรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามที่จัดส่งให้กับสมาชิกของสหกรณ์ การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป สถิติที่ใช้ ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ไคสแควร์ และการวิเคราะห์เนื้อหา สรุปผลการวิจัยจำแนกตามวัตถุประสงค์ได้ดังนี้

1.1 ปัจจัยส่วนบุคคลของสมาชิก พบว่า

1) ปัจจัยส่วนบุคคลของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรศุภนิมิตกระบือ จำกัด กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 68 เป็นเพศหญิง ร้อยละ 39.0 มีอายุอยู่ในช่วง 51-60 ปี มีระดับการศึกษาร้อยละ 58.8 อยู่ในระดับประถมศึกษา สถานภาพของสมาชิกร้อยละ 91.9 มีสถานภาพสมรส อาชีพหลักของสมาชิก ร้อยละ 88.2 ประกอบอาชีพเกษตรกร รายได้เฉลี่ยของสมาชิก ร้อยละ 49.6 มีรายได้เฉลี่ย 50,000-100,000 บาทต่อปี ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยของสมาชิกร้อยละ 37.9 มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ย 30,001-50,000 บาท ระยะเวลาการเข้าเป็นสมาชิกร้อยละ 32.9 อยู่ในช่วง 6-10 ปี

1.2 การมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสมาชิก พบว่า

1) การมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจรับฝากเงินของสมาชิกในปีที่ผ่านมา สมาชิกจำนวน 143 คน คิดเป็นร้อยละ 52.6 มีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจ โดยสมาชิกส่วนใหญ่ฝากเงินกับสหกรณ์ น้อยกว่า 10,000 จำนวน 129 คน คิดเป็นร้อยละ 46.3 รองลงมาฝากเงินกับสหกรณ์ 10,000 – 20,000 บาท จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 3.7 และน้อยที่สุดคือฝากเงินกับสหกรณ์ 50,000 บาทขึ้นไป จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 0.7

2) การมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่ายของสมาชิกในปีที่ผ่านมา สมาชิกจำนวน 180 คน คิดเป็นร้อยละ 66.2 มีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจ โดยสมาชิกส่วนใหญ่ร่วมดำเนินธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่าย น้อยกว่า 10,000 บาท จำนวน 85 คน คิดเป็นร้อยละ 31.2 รองลงมาร่วมดำเนินธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่าย 10,001 – 20,000 บาท จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 18.4 และน้อยที่สุดคือร่วมดำเนินธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่าย 30,000 – 40,000 และ 40,001 บาทขึ้นไป จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 2.2

3) การมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจสินเชื่อของสมาชิกในปีที่ผ่านมา สมาชิกจำนวน 146 คน คิดเป็นร้อยละ 46.3 มีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจ โดยสมาชิกส่วนใหญ่กู้เงินกับสหกรณ์น้อยกว่า 50,000 บาท จำนวน 122 คน คิดเป็นร้อยละ 44.9 รองลงมาคือกู้เงินกับสหกรณ์ จำนวน 50,000 – 100,000 บาท จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 7.7 และน้อยที่สุดคือกู้เงินกับสหกรณ์ จำนวน 105,001 บาทขึ้นไป จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.4

4) การมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจรวบรวมผลผลิตของสมาชิกในปีที่ผ่านมา สมาชิกจำนวน 72 คน คิดเป็นร้อยละ 26.5 มีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจ โดยสมาชิกส่วนใหญ่ที่ดำเนินธุรกิจรวบรวมผลผลิตกับสหกรณ์ น้อยกว่า 50,000 บาท จำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 15.1 รองลงมาคือร่วมดำเนินธุรกิจรวบรวมผลผลิตกับสหกรณ์ 50,000 – 100,000 บาท จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 8.5 และน้อยที่สุดคือ ร่วมดำเนินธุรกิจรวบรวมผลผลิตจากสมาชิก จำนวน 150,001 – 200,000 บาท จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.4

1.3 ความสำคัญของปัจจัยด้านสหกรณ์ที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสมาชิก พบว่า

ปัจจัยด้านสหกรณ์ที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสมาชิกโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยค่าเฉลี่ยรวมของความสำคัญของปัจจัยด้านสหกรณ์ที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสมาชิก มีค่าเฉลี่ย 3.78 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.646 โดยสามารถเรียงลำดับตามความสำคัญได้ดังนี้ ความมั่นคงของสหกรณ์ มีค่าเฉลี่ย 4.25 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.709 รองลงมาคือ ความเชื่อมั่นต่อคณะกรรมการบริหาร มีค่าเฉลี่ย 4.08 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.804

ผลตอบแทนที่ได้รับ มีค่าเฉลี่ย 3.89 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.977 การให้บริการของเจ้าหน้าที่สหกรณ์ มีค่าเฉลี่ย 3.79 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.858 ที่ตั้งของสหกรณ์มีค่าเฉลี่ย 3.77 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.881 การประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารของสหกรณ์ มีค่าเฉลี่ย 3.61 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.965 และสวัสดิการ(ค่ารักษา,ทุนการศึกษา) มีค่าเฉลี่ย 3.06 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.355

1.4 ความสัมพันธ์ของปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสมาชิก

1.4.1 ปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า

1) การมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจรับฝากเงินมีความสัมพันธ์กับ สถานภาพของสมาชิก ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อปีของครอบครัวสมาชิก และระยะเวลาการเป็นสมาชิกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วน เพศ อายุ ระดับการศึกษาและรายได้เฉลี่ยต่อปีของครอบครัวสมาชิกไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2) การมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่ายมีความสัมพันธ์กับระยะเวลาของการเป็นสมาชิกและอายุของสมาชิกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วน เพศ ระดับการศึกษา สถานภาพ อาชีพหลัก รายได้เฉลี่ยต่อปีของครอบครัวสมาชิก และค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อปีของครอบครัวสมาชิกไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3) การมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจสินเชื่อมีความสัมพันธ์กับอาชีพหลัก และระยะเวลาการเป็นสมาชิกของสมาชิกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วน เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพ รายได้เฉลี่ยต่อปีของครอบครัวสมาชิก และค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อปีของครอบครัวสมาชิกไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4) การมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจรวบรวมผลผลิตจากสมาชิกมีความสัมพันธ์กับรายได้เฉลี่ยต่อปีของครอบครัวสมาชิก และระยะเวลาการเป็นสมาชิกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วน เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพ อาชีพ และค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อปีของครอบครัวสมาชิกไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

1.4.2 ปัจจัยด้านสหกรณ์ พบว่า

1) การมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจรับฝากเงิน มีความสัมพันธ์กับ ความมั่นคงของสหกรณ์ ความเชื่อมั่นต่อคณะกรรมการบริหาร ผลตอบแทนที่ได้รับ และสวัสดิการของสมาชิกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วน ที่ตั้งของสหกรณ์ การให้บริการของเจ้าหน้าที่สหกรณ์ และการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารของสหกรณ์ไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2) การมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่าย ไม่มีความสัมพันธ์กับปัจจัยด้านสหกรณ์และด้านอื่นๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3) การมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจสินเชื่อ มีความสัมพันธ์กับผลตอบแทนที่ได้รับอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วน ความมั่นคงของสหกรณ์ ที่ตั้งของสหกรณ์ การให้บริการของเจ้าหน้าที่สหกรณ์ การประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารของสหกรณ์ ความเชื่อมั่นต่อคณะกรรมการบริหาร และสวัสดิการ ไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4) การมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจรวบรวมผลผลิตจากสมาชิก มีความสัมพันธ์กับความมั่นคงของสหกรณ์ ความเชื่อมั่นต่อคณะกรรมการบริหาร และผลตอบแทนที่ได้รับอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนที่ตั้งของสหกรณ์ การให้บริการของเจ้าหน้าที่ การประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารและสวัสดิการ ไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

1.5 ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะสำหรับการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสมาชิก

ปัญหาและอุปสรรคที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสมาชิก ส่วนใหญ่อยู่ในระดับ ปานกลาง โดยค่าเฉลี่ยรวมของปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะในการเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจกับสหกรณ์ มีค่าเฉลี่ย 2.69 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.955 เมื่อพิจารณาแต่ละด้านของปัญหาและอุปสรรค โดยสามารถเรียงลำดับได้ดังนี้ ไม่มีเวลาเข้าร่วมในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ มีค่าเฉลี่ย 2.82 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.136 การให้บริการของคณะกรรมการ มีค่าเฉลี่ย 2.71 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.150 สหกรณ์มีธุรกิจให้บริการแก่สมาชิก ไม่ครบถ้วนตามความต้องการ มีค่าเฉลี่ย 2.70 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.053 การให้บริการของเจ้าหน้าที่สหกรณ์ มีค่าเฉลี่ย 2.70 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.173 การเดินทางไม่สะดวก มีค่าเฉลี่ย 2.65 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.062 และสินค้าหรือบริการไม่ตรงตามความต้องการของสมาชิก มีค่าเฉลี่ย 2.57 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.150

2. อภิปรายผล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสมาชิกในการดำเนินธุรกิจของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรศุภนิมิตกระบี่ จำกัด มีประเด็นน่าสนใจควรมาอภิปราย ดังนี้

2.1 ปัจจัยส่วนบุคคลที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจกับสหกรณ์

จากผลการศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยส่วนบุคคลกับการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจกับสหกรณ์ ที่พบว่า การมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ไม่มีความสัมพันธ์กับปัจจัยส่วนบุคคลของสมาชิกในด้านของ เพศ และ ระดับการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุวิทย์ ม่วงเกษม (2540 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกในกิจกรรมสหกรณ์เกษตรสันป่าตอง จำกัด จังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยเกี่ยวกับเพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ และความรู้ความเข้าใจในหลักวิธีการสหกรณ์ พบว่าเป็นปัจจัยที่ไม่มีผลต่อการเป็นส่วนร่วมของสมาชิกในกิจกรรมสหกรณ์ สำหรับในด้านทัศนคติของสมาชิกที่มีต่อสหกรณ์ พบว่า ทัศนคติของสมาชิกที่มีต่อบุคคล ระเบียบ ข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับสหกรณ์และทัศนคติของสมาชิกที่มีต่อประโยชน์ที่ได้รับจากสหกรณ์ จะมีผลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกในกิจกรรมสหกรณ์ ส่วนทัศนคติของสมาชิกที่มีต่อการดำเนินงานของสหกรณ์ไม่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกในกิจกรรมสหกรณ์ แต่ถ้าพิจารณาโดยรวมแล้วจะเห็นได้ว่าทัศนคติของสมาชิกไม่ เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกในกิจกรรมสหกรณ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สำหรับปัจจัยส่วนบุคคลที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจกับสหกรณ์ ที่พบว่า ปัจจัยด้าน สถานภาพของสมาชิก และค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อปีของสมาชิก มีความสัมพันธ์กับธุรกิจรับฝากเงิน ปัจจัยด้านอายุ มีความสัมพันธ์กับธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่าย ปัจจัยด้านอาชีพ มีความสัมพันธ์กับธุรกิจสินเชื่อ ปัจจัยด้าน รายได้ มีความสัมพันธ์กับธุรกิจรวบรวมผลผลิตจากสมาชิก และปัจจัยด้านระยะเวลาการเป็นสมาชิกของสมาชิก ที่มีความสัมพันธ์กับธุรกิจทั้ง 4 ประเภทของสหกรณ์ โดยสอดคล้องกับหลักการสหกรณ์ ข้อที่ 3 การมีส่วนร่วมทางเศรษฐกิจของสมาชิก ที่ว่า สมาชิกทุกคนพึงตระหนักว่าบทบาทที่สำคัญของตน คือ การที่ต้องเป็นทั้งเจ้าของและลูกค้าในคนเดียวกัน (Co-owners and Customers) จึงต้องทำหน้าที่เป็นทั้งผู้สมทบทุน ผู้ควบคุมและผู้อุดหนุนหรือผู้ใช้บริการสหกรณ์ มิใช่เป็นสมาชิกเพียงเพื่อมุ่งหวังได้รับประโยชน์จากสหกรณ์ เท่านั้น

2.2 ปัจจัยด้านสหกรณ์ที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสมาชิก

จากการศึกษาที่พบว่า ปัจจัยด้านสหกรณ์มีความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสมาชิกอยู่ในระดับมาก แต่เมื่อพิจารณารายละเอียดแล้วพบว่า ปัจจัยด้านสหกรณ์ที่มีความสำคัญอยู่ในระดับมากและมีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ ความมั่นคงของสหกรณ์ ซึ่งไม่สอดคล้องกับผลงานวิจัยของพงษ์พันธ์ เอกอัครชัย (2544 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษาเรื่องปัจจัยที่ส่งผลให้สมาชิกมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจกับสหกรณ์ กรณีศึกษา : สหกรณ์การเกษตรบ้านตาก จำกัด อำเภอบ้านตาก จังหวัดตาก พบว่า ปัจจัยด้านสหกรณ์ที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการทำธุรกิจของสมาชิก

ระดับมากที่สุด คือ ความสะอาดเป็นระเบียบเรียบร้อยของสถานที่ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะสหกรณ์ที่ศึกษามีความแตกต่างกันในด้านของทัศนคติของสมาชิก แต่อย่างไรก็ตาม ผลการศึกษาครั้งนี้ก็มีความสอดคล้องกับพงษ์พันธ์ เอกอัครชัย (2554 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า ปัจจัยด้านสหกรณ์ที่มีความสำคัญหรือมีผลต่อการมีส่วนร่วมในการทำธุรกิจกับสหกรณ์ในระดับรองลงมาได้แก่ ความมั่นคงของสหกรณ์

สำหรับความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านสหกรณ์และการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจกับสหกรณ์ ที่พบว่า การมีส่วนร่วมในธุรกิจรับฝากเงินและธุรกิจรวบรวมผลผลิต มีความสัมพันธ์กับ ความมั่นคงของสหกรณ์ ความเชื่อมั่นต่อคณะกรรมการบริหาร ผลตอบแทนที่ได้รับ สอดคล้องกับประพันธ์ เสวตนันท์ (2541 : 3-5) ที่ได้สรุปความหมายสหกรณ์ไว้ว่า สหกรณ์คือ สมาคมของบุคคลหลายๆ คน ซึ่งมีฐานะยากจน ต่างสมัครใจที่จะมาร่วมกันบรรลุดุติประสงค์ทางเศรษฐกิจ โดยการก่อตั้งองค์การธุรกิจ ที่มีการควบคุมแบบประชาธิปไตย ร่วมลงทุนกันอย่างเสมอภาค และยอมรับการเสี่ยงภัยและผลประโยชน์ทางธุรกิจอย่างยุติธรรม สมาชิกสหกรณ์ทุกคนมีภาระต้องนำเงินมาร่วมกัน

สำหรับผลการศึกษาที่พบว่าการมีส่วนร่วมในธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่ายไม่มีความสัมพันธ์กับปัจจัยด้านสหกรณ์ใดๆ นั้น อาจเป็นเพราะว่าสมาชิกสามารถซื้อสินค้าหรือวัสดุอุปกรณ์จากร้านค้าเอกชนได้

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการศึกษาไปใช้

1) ธุรกิจรับฝากเงิน การมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจรับฝากเงินของสมาชิกมีความสัมพันธ์กับค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อปีของครอบครัว ดังนั้น อาจสรุปได้ว่า การฝากเงินของสมาชิกขึ้นอยู่กับค่าใช้จ่าย ดังนั้น สหกรณ์ควรมีการส่งเสริมให้สมาชิกจัดทำบัญชี รายรับ-รายจ่าย เพื่อให้สมาชิกทราบที่มาที่ไปของรายได้และค่าใช้จ่าย เพื่อให้สมาชิกลดค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็น และนำเงินส่วนที่ตัดออกจากค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็นมาออมแก่สหกรณ์ และจัดให้มีรางวัลสำหรับสมาชิกที่มียอดของการออมสูงสุดในแต่ละปี

2) ธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่าย การมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่าย มีความสัมพันธ์กับอายุของสมาชิก ดังนั้น สหกรณ์ควรจัดให้มีสินค้ามาจำหน่ายที่สามารถตอบสนองความต้องการของสมาชิกได้ทุกระดับ และจัดการอบรมเพื่อให้การศึกษาแก่บุตรหลาน

ของสมาชิก เพื่อเป็นการปลูกฝังในเรื่องของหลักการ วิธีการ อุดมการณ์ เพื่อให้มีสมาชิกรุ่นเล็กไว้สำหรับสืบทอดอุดมการณ์ของสหกรณ์ต่อไป

3) ธุรกิจสินเชื่อ การมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจสินเชื่อ มีความสัมพันธ์กับอาชีพหลักของสมาชิก และจากการศึกษาพบว่า สมาชิกส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกรรม ซึ่งในการประกอบอาชีพเกษตรกรรมจะมีช่วงเวลาที่สมาชิกว่างงาน ดังนั้น สหกรณ์ควรส่งเสริมอาชีพเพื่อเพิ่มรายได้เฉลี่ยต่อปีให้สมาชิก และสหกรณ์ควรปรับปรุงดอกเบี้ยเงินกู้ให้เหมาะสม

4) ธุรกิจรวบรวมผลผลิตจากสมาชิก การมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจรวบรวมผลผลิตจากสมาชิก มีความสัมพันธ์กับรายได้เฉลี่ยต่อปีของครอบครัว ดังนั้นสหกรณ์ควรสร้างความมั่นใจให้กับสมาชิก และสร้างความเป็นมาตรฐานด้านราคาและควบคุมคุณภาพของสินค้าที่รวบรวม

5) จากการศึกษาจะเห็นได้ว่า การมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจกับสหกรณ์ ประกอบด้วย ธุรกิจรับฝากเงิน ธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่าย ธุรกิจสินเชื่อ ธุรกิจรวบรวมผลผลิตจากสมาชิก มีความสัมพันธ์กับ ระยะเวลาของการเป็นสมาชิก ดังนั้น สหกรณ์ควรมีการแนะนำส่งเสริม ให้บุตรหลานของสมาชิก ได้เข้ามาเป็นสมาชิกรุ่นใหม่ จัดอบรม ให้มีการปลูกฝัง หลักการ วิธีการ อุดมการณ์ เพื่อให้คนรุ่นใหม่เข้ามามีบทบาทในการพัฒนาสหกรณ์ ให้มีการดำเนินการที่ทันยุคทันสมัย และเพื่อให้ระบบสหกรณ์สามารถช่วยเหลือสมาชิกได้อย่างยั่งยืน

3.2 ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

1) ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสมาชิกในเชิงเปรียบเทียบกับสหกรณ์ในพื้นที่ใกล้เคียงเพื่อนำข้อมูลที่ได้มาเปรียบเทียบหาความแตกต่างกันของสหกรณ์และสมาชิก

2) ควรศึกษาปัจจัยภายนอกด้านอื่น ๆ ที่มีผลกระทบต่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสมาชิก เช่น นโยบายของรัฐบาล การเมืองการปกครอง ระบบเศรษฐกิจในปัจจุบัน และศึกษาถึงคู่แข่งชั้นที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กฐิน ศรีมงคล (2542) “การพัฒนาชุมชนและการพัฒนาการเกษตรเชิงใหม่” ศูนย์สารสนเทศ
ภาควิชาส่งเสริมและเผยแพร่การเกษตร มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- เกียรติศักดิ์ เอื้อเพื่อ (2546) “การมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในการ
บริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล : กรณีศึกษาอำเภอเมืองยโสธร จังหวัด
ยโสธร” ภาคนิพนธ์ปริญญาพัฒนบริหารศาสตร์ มหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม)
กรุงเทพมหานคร : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
- แก้ว นิมะเริง (2540) “ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกองค์กรสตรีในการพัฒนาชุมชนใน
จังหวัดลพบุรี” วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- กรมส่งเสริมสหกรณ์ (2542) *การสหกรณ์ในประเทศไทย* กรุงเทพมหานคร ชุมชุมสหกรณ์
การเกษตรแห่งประเทศไทย
- _____ (2547) *อุดมการณ์ หลักการ และวิธีการสหกรณ์* กรุงเทพมหานคร ฝ่ายเผยแพร่
ประชาสัมพันธ์
- _____ (2550) *ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับสหกรณ์ หลักการ อุดมการณ์และวิธีการสหกรณ์*
กรุงเทพมหานคร ชุมชุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด
- _____ (2553) *ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับสหกรณ์* กรุงเทพมหานคร ชุมชุมสหกรณ์การเกษตร
แห่งประเทศไทย จำกัด
- _____ (2542) *พระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ.2542* กรุงเทพมหานคร สันนิบาตสหกรณ์แห่ง
ประเทศไทย อาทิตย์โปรดักส์ กรุ๊ป
- _____ (2553) “ร่างระเบียบของสหกรณ์” ค้นคืนวันที่ 15 ธันวาคม 2556 จาก
http://www.cpd.go.th/ewt_news.php?CID=112&posi=3&filename=report8
- โกวิทย์ พวงงาม (2545) *การเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน ม.ป.ท.* ค้นคืนวันที่ 18 ธันวาคม
2556 จาก <http://www.gotoknow.org/posts/482092>
- เจริญ ภัสระ (2540) *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินการของรัฐ* วารสารสมาคมรัฐ
ประศาสนศาสตร์แห่งประเทศไทย

- ชนวน เลือท้วม (2547) “ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์ในการ
ดำเนินธุรกิจของสหกรณ์การเกษตรสาม โลก จำกัด” วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตร
มหาบัณฑิต สาขาพัฒนาสังคม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- ณรงค์ศักดิ์ จักรกรณ์ (2548) *คู่มือกระบวนการเรียนรู้เพื่อการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหาร
จัดการ กลุ่มผลิตภัณฑ์ชุมชน กรุงเทพมหานคร ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย*
- ณรงค์ ฒ เชียงใหม่ (2545) *การมีส่วนร่วมของประชาชนเพื่อพัฒนาที่ยั่งยืน กรุงเทพมหานคร
โอเดียน สโตร์*
- คารณิ แยมศรีสุข (2545) “ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกในกิจกรรมสหกรณ์การเกษตร
เมืองกาฬสินธุ์ จำกัด จังหวัดกาฬสินธุ์” วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒมหาสารคาม
- ถวิล อินทรโม (2544) “การมีส่วนร่วมในกิจกรรมกลุ่มของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร กิ่งอำเภอ
ศรีนครินทร์ จังหวัดพัทลุง” วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสังคม
วิทยาประยุกต์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- ทัศนีย์ เมืองแก้ว (2542) “ความสัมพันธ์แบบตอบโต้ระหว่างการมีส่วนร่วมและการพึ่งตนเองของ
สหกรณ์กับการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดสงขลา” วิทยานิพนธ์
วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
- ธีระพงษ์ แก้วหาญ (2543) *กระบวนการเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็ง ประชาคม ประชาสังคม
ขอนแก่น : โครงการจัดตั้งมูลนิธิเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็ง ชมรมนักวิชาการ
สาธารณสุข ภาค ตะวันออกเฉียงเหนือ*
- นรินทร์ชัย พัฒนพงศา (2546) *การมีส่วนร่วม หลักการพื้นฐาน เทคนิคและกรณี ตัวอย่าง
กรุงเทพมหานคร 598 Print*
- นุรุท พึ่งสุข (2547) “ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมกลุ่มของสมาชิกสหกรณ์
การเกษตรพัฒนา จำกัด จังหวัดอุบลราชธานี” วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตร
มหาบัณฑิต (ส่งเสริมการเกษตร) มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- ปกาศิต สมานิ (2540) “ปัจจัยทางการเกษตร เศรษฐกิจและสังคมที่มีผลต่อความต้องการร่วม
พัฒนาการผลิตยางพารา ของสมาชิกสหกรณ์ผู้ผลิตยางพารา อำเภอห้วยยอด จังหวัด
ตรัง” วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยแม่โจ้
- ปาริชาติ วลัยเสถียร,ภาวนา พัฒนศรีและสินิษ สิทธิรักษ์ (2543) *กระบวนการและเทคนิคการ
ทำงานของนักพัฒนา กรุงเทพมหานคร สำนักกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)*

- ประพันธ์ เสวตนันท์ (2541) *เศรษฐศาสตร์สหกรณ์* กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์แห่งจุฬามหาวิทยาลัย
- ประสาร แสงเพชร (2548) “การมีส่วนร่วมของครูในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี” วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี
- ปัญญา หิรัญรัมย์ (2551) *ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการสหกรณ์สหกรณ์* ฝ่ายการพิมพ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- พงษ์พันธ์ เอกอัครชัย (2554) *ปัจจัยที่ส่งผลให้สมาชิกมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจกับสหกรณ์กรณีศึกษา : สหกรณ์การเกษตรบ้านตาก จำกัด อำเภอบ้านตาก จังหวัดตาก*
- พัชรีย์ สิโรต (2546) *ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชน กรุงเทพมหานคร มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์*
- เมตต์ เมตต์การุณจิต (2541) “การมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนของคณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนเทศบาลในจังหวัดนครราชสีมา” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- รามเมศรี พรหมชาติ (2545) “การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรณีศึกษา บ้านโป่ง ตำบลป่าไผ่ อำเภอสนทราย จังหวัดเชียงใหม่” วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยแม่โจ้
- สหกรณ์การเกษตรสุกนิมิตกระบรี จำกัด (2555) *รายงานกิจการประจำปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2555*
_____. (2556) *รายงานกิจการประจำปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2556*
- สำนักงานมาตรฐานการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2545) *ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ชุดวิชาการวิจัยชุมชน กรุงเทพมหานคร เอส.อาร์.พรีนติ้ง*
- ลาวิตรี ช่างสาน (2546) *การระดมประชาชนเพื่อการพัฒนาชนบท การบริหารพัฒนาชนบท* กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์
- สุวิทย์ ม่วงเกษม (2540) “ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์ในกิจกรรมสหกรณ์การเกษตรสันป่าตอง จำกัด เชียงใหม่” วิทยานิพนธ์ปริญญาโท มหาวิทยาลัยแม่โจ้
- สุกัลกษณ์ อิงคินันท์ (2537) *การวิเคราะห์ความรู้และทัศนคติของสมาชิกสหกรณ์ที่มีต่อสหกรณ์การเกษตรเมืองกาฬสินธุ์ จำกัด กรุงเทพมหานคร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์*
- สมยศ นาวิการ (2544) *การติดต่อสื่อสารขององค์การ กรุงเทพมหานคร บรรณกิจ 1991*

- อภิชาติ มั่นตรง (2542) “ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร
ม่วงไข่ จำกัด อำเภอหนองม่วงไข่ จังหวัดแพร่” วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตร
มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยแม่โจ้
- อัศวิน ศรีเทพ (2551) “การมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์ในการดำเนินงานของสหกรณ์”
วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยแม่โจ้
- องค์การสัมพันธภาพสหกรณ์ระหว่างประเทศ (2538) “หลักการสหกรณ์” ค้นคืนวันที่ 15
ธันวาคม 2556 จาก <http://th.wikipedia.org/wiki/>
- โอภาวดี เข้มทอง (2549) ในประมวลชุดวิชาสถิติและการวิจัยทางสหกรณ์นนทบุรี
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
- โอภาวดี เข้มทองและคณะ (2551) ในประมวลชุดวิชาสัมมนาการบริหารธุรกิจสหกรณ์นนทบุรี
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัย

สกลนครราชภัฏ

แบบสอบถามงานวิจัย

เรื่อง การมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรศุภนิมิตกระบือ จำกัด

คำชี้แจง แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 4 ตอน

ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของสมาชิก

ตอนที่ 2 การมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินธุรกิจกับสหกรณ์

ตอนที่ 3 ปัจจัยด้านสหกรณ์และด้านอื่นๆที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการทำธุรกิจของสมาชิก

ตอนที่ 4 ปัญหาอุปสรรคในการเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจกับสหกรณ์และข้อเสนอแนะ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงใน หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงของท่าน

1. เพศ

1) ชาย 2) หญิง

2. อายุ

1) ต่ำกว่า 30 ปี 2) 30 – 40 ปี
 3) 41 – 50 ปี 4) 51 – 60 ปี 5) 61 ปี ขึ้นไป

3. ระดับการศึกษา

1) ไม่ได้เรียนหนังสือ 2) ประถมศึกษา
 3) มัธยมศึกษา 4) ปริญญา (ระบุ).....

4. สถานภาพ

1) โสด 2) สมรส 3) หย่าร้าง

5. อาชีพหลักของครอบครัว

1) เกษตรกรรม 2) รับจ้าง
 3) ค้าขาย 4) อื่นๆ (ระบุ).....

6. ครอบครัวมีรายได้เฉลี่ยปีละประมาณ

1) 50,000 – 100,000 บาท 2) 100,001 – 200,000 บาท
 3) 200,001 – 300,000 บาท 4) 300,001 บาทขึ้นไป

7. ครอบครัวมีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยปีละประมาณ

1) ต่ำกว่า 30,000 บาท 2) 30,000 – 50,000 บาท
 3) 50,001 – 100,000 บาท 4) 100,001 บาทขึ้นไป

8. ระยะเวลาการเป็นสมาชิกสหกรณ์การเกษตรศุภนิมิตกระบือ จำกัด

- 1) ต่ำกว่า 3 ปี 2) 3 – 5 ปี
 3) 6 – 10 ปี 4) 11 – 20 ปี 5) มากกว่า 20 ปี

9. ธุรกิจที่ร่วมดำเนินงานกับสหกรณ์ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- 1) ธุรกิจรับฝากเงิน 2) ธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่าย
 3) ธุรกิจสินเชื่อ 4) ธุรกิจรวบรวมผลผลิตจากสมาชิก

ตอนที่ 2 การมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินธุรกิจกับสหกรณ์

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ใน หน้าข้อความที่ตรงกับท่านหรือสหกรณ์ของท่าน

1. ในปีที่ผ่านมาท่านฝากเงินกับสหกรณ์เป็นจำนวนเท่าใดต่อปี

- ไม่ได้ฝาก
 ฝากเป็นจำนวน
 1. น้อยกว่า 10,000 บาท 2. 10,000 – 20,000 บาท
 3. 20,001 – 30,000 บาท 4. 30,001 – 50,000 บาท
 5. 50,001 บาท ขึ้นไป

2. ในปีที่ผ่านมาท่านกู้เงินจากสหกรณ์เป็นจำนวนเท่าใดต่อปี

- ไม่ได้กู้เงิน
 กู้เงินจำนวน
 1. น้อยกว่า 50,000 บาท 2. 50,000 – 100,000 บาท
 3. 100,001 – 130,000 บาท 4. 130,001 – 150,000 บาท
 5. 150,001 บาท ขึ้นไป

3. ในปีที่ผ่านมาท่านได้ซื้อสินค้า วัสดุอุปกรณ์จากสหกรณ์เป็นจำนวนเท่าใดต่อปี

- ไม่ได้ซื้อสินค้า / วัสดุอุปกรณ์
 ซื้อสินค้า / วัสดุอุปกรณ์จำนวน
 1. น้อยกว่า 10,000 บาท 2. 10,000 – 20,000 บาท
 3. 20,001 – 30,000 บาท 4. 30,001 – 40,000 บาท
 5. 40,001 บาท ขึ้นไป

4. ในปีที่ผ่านมาท่านได้ขายสินค้า หรือผลผลิตให้สหกรณ์เป็นจำนวนเท่าใดต่อปี

ไม่ได้ขายสินค้า/ผลผลิต

ขายสินค้า/ผลผลิตจำนวน

1. น้อยกว่า 50,000 บาท 2. 50,000 – 100,000 บาท

3. 100,001 – 150,000 บาท 4. 150,001 – 200,000 บาท

5. 200,001 บาท ขึ้นไป

ตอนที่ 3 ปัจจัยด้านสหกรณ์ และด้านอื่นๆ ที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการทำธุรกิจของสมาชิกสหกรณ์

ขอให้ท่านทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมตามความเป็นจริงที่สุด

ที่	เหตุผลสำคัญที่ทำให้ท่านตัดสินใจมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์	ระดับที่ทำให้ท่านตัดสินใจมีส่วนร่วมดำเนินธุรกิจที่สหกรณ์				
		มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
1	ความมั่นคงของสหกรณ์					
2	ที่ตั้งของสหกรณ์					
3	การให้บริการของเจ้าหน้าที่ของสหกรณ์					
4	การประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารของสหกรณ์					
5	ความเชื่อมั่นต่อคณะกรรมการบริหาร					
6	ผลตอบแทนที่ได้รับ (ปันผล / เฉ็ยคืน)					
7	สวัสดิการ (ค่ารักษาพยาบาล/ทุนการศึกษา)					
8	อื่นๆ					

ตอนที่ 4 ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ ในการเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจกับสหกรณ์

ปัญหา / อุปสรรค	ระดับปัญหา				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	เล็กน้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
1. ไม่มีเวลาเข้าร่วมในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์					
2. สหกรณ์มีธุรกิจให้บริการแก่สมาชิกไม่ครบถ้วนตามความต้องการของสมาชิก					
3. การให้บริการของเจ้าหน้าที่					
4. การให้บริการของคณะกรรมการ					
5. การเดินทางไม่สะดวก					
6. สินค้าหรือบริการของสหกรณ์ไม่ตรงกับความต้องการ (เช่น คุณภาพ ราคา)					
7. อื่นๆ					

ข้อเสนอแนะในการดำเนินงานหรือการดำเนินธุรกิจ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อ	นางสาววิไลลักษณ์ ว่าวทอง
วัน เดือน ปีเกิด	18 ธันวาคม 2528
สถานที่เกิด	อำเภอกระบุรี จังหวัดระนอง
ประวัติการศึกษา	บริหารธุรกิจบัณฑิต (การบัญชี) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล สุวรรณภูมิ ปีพุทธศักราช 2550
สถานที่ทำงาน	สำนักพัฒนาธุรกิจสหกรณ์
ตำแหน่ง	นักวิชาการสหกรณ์ปฏิบัติการ

